

Upravništvo: Ljubljana, Knafleja
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492,
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2453.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo
78.180; Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za izmenstvo 40.— Din.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafleja ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

„Reichstag“ razpuščen

Zbornica je s 15 glasovi večine razveljavila uvedbo
finančnega zakona potem zasilne naredbe — Nove vo-
litve bodo 14. septembra

Berlin, 18. julija. d. Položaj v nemški
zbornici je po vzaklonitvi finančnega načrta
z zasilno odredbo čl. 48 ustave še vedno
povsem nejasen. Zaenkrat je samo gotovo,
da se bo vršilo najbrže še danes glasovanje
o predlogu socialistov, da zbornica ne od-
bri vporabe zasilne odredbe in jo razveljavi.
Položaj je tem bolj napet, ker so sporčili
zastopniki nemške ljudske stranke, da bo-
do glasovali za predlog socialistov, če vlada
tako z zasilno odredbo ne vzakoni tudi
davka na posamezne osebe, česar dosedaj
ni storila zaradi odpora socialistov. Na
zahtevo demokratov je bil naknadno vzako-
njen z zasilno odredbo tudi zakon o po-
višanju davka na potrošnje pijače.
Odločitev o usodi socialističnega predloga
leži pri nemških nacionalcih, ki so imeli
na podlagi večeršnjega ultimata dr. Brü-
ninga daljše razgovore z njim, pri katerih
so mu obrazložili svoje zahteve. Predvsem
so zahtevali, da razbije centrum prusko
vladno koalicio, kar pa je dr. Brüning od-
ločno odklonil in izjavil, da je to mogoče
le pod pogojem, če se razpusti pruski de-
želni zbor in razpišejo nove volitve. Dalje
so zahtevali nacionalci, da prevzame mesto
finančnega ministra kak njihov zaupnik,
ki bi potem uredil državne finance s po-
močjo daljšega uporabljanja zasilnih od-
redb.

Vlada polaga velike nade na to, da na-
cionalci niso med seboj složni in da je za-
pustila večeršnjo sejo nacionalnega kluba,
skupina 23 poslancev pod vodstvom grofa
Westarpe, ki so baje pripravljali podpirati
vlado in glasovati proti socialističnemu
predlogu.

Berlin, 18. julija. AA. Nemški držav-
ni zbor je na sinočnji seji in pri drugem
čitanju sprejel načrt zakona o organi-
ziranju podpiranja vzhodnih nemških
provinc.

Odločilno glasovanje

Berlin, 18. julija s. V državnem zboru,
ki je bil tako polno zaseden, kot že dolgo
ne je bil socialno demokratski predlog za
ukinitve vzaklonitve finančnega zakona z
zasilno odredbo sprejet z 236 : 221 glasov-
vom. aZ predlog so glasovali socialisti, ob-
demokrati, komunisti, narodni socialisti, ob-
člana stranke prava in Hugenbergova sku-
pine nemških nacionalcev.

Državni kancelar dr. Brüning se je takoj
po glasovanju dvignil ter prečital dekret
državnega predsednika Hindenburga o
razpustu državnega zbora. Pred prečita-
njem dekreta je še izjavil: »Zbornici mor-
nam sporočiti sledečo naredbo državnega
predsednika Hindenburga. Ker je državni
zbor danes sklenil, da se zasilne odredbe
po čl. 48. državne ustave ukinejo, razpu-
ščam po čl. 25. državne ustave državni
zbor.

Naslednji stavki kancelarjeve izjave ni-
so bili več razumljivi, ker so začeli komu-
nisti kričati: »Dol z državnim predsedni-
kom! Ko je državni kancelar ob 13. uri
zaključil svoj govor, je predsednik Loeb-
e zapustil svoje mesto in s tem je bila for-
malno zaključena zadnja seja državnega
zbora. Komunisti so predno so zapustili
dvorano, zapeli še kitco mednarodne him-
ne.

Vest o razpustu državnega zbora, so
razširile po mestu posebne izdaje in izzvale
povsod največjo senzacijo.

Berlin, 18. julija. g. Politični krogi
stojajo popolnoma pod vtisom danes pro-
glašenega razpusta državnega zbora.

Nove volitve

Po današnji seji državnega zbora se
je sestala državna vlada na razgovor
glede nadaljnjih ukrepov. Na seji je bi-

lo sklenjeno, da se bodo vršile nove
volitve v nedeljo dne 14. septembra.
Proračun za leto 1930, ki ga državni
zbor ni mogel več sprejeti, bo uveljav-
ljen z zasilno naredbo državnega pred-
sednika Hindenburga z uporabo čl. 48.
weimarske ustave. Zasilna odredba o
odkritju primanjkljaja v proračunu, ki
jo je državni zbor ukinil, bo formalno
umaknjena in nadomeščena z novo na-
redbo, ki bo vsebinsko v materialnem
pogledu enaka, dasi bo vsebovala tudi
gotove spremembe. Ta zasilna odredba
bo že izšla v prihodnjih dneh v »Služ-
benem listu«. Državna vlada bo poleg
tega izdala manifest na nemški narod.

Popoln razkroj Hugenbergove stranke

Posledica današnjega glasovanja je,
da se je nemško-nacionalne stranke
pod vodstvom grofa Westarpe glaso-
vala za vlado, približno 35 poslancev
pod vodstvom Hugenberga pa proti
vladi, dočim se je tretja skupina naci-
onalcev sploh vzdržala glasovanja.
Nemško-nacionalna frakcija se je ta-
koj po razpustu državnega zbora se-
stala, da bi se posvetovala o novem
položaju.

Prognoze za volitve

Vsi politiki, ki se zavedajo odgovor-
nosti, soglašajo v tem, da je nastopila
sedaj težka kriza parlamentarizma in
demokracije v Nemčiji. Vodilni boj bo
najbrže tako ljut, kakor še ni bil do
sedaj pri nobenih volitvah. Že sedaj se
lahko reče, da bodo v novem parlamen-
tu radikalne stranke desnice in leve
zelo ojačene, dočim bodo meščanske
stranke težko kodirane.

Večerna izdaja socialno-demokrat-
skega »Vorwärts« piše: »Hugenberg želi
spremeniti državo v Veliko Turingijo!
Hugenberg hoče državo vreti v nedo-
gledno gospodarsko in politično zmedo!
Oboževalci diktature vonjajo jutranji
zrak in hočejo razdeljati parlamentarno
večinsko vlado in končati s parlamen-
tarizmom.«

Ako se bodo vršile v nedeljo dne 14.
septembra nove volitve, je računati po-
tem s prvo sejo novoizvoljenega drž-
avnega zbora sredi oktobra.

Historijat razpuščenega Reichstaga

Danes razpuščen državni zbor je po-
sloval dve leti in dva meseca. Izvoljen
je bil dne 20. maja 1928. Pri takratnih
volitvah so odnesli socialisti demokracije
veliko zmago in prišli v državni zbor
s 152 zastopniki. Druga najmočnejša
stranka je bila nemško-nacionalna, s 77
poslanci, od katerih pa je kmalu nato iz-
gubila 13 poslancev zaradi odcipitve
Treviranusove skupine. Sedaj ji je za-
pustilo nacionalni tabor še 23 poslancev
Westarpeove skupine.

Politični položaj je izzval na današ-
njem borznom prometu brezprimerni
preokret. Pri otvoritvi oficijelnega pro-
meta so bile vesti o položaju precej
nasprotujoče, kar je izzvalo splošno re-
zervo, tako da veliko število akcij
sploh ni notiralo. Ob pričetku 2. ure,
ko se je izvedelo za razpust državne-
ga zbora, je nastopil nenaden padec
tečajev, ki so znatno padli.

TUROBEN POVRATEK NAŠIH SOKOLSKIH TEKMOVALCEV

Včeraj so prišli v Ljubljano zjutraj tekmovalci, zvečer pa krsta s
truplom br. Maleja — Pogreb bo v nedeljo, dopoldne v Ljubljani
popoldne v Bohinju — Žalne svečanosti v Luxembourg

Ljubljana, 18. julija.

Tiho, brez šumnih in veselih pozdra-
vov in častitk se je vrnila naša zmago-
vita sokolska vrsta iz Luxembourg. Brzovlak, ki je pripeljal danes dopol-
dne sokolske borce v domovino, ni bil
predmet veselja in pozdravljanja, ka-
kor prejšnja leta ob sličnih prilikah.
Kljub lepemu uspehu na tekmi leži glo-
boka žalost nad tekmovalci, kajti vra-
čajo se okrnjeni po svojem številu; v
njih vrste je posegla smrt in ugrabila
enega izmed najboljših, najmlajših, naj-
več obetajočih. Brat Tone Malej je v
tujini zatisnil za vekomaj svoje oči in
prst domovine bo sprejela le še njego-
ve zemeljske ostanke. V časo slave in
uspeha je kanila kaplja bridkosti in
grenkosti ter spremenila povratek v
žalostno potovanje. Izmučene po dolgi
vožnji in slabo prespani noči je naše
borce prevzela žalostna zavest, da bo-
do na domačih tleh le glasniki nesre-
če, ki je zadela narod, ne pa glasniki
zmage in slave. Več ko vsa dolgotraj-
na vožnja jih je potrla ta misel in s tre-
sočim glasom odgovarjajo na vpraša-
nja o nesreči in o nadaljnjih dogodkih:
Tako-le nekako pripovedujejo:

Žalostno svidenje

Po usodnem padcu so takoj prepe-
ljali brata Maleja z rešilnim avtom v
mestno bolnico v Luxembourg. Iz-
redno ljubeznivi zdravniki so takoj
spoznali, da je vsak trud zaman, niso
pa tega povedali tovarišem, marveč so
zanje imeli le besede tolažbe, da jim ne
vzamejo poguma za nadaljnje tekmo-
vanje. Resnico pa so zvedele druge te-
lovadne vrste in tudi v javnost je pro-
drla vest o resnem stanju brata Male-
ja. Že v terek so listi prinesli žalostno
vest, da je ponesrečeni jugoslovanski
telovadeč preminul. Tovariši niso ver-
jeli in so se pripravili za odhod. Skle-
nili so, da pri ponesrečenju puste brata
Osvalda in Stuklja, ki si je bil med-
tem že opomogel od pretresa pri pad-
cu, sami pa, da se poslovo od brata
Maleja in krenejo na pot. Ko pa je pr-
va skupina tovarišev prišla v bolnico,
da se poslovijo od njega, so ji javili pre-
tresujočo vest, da je brat Malej že ob
7. uri zjutraj preminul in da je že na
mrtvaškem odru v kapeli bolnišnice.

Sožalje Luxembourg

Kakor blisk se je raznesla vest po
vsem mestu, nakar so začele romati h
krsti preminulega junaka množice me-
ščanov in zastopniki organizacij, me-
narodne telovadne vrste, v kolikor še
niso bile odgovorale iz Luxembourg, in
zastopniki oblasti pa so po pokropi-
tvju mrljica prišli v hotel, da izrazijo
svoje globoko sožalje nad težko izgu-
bo, ki je zadela naš narod in našo drž-
avo. Sto in sto odličnih obiskovalcev
se je vpisalo v žalno knjigo. Med nji-
mi so predstavniki luxembourške vlade
in posamezniki ministrstev ter pred-
stavniki mesta in najodličnejših korp-
oracij.

Jugoslovanski izseljenci ob krsti

Ganljivo sliko so nudili naši izseljen-
ci, delavci ogromnih luxembourških
železarn in drugih industrij. Izprošili
so si uro prostega časa in trumoma iz-
kazovali zadnjo čast tragično preminu-
lemu borcu, ležečemu negibno v sokol-
skem kroju na mrtvaškem odru. »Jao,
lepi moj mladici, jao, sokole,« so vzdih-
ovali osobito Ličani in si z žuljavimi
pestmi brisali solze. Prihajali so do
naših Sokolov in z njimi iskreno opla-
kovali silno nesrečo.

Žalna listina luxembourških telovadcev

Luxembourška telovadna federacija
je položila kondolacijsko listo z nasled-
njim besedilom:

»Telovadci stojijo globoko potrti ob
mrtvaškem odru svojega ljubega tova-
riša Antona Maleja iz jugoslovanske
vrste, ki jim ga je tragična usoda v
Luxembourg iztrgala in ga z zvesto-
bo v mislih za slovo pozdravljajo. Nje-
govu težko prizadeto mater zagotavlja-
jajo svojega odkritosrčnega in najpri-
srčnejšega sožalja.«

Lista je bila v najkrajšem času pol-
na najodličnejših imen.

Nadžkoš ob mrtvaškem odru

Med odličnimi posetniki, ki so prišli
kropiti brata Maleja, je bil tudi nadžkoš
luxembourški, ki je naslednji dan do-
poldne odslužil žalni rekviem za pokoj-
ni mladencem. Žalne slovesnosti so
se zopet udeležili zastopniki vlade,

mestnega sveta, odposlanec dvora in
predstavniki domačih kulturnih in
sportnih društev.

Venci telovadnih federacij

Medtem se je začelo zgrinjati cvetje
nad bratom Malejem. Prva je prinesla
velik venec z državnimi barvami bel-
gijska vrsta, za njo so prišli Madžari,
Luxembouržani in Francozi. Češkoslo-
vaška vrsta je bila odpotovala iz Lu-
xembourg že pred smrtjo Malejevo,
starosta poljskega Sokola grof Zamol-
ski, ki je posebno vzljubil naše tekmo-
valce, pa je takoj zopet prihitel iz Pa-
riza nazaj v Luxembourg, brž ko je
prejel brzjavko o smrti našega bor-
ca.

Prevoz Malejevega trupa

Vodstvo naše vrste je podvzelo vse
korake za prevoz trupa v domovino.
Pri tem jim je bila v pomoč mednarod-
na telovadna federacija, ki je uredila
vse potrebno za poslednjo pot brata
Maleja. Zaprli so truplo v dvojno cin-
kovo krsto in federacija je prevzela
vso skrb in stroške za prevoz do nem-
ške meje. V sredo popoldne so se to-
variši poslovili od mrtvega druga in
odpotovali domov. V Luxembourg sta
ostala le brata Stukelj in Ozvald, da
prisostvujeta oficijelnemu pogrebu ob
prevozu trupa na kolodvor in da
spremljata pokojnika na potu v ožalo-
ščeno domovino.

Ovenčana s slavo, ali zavita v žalost
in nemo boleš, se je vrnila naša vrla
vrsta v domači kraj, za njo pa so do-
speli v spremstvu dveh bratov zemski
ostanki mladeniča, ki je dal mlado živ-
ljenje, da pripomore do časti in slave
našemu narodu, naši državi in naši za-
stavi.

Sprejem tekmovalcev v Ljubljani

Z brzovlakom ob 9. dopoldne se je
pripeljala zmagovita luxembourška vr-
sta — brez Maleja, Stuklja in Ozvalda,
ki spremljata krsto z zemeljskimi ostan-
ki tragično preminulega mladeniča —
v domovino. Ker je vrsta izrečno že-
lela, da bi iz pietetnih razlogov izostal
vsak sprejem, ni bilo niti na Jesenicah,
niti v Kranju, niti v Ljubljani nikakega
oficijelnega pozdrava.

Pač pa so tekmovalce na ljubljans-
kem kolodvoru pričakovali prvi po-
dstarešina SKJ br. Gangl, starešina
Ljubljanskega Sokola br. Kajzeli, po-
dstarešina Sokola I. br. Josip Turk, na-
dalje sorodniki in prijatelji tekmoval-
cev, med temi eden najstarejših ljub-
ljanskih Sokolov br. Viktor Rohrmann.
Na kolodvoru sta bila tudi minister
pravde dr. Sršič, ki se je bil z jutran-
jim brzovlakom pripeljal iz Beograda,
in ban inž. Serneć. Polnoštevilno so
bili zbrani telovadci Sokola I. pod vo-
dstvom br. Podgornika. Prišlo pa je tudi
veliko število drugih Sokolov in sokol-
stvu naklonjenega občinstva.

Ko je prišel monakovski brzovlak,
so se prijatelji le nemo pozdravili z
došlimi tekmovalci in jih obsuli z vpra-
šanji o podrobnostih tragične nesreče
br. Maleja.

Priredša vrsta še ni vedela zaneslji-
vo, kdaj prispe v Ljubljano krsta s
truplom ponesrečenega sokolskega to-
variša. Tekom dopoldneva pa je sokol-
ski savez prejel naslednjo brzjavko
od br. Stuklja: Monakovo, 18. julija.
Odhod krste s pokojnim Sokolom To-
netom Malejem danes ob 8.15 zjutraj,
prihod v Ljubljano ob 19.36. Stukelj.

Sožalne izjave

Savez in ljubljanska župa SKJ je da-
nes tekom dneva prejela sožalne izjave g.
bana dravske banovine inž. Serneća, ko-
mandanta dravske divizije g. generala Trip-
kovića in ljubljanskega župana dr. Dinka
Puca.

Sožalna pisma so nadalje poslale: Ljub-
ljanski Sokol, Sokol Ljubljana II., Sokol
Ljubljana III., brzjavno pa so izrazili svo-
je sožalje: Sokolska župa Novi Sad, Sokol
Novi Sad, sokolska župa Osijek, Sokol Osi-
jek-Donji grad, sokolska društva St. Peter
v Savinjski dolini, Ptuj, Muta-Vuzenica,
Salovci, Sv. Lenart v Slov. gorah, Zagor-
je, Domžale, Maribor I., Beograd IV. Te-
kom večera so prispele sožalne brzjavke
še od cele vrste drugih žup in društev.

Iz Niša je poslala ljubljanska drama, ki
se nahaja na turneji po Srbiji, brzjavko,
v kateri čestitaj vrsti na krasnem uspehu
in izraža sožalje nad nenadomestljivo iz-
gubo.

Dravski ban inž. Serneć piše: Ljubljana,
dne 17. julija 1930. Povodom teške izgube,
ki je zadela Sokolske vrste in posebno Va-
še društvo, čigar član je bil pokojni brat
Tone Malej, blagovolite sprejeti izraze mo-
jega globokega sožalja. Ban inž. Serneć.

Divizijski komandant general Tripković
piše: Ljubljana, 18. julija 1930. Povodom
tragične smrti odličnega sokolskega borca
Antona Maleja blagovolite sprejeti moje
globoko sožalje. — Za svojega zastopnika
pri pogrebnih svečanostih sem odredil pe-
šadijskega polkovnika g. Adolfa Kilerja.
Komandant divizijski general Sava P. Trip-
ković I. r.

Ljubljanski župan dr. Puc piše: Ljublja-
na, dne 17. julija. Cast mi je izraziti v ime
nu mesta Ljubljane zadovoljstvo in na-
vdušenje, s katerim je ljubljansko prebi-
valstvo sprejelo vest o slavni zmagi naše-
ga Sokolstva na mednarodni tekmi v Lu-
xembourg, obenem pa globoko žalost in
splošno sočutje zaradi tragične smrti ideal-
nega mladega Sokola Maleja. Župan: Dok-
tor Dinko Puc I. r.

Pogreb

Bratje in sestre!
Svojega brata Toneta Maleja, ki je v iz-
vrševanju sokolske dolžnosti žrtvoval vse,
samega sebe in svoje življenje, bomo spre-
mljali vsi na njegovi zadnji poti.

Žalni sprevod v Ljubljani se bo vršil v
nedeljo dne 20. julija t. l. ob 9. dopoldne
izpred sokolskega doma na Taboru na glav-
ni kolodvor po naslednjih ulicah in cestah:
Vrhovčeva, Vidovdanska, Sv. Petra, Mari-
jin trg, Prešernova, Dunajska, Masaryko-
va cesta na gl. kolodvor.

Sprevod se razvrsti po sledečem redu:
godba Sokola I., venci, sokolski prapori,
zastopstvo Saveza SKJ, zastopstva žup,
člani v slavnostnem kroju, zastopstva kul-
turnih društev, luxembourška temkovačna
vrsta, križ, duhovščina in krsta, sorodstvo,
zastopnik Nj. Vel. kralja, zastopniki raznih
civilnih in vojnih oblasti, oficirski zbor,
sokolsko članstvo v civilu z znaki (člani,
članice, moški naraščaj, ženski naraščaj),
ostalo občinstvo.

Člani, članice, moški in ženski naraščaj
se zbere ob 8.15 na telovadišču na Taboru.
Žalne svečanosti se prično točno ob 9. do-
poldne.

Po slovesu na kolodvoru, je odhod član-
stva na pogreb v Bohinjsko Bistrico z red-
nim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane gl. ko-
lodvor ob 11.45. S tem vlakom se bo vozila
tudi krsta blagopokojnega br. Toneta Ma-
leja. Prihod v Bohinjsko Bistrico bo popol-
dne ob 15.05, pogreb v njegovem rodnem
kraju pa ob 16. uri popoldne.

Članstvo lahko odhaja proti Ljubljani z
rednim vlakom ob 17.08, ali s turističnim
ob 19.07.

Za udeležbo na pogrebu je dovolilo mi-
nistristvo saobračaja na vseh progah in vseh
vlakih območja ljubljanske železniške di-
rekcije četrtnsko vožnjo, na podlagi legiti-
macij, ki jih izdajo društva ali Sokolska
Matica (Ljubljana Narodni dom) za ta pri-
mer. Veljavnost oiajšave potrdi na legiti-
maciji žel. postaja v Boh. Bistrici.

Zdravo!

Sokolska župa Ljubljana.

Kraljev zastopnik pri pogrebu

Od maršalata dvora na Bledu je od-
rejen za zastopnika Nj. Vel. kralja pri
pogrebu br. Maleja zastopnik koman-
danta dravske divizije brigadni gene-
ral Dragomir Popović, ki bo na grob
položil venec s trakom v narodnih bar-
vah z napisom: Antonu Maleju borcu
za slavo otažbine — Aleksandar.

Četrtnska vožnja za udeležence pogreba

Sokolski savez objavlja:
Vsem bratskim društvom! Ministr-
stvo Saobračaja je dovolilo z odlokom
M. S. br. 14012 od 18. julija četrtnsko
vozno ceno udeležnikom pogreba br.
Maleja v Ljubljani in Boh. Bistrici na
območju ljubljanske direkcije, ki velja
od 19. do 21. julija. Društva naj iz-
stavijo vsakemu udeležencu tozadevno
izkaznico, opremljeno z društvenim
žigom, (ako nimate tiskovin, napravi-
te si jih sami), ki ga opravičuje do na-
kupa polovične vozovnice. Ob povrat-
ku se vozovnica samo žigosa v Ljub-
ljani, oziroma na postaji Bistrica-Boh.
jezero s postajnim žigom.

Savez SKJ.

Beograjski glas o br. Maleju

Beograjska »Politika« z dne 18. t. m. pri-
naša izredno toplo pisan članek o jugoslo-
venski sokolski vrsti v Luxembourg. Čla-
nek podrobno opisuje osebnosti naših te-
lovadcev, spominjajoč se s posebnim prizna-
njem br. Maleja in br. Stuklja, ki ju je med
tekmo spremljala usodna nesreča. O bla-
gopokojnem br. Maleju piše poročevalec
takole: »Brat Malej je bil eden najboljših
telovadcev in občinstvo ga je gledalo in
ni trenilo z očmi. Od njega so vsi pričako-
vali mnogo. Že preteklo leto je na olimpi-
jadi v Amsterdamu obrnil nase pozornost
vseh telovadnih krogov. Br. Malej je izva-
ljal vsako vajo z globokim razumevanjem
in izredno eleganco. Ali to pot ga je za-
pustila sreča. V sijajnem, neustrašnem
zamahu se je odtrgal od orodja in strmo-
gavil na tla, na tanko blazino ter se takoj
onesvestil. Tako je padel v Luxembourg

Zaporno povelje za Vančo Mihajlova

Sofijsko državno tožilstvo je odredilo aretacijo šefa makedonstvu-
juših, Vančo Mihajlova, ker je sokriv umora protogerovca Pundera

Sofija, 18. julija g. Te dni se bo pričela
pred tukajšnjim kazenskim senatom raz-
prava proti morilcu pisatelja Pundera, ki
je bil v marcu t. l. umorjen zaradi stali-
šča, ki ga je zavzemal v makedonskem
vprašanju Razen obher storičev Madarskega
in Stamenkova ter sokrivca Tobukova,
ki so v policijskih zapisih, je obtožen so-
krivde tudi vodja revolucionarne makedon-
ske organizacije Ivan Mihajlov, ki ga ozna-
čujejo kot intelektualnega povzročitelja
dejanja. Ker je njegovo bivališče neznan, bo
obsojen v odsotnosti. Razprava proti

Položaj v Franciji

Pariz, 18. julija. AA. »Le Temps« pri-
občuje članek o položaju v Franciji in veli,
da mora socialistična opozicija računati z
dvema, za njo trpkima dejstvom, ki pa
sta razveseljiva za Francijo. Francija je
predvsem v ugodnem gnetnem položaju,
obdana sicer od splošno kritično razpolože-
nega občega gospodarstva. Ta položaj pa
je po drugi strani posledica dejstva, da na-
raščaja v zadnjih 4 letih obci socialistični
vpliv na vodstvo javnih zadev.

Steidle napada Slovence

Dunaj, 18. julija. g. Pred nekaj dnevi je
imel heimwehrovski vodja dr. Steidle go-
vor, v katerem je žalil slovensko prebiva-
stvo na Korškem. Koroska deželna vlada
se je na današnji seji bavila s temi Steid-
lejevimi napadi in sprejela sklep, v kate-

rem ugotavlja, da smatra koroska deželna
vlada za svojo najvažnejšo dolžnost, paziti
na to, da bosta oba dela koroskega prebi-
valstva živela mirno in v bratski slogi,
druga poleg drugega. Zaradi tega je treba
slične dogodke najglobljeje obžalovati in
najstrožje zavračati.

Zlato se vrača v Evropo

Newyork, 18. julija g. Včeraj je zapustilo
Newyork na krovu »Bremena« za 4 milio-
njone dolarjev zlata. Zlato je določeno za
Francijo. To je prva pošiljka zlata po več-
letnem presledku. Ko so zlato ukrcavali,
so oblasti odredile obsežne varnostne me-
re. Pristanisce je bilo popolnoma zaprto.
Zlato so pripeljali v oklopnih avtomobilih.
Na krovu parkirka je 20 oseb, ki so dolo-
čene za varstvo zlata. Računati je, da bo
do tej pošiljki sledile še nove in bo Fran-
cija nakupila še za 20 milijonov dolarjev
zlata.

boreč se za zmago, Anton Malej, ponos našega Sokolstva, dokazuje s svojo smrtjo silo, disciplino in požrtvovalnost naših Sokolov.

Silen dojem nesreče br. Maleja na Čehoslovaka

Vodja čehoslovake vrste br. dr. M. Klinger poroča v brnških »Lidovih novinah«, kako silen je bil vtis na njegove borce, ko so doznali, da je padel br. Stukelj pri dokončavanju svoje vaje. Še večje zaprepačenje pa jih je čakalo pri vstopu v solo St. Clausen, kjer jih najprej niso pustili niti vstopiti in so jim nato javili, da se je težko ponesrečil jugoslovanski tekmovalac brat

Malej. Ko so nato vseeno vstopili v telovadnico, je udarilo med nje kakor z jasnega. Br. Malej je ležal na nosilnicah in čakal, da ga odpeljejo v bolnišnico — jugoslovanska vrsta pa je okrog njega plakala. Dr. Klinger pravi dobesedno: Bil je to strašen udarec za živce naših tekmovalcev.

Dalje poroča dr. Klinger, da so Čehoslovaki po nesreči ugotovili, da je bil za tekmovalce določeni drog drsen, magnezija vlažna, blazina pa tako tanka, kakor bi je sploh ne bilo. K zaključku naglašajo dr. Klinger, da se ne sme nikoli več pripetiti, da bi bilo katerikoli mednarodna tekma tako nezadostno pripravljena kakor je bila v Luxembourg.

Zakon o državni in narodni obrambi

Ustanovitev državnega obrambnega sveta z velikim delokrogom in važnimi nalogami — Odbori za prehrano —

Beograd, 17. julija p. Na predlog ministra vojske in mornarice je Nj. Vel. kralj podpisal zakon o državni obrambi. Zakon določa, da se morajo v obrambo države uporabljati vsa državna moč in vsa materialna sredstva države in njenih državljanov. Za smotreno uporabo teh sredstev se morajo že v času miru izvršiti vse potrebne priprave za splošno mobilizacijo, ki se izvrši, ako nastopi zato potreba, označena v I. poglavju zakona samega.

Mobilizacija obsega mobilizacijo vojnih sil, prometa, financ, kmetistva in vseh delovnih moči. Odreja se s kraljevim ukazom na predlog ministra vojske in mornarice v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.

Za priprave za izvršitev mobilizacijskega načrta in za njegovo izvedbo se osnuje svet državne obrambe, ki mu predseduje predsednik ministrskega sveta in katerega član je tudi načelnik glavnega generalnega štaba. Inicijativa izhaja od ministra vojske in mornarice, a tudi od ostalih članov sveta. Državni obrambni svet je dolžan, da izdelata načrt za splošno mobilizacijo ter načrt za moralno in fizično vzgojo naroda. Zlasti mladine v pravcu zahtev obrambe države; nadalje ima svet določiti načrt o finančiranju v primeru mobilizacije, izdelati načrt o smoterni industrializaciji države, o stališču državne obrambe in načrt o smoterni uporabi vseh onih oseb, ki niso vojni obvezniki.

V ministru vojske in mornarice se ustanovi mesto inspektorja državne obrambe, ki je neposreden organ ministra vojske in mornarice ter predrejen predsedniku ministrskega sveta. Ta inspektor prisostvuje sejam obrambnega sveta ter se imenuje s kraljevim ukazom v činu generala.

Nabave in uvoz materiala za potrebe

vojske in države v primeru mobilizacije se morajo osredotočiti v enem samem ministru.

Dalje določa zakon, da more obrambni svet oprostiti vojne obvezke, ki so neobhodno potrebne državnim oblastem, samoupravnim korporacijam, kmetijstvu, prometu in industriji.

Z zakonom se ustvarjajo v vsaki armijski oblasti posvetovalni odbori, ki jim predsedujejo armijski komandanti. V odbori so zastopniki ministrstva trgovine in industrije ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, ministrstva za promet in po en zastopnik industrije, trgovcev, obrtnikov in delavcev. Po vsej državi se ustanove banovinski, sreski in občinski odbori za prehrano. Njihova dolžnost je, določiti in predlagati vse potrebne ukrepe, da se v primeru mobilizacije obdelajo vsa zemljišča, da se nabavi potrebno orodje in živina in preskrbi delavne moči, tako da se bo v državi sami proizvajalo toliko živil, kolikor je potrebno za prehrano prebivalstva in vojske.

Nadalje predpisuje zakon popis prebivalstva, živine in materiala ter vseh vrst zgradb, tvornic in rudnikov, kmetijskih in industrijskih podjetij.

Zakon tudi določa, da s mora vsaka iznajdba, koristna za narodno obrambo, ponuditi najprej državi in da se sme šele po odobritvi ali nakupu oddati v promet. Ako bi kdo prodal svojo iznajdbo tuji državi ali odstopil drugi osebi, bo kaznovan.

Ob koncu določa zakon, da se vsakdo kaznuje po § 115 kazenskega zakona, kdor bi v primeru mobilizacije ali vojne naloge varjal k stavki osebe, zaposlene v podjetjih, ki služijo za državno obrambo. Zakon dobi obvezno moč, ko bo objavljen v »Službenih novinah«.

Pozdrav učiteljstvu

Novo mesto, 18. julija

Jutri zboruje v našem mestu učiteljstvo na peti pokrajinski skupščini svoje organizacije. Ponosni smo, da nas posetijo oni narodni činitelji, katerim je izročena vzgoja naše mladine. Povodom pokrajinske skupščine UJU bomo imeli priliko spoznati, kolikšne važnosti je za narod naš učiteljski stan. Od učiteljstva je odvisna naša bodoča generacija.

Predvsem nam je potrebna sodobnemu življenju prilagojena šola. Ko se tudi pedagogika znanost čisti in razvija, je učitelj še bolj kot kdaj prej važen v narodnem življenju. Vsa bodočnost sloni na naši mladini in ljudska šola je temelj omike in naobrazbe. Treba je vzgojiti zdravo in olemeno generacijo.

Danes so uprte oči celokupne dravske banovine v naše mesto, kjer se zbira učiteljstvo k skupščini. Učitelj se bode na tel. skupščini posvetovali o svojih stanovskih zadevah ter si tudi začrtali pota za bodoče vzgojno delo. V obeh pogledih imamo želimo veliko uspehov ter jih iskreno pozdravljamo na zgodovinskih tleh dolenjske metropole, na vznožju babinj Gorjancev.

Visoko odlikovanje Petra Grasellija

Beograd, 18. julija. p. »Službene novine« objavljajo ukaz, s katerim je odlikovan z redom sv. Save II. vrste bivši ljubljanski župan Peter Graselli.

Slovenska ulična imena v Beogradu

Beograd, 18. julija. c. Na sinočnji seji občinskega odbora je bila odobrena zgraditev centra obzemskega skladišča. Kazen tega je bil sprejet predlog o imenovanju direktorja tehnične policije. Sprejeti so bili nadaljnji predlogi o nazivih novih ulic in izpremembi imen starih ulic, zlasti na periferiji mesta in na ozemlju, ki je nedavno pripadlo mestni občini. Občinska uprava je soglasno odobrila veliko število imen, ki spominjajo na osebe in dogodke iz naše preteklosti, med njimi mnogo iz slovenskega in hrvaškega dela naroda. Ta sklep uprave beograjske občine je bil pozdravljen od vseh dobrosmiselnih Jugoslovenov z navdušenjem. Med drugimi so dobile ulice naslednja imena: Tavčarjeva ulica, Krekova ulica, Postojnska ulica, Vrhniška ulica, Trubarjeva ulica, Jenkova ulica, Trstenjakova ulica itd.

Patrijarh lahko obolel

Beograd, 18. julija. p. Iz Skoplja poročajo, da je patrijarh Varnava zelo utrujen od svojega potovanja po južnih krajih in da je lahko obolel. Zato so ustavljeni vsi sprejemi. Zdravniki so mu odredili nekoliko dni popolnega počitka.

Kongres Male antante dijakov

Beograd, 18. julija p. V Beograd so došli iz Čehoslovake predstavniki Male antante dijakov s predsednikom Vavilom Palečkom na čelu. Kongres Male antante dijakov bo v Cavatu od 20. do 23. t. m. Temu kongresu se pripisuje posebna važnost, ker se bode na njem reševala mnoga važna vprašanja Gostje ostanejo v Beogradu dva dneva, nakar bodo odpotovali preko Sarajeva v Cavat.

Višja temperatura po vsej državi

Beograd, 18. julija. p. Zadnje dni je po poročilih beograjske meteorološke postaje v naši državi ponovno zavladala vročina. Danes je bila n. pr. v Beogradu silna vročina in je znašala od 11. do 13. temperatura 38° C. Meteorološka postaja javlja, da je skoro po vsej državi zelo toplo. Najnižja temperatura je bila v Ljubljani in sicer 24°, povprečna temperatura pa je bila 30°. Dežja skoro nikjer ni bilo.

Samomor mladega zidarja

Ljubljana, 18. julija. Nocoj okoli 22. se je v Mostah ustrelil 20-letni zidar Ivan Dobrota, uslužben pri Ljubljanski gradbeni družbi. Šel je s svojo zaročenko na sprehod proti Ljubljani, neznadoma pa izvelk samokres in se ustrelil v prsi. V brezupnem stanju so ga prepehtjali v bolnico.

Amerika vodi v prvem finalu za Davisov pokal

Pariz, 18. julija. Danes se je pričel ob ogromnem zanimanju občinstva zaključni boj za Davisov pokal med zmagovalcem v evropskem in ameriškem pasu, Italijo in Ameriko. V prvi igri je nastopil Allison (Amerika) proti Stefaniju (Italija) in zmagal s 4:6, 7:9, 6:4 8:6, 10:8. Amerika vodi potemtakem z 1:0.

VREMENSKA NAPOVED

Dunajska vremenska napoved za soboto: Po vremenskem preobratu najprej hladno deževno vreme. Od zjutraj polagoma zboljšanje.

Ob 4., pol 8. in 9. zvečer!

Premiera govorečega filma

Pesem kaznjencea
Pretrajljiva drama mladega komponista.

Glavne vloge:

Richard Barthelmes in Betty Compson

Globoko znižane cene!

Elitni Kino Matica

Telefon 2111

Strašen orkan nad Kranjem in okolico

Veliko razdejanje v mestu in na poljih — Obupano prebivalstvo — Porušen cerkveni stolp

Kranj, 18. julija.

Danes je Kranj domala doživel svoj sodni dan. Malo pred 18. uro je zadivjal nad mestom orkan z nalivom, strelami, točo in s tako besnostjo, kakor stari meščani sploh ne pomnijo. Bilo je, kakor opisujejo ameriške floridske tornade.

Proti 18. uri se je nebo hipoma stemnilo in prevleklo z besnečo mego črnih pasov. Prej deloma jasno nebo je kar počrnelo. Od jugozapada je potegnil nenadoma silovit vihar, ki je divjal v popolnoma vodoravni črti nad zemljo. Vili se je ploha kakor iz šaka, tako da ni bilo videti niti par korakov pred se. Ljudi se je polastila groza.

Vihar je divjal s hitrostjo nad 80 km na uro ter se je upiral ob zapadno skalnato steno visokega Kranja in ob strehe ter povzročil nad mestom velik vrtnice, ki je odnašal s streh opeke, dvigal tudi strehe same in rušil dimnike. Vmes pa je padala toča debela kakor orehi, ki je razbijala stekla kakor listje. V mestu je nastal tak trušč in ropot, da sploh ni bilo ničesar drugega slišati. Ljudje so samo čakali, kako se bo vse to končalo.

To strašno stanje je trajalo kakih pet minut. Ko je ponehalo, se je nebo nad mestom vidno razsvetlilo in šele sedaj se je lahko videlo, kaj je neurje povzročilo. Vse ulice so bile povprek posute kar na debelo z opeko. Ponekod jo je bilo na kupce. Večina streh je kazala gola rebra, na nekaterih pa so bili celo vrhovi streh dvignjeni. Enako velika škoda je bila povzročena na oknih. Samo na gimnazijskem poslopju in sreskem poglavarstvu je bilo po bitih nad 200 šip.

Vihar je s svojo silo tudi izruval čela drevesa s koreninami vred ter jih metel po tleh. Tako je na državni cesti izruval več kostanjev, ki so padli preko ceste in

25 milijonov frankov poneveril

Pariz, 18. julija d. Ogromno zanimanje je povzročila vest pariške tiska, da je izginil polnomočni prokurist »Newyorške« mestne banke, Villaneuva, ki je poneveril približno 25 milijonov frankov. Villaneuva je bil sočasno tudi finančni ataše venezuelskega poslanstva in ena najbolj znanih osebnosti v pariški visoki družbi. Kot član venezuelskega poslanstva se je seznanil z raznimi odličnimi in bogatimi Južnimi Američani ter ponarejeval njihove podpise na menicah in čekih, s katerimi je dvignil tekom časa milijonske zneske. V krogih njegovih bivših prijateljev krožijo vesti, da je Villaneuva izvršil samomor.

Položaj v Indiji

London 18. julija AA. Po zadnjih vesteh iz Egipta se je položaj izboljšal. V Aleksandriji so bile nove demonstracije nacionalistov, ki pa jih je redarstvo razpršilo, ne da bi moralo seči po orožju.

Aleksandrija, 18. julija AA. Vodstvo nacionalistične stranke je sklenilo prirediti danes poslužbi božji manifestacijo in povorko po mestnih ulicah, kar pa so oblasti prepovedale.

Kralj Karol o elektrifikaciji

Beograd, 18. julija M. Iz Bukarešte poročajo, da je kralj Karol včeraj otvoril s svojim govorom veliko električno centralo v Sinaji. Pri tej priliki je izjavil, da je njegova prisotnost na svečanosti najboljši dokaz, kako iskreno želi modernizacijo Rumunije s pomočjo tehničnih sredstev in kapitala. Njegova želja je, da bi se ta modernizacija čim prej izvršila.

Triumf tehnike

London, 18. julija AA. Davi ob 7.20 je londonski župan sir William Waterlow otvoril s pritiskom na gumb v mestnem domu radio-razstavo v Melbournu v Avstraliji. Tako so dosegli direktno zvezo med mestnim domom v Londonu in Melbournom. Na dani znak je londonski župan spojil tok, nakar so začele luči na melbournski razstavi, ki je oddaljena 11 tisoč milj od Londona. Čez četr ure je bila izročena londonskemu županu brzjavka iz Melbournu, ki je sporočila, da se je poskus popolnoma posrečil. Pozneje so užgali luči v Melbournu župan v Montrealeu v Kanadi, Wellingtonu v Novi Zelandiji in na Fidžijskih otokih.

Železniška nesreča v Italiji

Milan, 18. julija d. V Italiji se je dogodila zopet nova železniška nesreča pri Medegno, kjer se je zaletel neki tovorni vlak v brzovlak, namenjen v Medegno. Več vagonov je bilo razbitih. Izpod razvalin so potegnili do sedaj 30 ranjencev, večinoma tujecev, ki so se mudili v Italiji na letovišču. Nesrečo je zakrivilo železniško oboje.

Nemški parnik v plamenih

London, 18. julija. AA. Angleški parnik »Rangitatar« je brezlično brzjavil, da je rešil polnike in posadko nemškega parnika »Wargise«, ki je v plamenih in ki bo vsak hip postal žrtev valov sredi Atlantskega oceana.

London, 18. julija g. Parnik »Targis« se je pričel na točki 33 stopinj 56 minut severne širine in 50 stopinj 11 minut zapadne dolžine potapljati. Točka, ki jo naveda poročilo, leži sredi severnega Atlantika in je oddaljena več kakor 2000 km vzhodno od Philadelphije. Parnik »Targis« je last severnomemške Llovda in ima 6000 ton ter služi za prevoz blaga.

Tekmovalna vrsta na Jesenicah

Jesenice, 18. julija

Z današnjim jutranjim monakovskim brzovlakom se je pripeljala iz Luxembourg naša sokolska tekmovalna vrsta, ki jo je vodil tudi letos naš savezni načelnik dr. Murnik.

Na kolodvoru je sprejel vračajoče se tekmovalce jeseniški Sokol pod vodstvom staroste br. dr. Obersnela. Globoko pretreseni in v dno duše ganjeni smo poslušali opisovanje usodnih trenutkov, ki so dovedli do smrti enega naših najboljših svetlih sokolskih članov, požrtvovalnega in nepozabnega nam prvaka brata Toneta Maleja.

Po tridesetletnem postanku je vrsta, kateri so se poznali znaki prestanih duševnih naporov in globoke tuge po umrlem bratu, nadaljevala pot proti Ljubljani.

Pevcem

Pozivljamo vse pevce ljubljanskih in okoliških pevskih društev, da se udeležijo pogreba tragično preminulega Sokola Antona Maleja. Arhivarji naj prinesejo s seboj znane nagrobnice. Čas pogreba bo naznanjen v dnevnikih in v avliah Glasbene Matice ter »Ljubljanskega Zvona«. Zdravo! — Uprava Hubadove župe JPS.

Trbovlje. Raz Sokolski dom vihra žalna zastava, ki naznana prebivalstvu, da je zopet preminul sokolski delavec, tokrat eden najboljših izmed vseh. Vest o nesreči v Luxembourg se je raznesla po Trbovljah z bliskovito naglico in vse narodno občinstvo žaluje za idealnim mladencem, ki je položil svoje mlado življenje na oltar Sokolstva in vse sočustvuje tudi z ubogo materjo, ki je izgubila vzorstin. Posebno porazno je vplivala vest na njegove sokolske brate, ki so izgubili z njim svojega najidealnejšega vzornika. Slava njegovemu spominu!

Sokol Ježica. V občem žalovanju za pokojnim mednarodnim telovadcem bratom Malejem prelagamo za 20. julija napovedani javni nastop na 27. julija. Odbor.

Žalna svečanost v Beogradu za žrtvami jadranske katastrofe

Beograd, 18. julija. r. Društvo jugoslovanskih turistov je priredilo danes ob 9. dopoldne svečano zadušnico žrtvam ponesrečenega »Karadjordja«. Katoliške cerkev je bila nabito polna ljudi. Zadušnico je služil beograjski župnik dr. Wagner ob asistenci dveh drugih duhovnikov. Navzoč je bil tudi beograjski nadškof dr. Rafael Rodić. Kralja je zastopal kapetan bojnega broda Mundorfer. Prisotni so bili tudi zastopniki državnih oblastev. Čehoslovashko poslanstvo je zastopal svetnik Ševlik z velikim številom članov čehoslovashke kolonije v Beogradu. S poljskega poslanstva je zadušnici prisostvoval novinarški ataše Belinka. Beograjsko občino je zastopal kmetopravnik Protić. Razen tega so bili pri zadušnici zastopniki vseh kulturnih, nacionalnih, gospodarskih in profesionalnih društev. Po zadušnici je predsednik »Jugoslovanskega turistat« Stanko Benić imel pred cerkvi govor, v katerem je izvajal med drugim:

»Ko so po Vidovdanu, po onih divnih vseslovanskih revijah, kakršnih dozdaj še ni videl, ne doživeli slovanski jug, odletele proti morju sokolske legije Čehoslovakov, Poljakov in drugih milih nam Sokolov, ko so se vzhitili nad lepoto naših dežel in na-

šega morja in v opoju ljubezni in bratstva jugoslovanskih src vračali na svoje domove, so iznenada sredi tihe in jasne noči, obsijane po mesečini našega Jadrana, doživeli katastrofo, ki je zavila v črno naše Primorje in izvala globoko bol v vsem jugoslovanskem, čehoslovashkem in poljskem svetu. Italijanska ladja »Francesco Morosini« se je zaletela v prvaka naše potniške mornarice »Karadjordja«, pri čemer je našlo smrt pet nedolžnih žrtv, več drugih pa je dobilo hude ali lažje rane. In da ni bilo legendarne prisobnosti in junaštva naših pomorskih častnikov in mornarjev, da ni bilo edinstvene discipline vseh slovanskih Sokolov, bi bilo sto izletnikov naših dragih gostov skupno z našim najlepšim in največjim potniškim parnikom brez usmiljenja čim brez rešitve pogoltnilo morje. Za pokoj duš nepozabnih žrtv, umrlih v Pašmanskem prelivu pri Biogradu, je Beograd, prestolnica kraljevine Jugoslavije, danes iz globine svoje duše in iz topline svojih src molil k Bogu. Našim milim pokojnikom, bratom in sestram Sokolom iz bratske in zavezniške nam čehoslovashke države, naj bo slava in večna hvala, naj jim bo svež spomin med nami. Slava jim!

Naši kraji in ljudje

Anton Kristan

Včeraj je preminul v Ljubljani predsednik Zadrugne banke, bivši minister za šume in rude, g. Anton Kristan. Sicer je izpodkopavala težka bolezen že dalje časa zdravje trdnega in krepkega moža. Vendar smo do zadnjega upali, da bo premagala kot jeklo trdna narava pokojnikova, ki je znala premagati toliko odporov, tudi to bolezen. Zadnje dni pa se je pridružila stari bolezni še pljučnica in zgodilo se je, da je strta ena najjačjih in najmarkantnejših osebnosti v našem javnem življenju.

G. Anton Kristan je bil rojen 31. januarja 1881. Bil je torej še v najlepši moški dobi.

Vse svoje življenje je posvetil delavskemu gibanju v Sloveniji. Zlasti velik del delavskega zadrugnega pokreta lahko gleda nanj ne le kot na svojega ustanovitelja, temveč tudi kot na svojega centralno, najjačjo osebnost. Že kot mlad mož je obrnil pokojni Anton Kristan nase pozornost kot vodja malega delavskega konzumnega društva v Idriji, ki ga je znal dvigniti v kratkem času iz težkih razmer k lepemu procvitu.

Ko se je začelo misliti pred 25. leti na ustanovitev delavskega konzumnega društva v Ljubljani, je bil v ospredju te akcije g. Anton Kristan.

Pod njegovim vodstvom so se delavske konzumne zadruge tudi v Ljubljani in okolici lepo razvile. Iz njih je rasla po vojni velika in močna delavska zadruga »Konzumno društvo za Slovenijo«, ki jo je vodil pokojnik kot predsednik nadzorstva do zadnjega.

V široko politično javnost je stopil g. Anton Kristan zlasti po vojni.

Leta 1918. in 1919. je preživljala Slovenija težke čase.

V tej dobi je bila tudi moč radikalno razpoloženih delavskih množic velika. Sreča je, da so se našli pri nas takrat moške, ki so znali usmeriti to silo, tako v interesu delavstva, kakor v interesu cele Slovenije v pravo smer. V vrsti teh moči je stal na prvem mestu g. Anton Kristan.

Njegova ocena politične situacije je bila taka, da je mislil, da si more in mora postaviti naše delavstvo le cile, ki so se zdeli takrat marsikomu preskromni, ki pa značijo danes za delavstvo vse, kar ima.

Slovenija pred vojno ni predstavljala pravne enote. Prevrat je razbil zaradi tega tudi organizacije našega delavskega zavarovanja. Centrale nezdodnega zavarovanja, pokojninskega zavarovanja, deloma celo bolniškega zavarovanja in bratovskih skladnic so bile izven našega ozemlja.

Stopali smo pri tem v novo državo, v katere velikem delu delavskega zavarovanja ni bilo.

Pri tem položaju je bilo odločilne važnosti, da ne pustimo propasti ničesar, kar smo pred vojno že imeli.

Več ko verjetno je, da bi privatni nameščenci danes svojega pokojninskega zavarovanja ne imeli, da nismo vzdržali tu po veliki zaslugi pokojnega gospoda Antona Kristana kontinuitete z razvojem v bivši Avstriji.

Silne povojne težave so nas postavljale v vseh panogah socialne politike

pred nove naloge. Pod vplivom političnih sprememb, ki jih je prinesla vojna, je stopila mnoga stara delavska zahteva v fazo ureditve. Treba ji je bilo dati čimprej zakonskega izraza.

G. Anton Kristan je bil leta 1918. mnenja, da si mora postaviti naš delavski pokret te cilje.

Zato je prevzel v novi narodni vladi za Slovenijo poverjeništvu za socialno politiko. Okrog tega poverjeništvu je zbral velik del malega kadra socialno političnih delavcev, s katerimi je takrat Slovenija razpolagala.

Začelo se je intenzivno in plodovito delo.

Sledovi tega dela se poznajo v vseh naših socialno-političnih zakonih, ki se naslanjajo v mnogih ozirih na dejansko stanje, ki so ga ustvarile naš socialno-politične uredbe Narodne vlade za Slovenijo.

Kasneje je vstopil g. Anton Kristan v še širšo politično areno. Dne 16. avgusta 1920. je vstopil kot minister za šume in rude v kabinet g. Davidoviča. Tudi tu so ga cenili vsi kot moža neumorne delavnosti, jakе roke in nezlomljive energije.

Novembra 1920. je bil izvoljen g. Kristan v ljubljanskem okrožju za poslanca v konstituanto. V tej lastnosti je nadaljeval delo, ki ga je započel kot poverjenik za socialno skrbstvo v Ljubljani.

Hudi viharji, ki so po vsem svetu močno omajali nekdanjo železno enotnost in disciplino socialističnega gibanja, so oškodovali prav posebno mlado delavsko gibanje Jugoslavije in Slovenije.

Delavstvo in njegovi voditelji so izločeni za dolgo dobo iz vrst tistih, ki odločujejo v široki areni političnega življenja.

Bolj ko pri vsakem drugem človeku se odražajo na človeku velikega formata solnčne in senčne strani.

Naj podčrtamo, ko opredeljujemo v mislih vse to, eno njegovih najlepših odločitev:

V času, ko je bil naš delavski pokret razcepljen, osebni in ponižan, so ostala njemu kot majhni mnoga vrata odprta. Kristan pa se je vrnil v svoj zadrugni pokret in delal tu. Tu ga je ugrabila sredi trdega in težkega dela smrt.

Čast njegovemu spominu!

Skala priletela v čuvajnico

Zagorje, 17. julija
Po dolgih vročih dneh je zadnje deževje povzročilo, da se je zopet odtrgalo skalovje nad železniško progo, kar bi kmalu zahtevalo človeško žrtve. Ko se je v tok reki večer nahajal železniški čuvaj Novak v čuvajnici št. 583, je začel kotalenje skalovja, ki se je odtrgalo vrh hriba nad progo. Skočil je venkaj, v tistem hipu pa je že sledil ropot in žvenketanje šip iz čuvajnice. Prestrašen pogleda notri in vidi, da je skalovje priletelo v čuvajnico, predrl zid nad oknom in razbilo okno, razno posodo in njegovo uro, ki je ležala na mizi. Sreča njegova je bila, da se je pravčasno odstranil iz čuvajnice, kjer je malo prej sedel ravno tam za mizo. Ušel je gotovi smrti. Novak je nezdoda takoj prijavil postojanemu načelniku in z zadovoljstvom pripomnil, da mu najbrž ni bila še namenjena smrt, akoravno si jo je že večkrat želel. V četrtek se je na lico me-

sta izvršil komisijski ogled terena. Akoravno se čuvajnica nahaja pod skalnatim hribovjem, se do sedaj še ni pripetilo, da bi skalovje priletelo v čuvajnico.

Nove zastave naših polkov

Velike vojaške svečanosti
6. septembra

Na rojstni dan prestolonaslednika Petra se bodo razdelile vsem polkom naše vojske nove zastave z jugoslovensko trobojnico. Ta svečana zamenjava bo spremljana s takimi vojaškimi svečanostmi, kakor jih pri nas še nismo videli. Saj se bo izkazala čast starim zastavam, simbolom naše bojne moči. V muzej pojdejo na najčastnejše mesto, kot vekoviti spomin naše velike junaške prošlosti.

Delitev zastav polkom je najveličastnejša svečanost v miru. Podelitev zastav, ki jih je poklonil Napoleon po proglašenju cesarstva svojim polkom, je ovekoval na sliki Luis Davis kot enega najvažnejših zgodovinskih dogodkov iz velike Napoleonove epopeje. Za nas ima zamenjava zastav dvojni pomen, vzvišen in agniti. V razdelitvi novih jugoslovenskih zastav naših polkov vidimo nov korak k končni spojitvi v integralno Jugoslavijo. Na drugi strani pa bo odstranitev starih zastav, ponosa in slave ne le naše vojske, temveč cele naše nacije najganjlivejši trenutek za vsakega vojaka in vsakega državljana naše očetnjave. Celih sedem let so vihrale te zastave z junaškimi četami pred vsem Balkanom od zmage do zmage. Preko ledene albanske Golgate so šle v izgnanstvo, kjer so bile v najhujši bolesi najlepši spomin na domovino. Za njimi je drla zmagovita vojska v s krvjo osvobojeno mučeniško domovino.

Ves narod in vsa vojska se bo udeležila te edinstvene svečanosti, da počasti stare naše zastave in manifestira iz svojih navdušenih src za moč naše mlade jugoslovenske vojske in naše edine bodočnosti: kraljevine Jugoslavije. 6. september 1930. bo ostal med najznačilnejšimi dnevi naše nove jugoslovenske zgodovine.

Kakšne bodo nove zastave? Uredba o ustroju naše vojske predpisuje, da je platno vojaških zastav trobojno, kakor državna zastava. Na obeh plati zastave je državni grb, nad njim besede: »Z vero v Boga.« pod njim: »Za kralja in očetnjavo.« Na desni strani so te besede pisane v cirilici, na levi v latinici. Zastava ima mimo platna in kopja še trake, ki so tudi trobojni in imajo spodaj na eni strani kraljevi monogram s krono, ovenčano z vencem, na drugi strani pa naziv komande, gori v cirilici, dolji v latinici. Kopje zastave je dolgo 2,25 m, pri konjenici pa 2,55 m.

Ob razmejitvi kočevskega in čabarskega sreza

Kočevje, 18. julija
Kočevski politični srez je do zadnjega obsegal občine Drago, Travo in Osilnico, kot skrajne točke svojega sreskega okolišja. Po odredbi notranjega ministrstva in z objavo v »Službenih Novinah« se vse te tri občine pripadajo k čabarskemu srezu. S tem odlokom je bilo ugodeno dolgoletni želji vsega prebivalstva teh treh občin.

»Jutro« je o tej potrebi pred časom že poročalo. Nagibi, ki so vodili k tej razmejitvi sreza Kočevja in Čabra, potekajo nedvomno iz praktične strani. Kakor je znano, so bile te tri obsežne občine od Kočevja kot središče sreskih, davčnih in tudi sodnih uradov zelo oddaljene. Osilnica je oddaljena od Kočevja 54 km, Trava in Drago okrog 70 km. Vse tri občine pa so od Čabra v oddaljenosti največ do 10 km. V Avstriji o kaki priključitvi teh občin k Čabri ni bilo govora, ker so baš te občine mejile Hrvaško od Slovenije. Po 3. oktobru, ko je prišel celotni čabarski srez v dravsko banovino, je bilo vprašanje priključitve Drage, Trave in Osilnice k čabarskemu srezu evidentna in nujna potreba.

Prebivalstvo je po svojih zastopnikih zaprosilo za pripadlost k čabarskemu srezu bana kakor tudi notranjega ministra. Kdor pozna prilike obkoljskih krajev južno od Broda, bo videl, da vsi kraji ob Kolpi in omenjeni črti gravitirajo po svojem blagovnem prometu na sušsko železnico in da preko Ljubljane tu prometa trpel na časi in materialno, kadar je možno v Kočevje k razlitalnim uradom. Vsakdo, kdor je moral v Kočevje bodisi na srez, davkarjo ali tudi na sodnijo, je zasmudil dva do tri dni, kar je za kmečkega gospodarja veliko breme. Zlasti težko je bilo stališče prebivalstva teh treh občin pozimi ko ljudje iz teh krajev zaradi velikanskih snežnih zametov skoraj ne morejo z doma, kaj šele v nad 60 km oddaljeno Kočevje. V neposredni bližini v Čabri pa se je nahajal srez, davkarja in tudi sodnija.

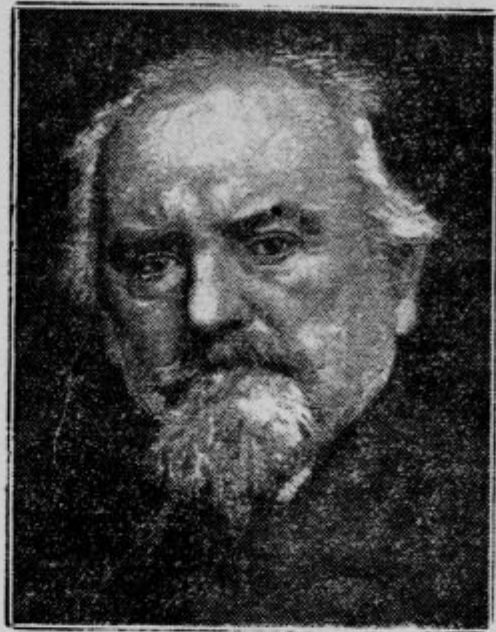
Razmejitve kočevskega in čabarskega sreza v tem pravcu je prišla ob pravem času in v splošno zadovoljnost tamošnjega prebivalstva.

Ljudje, ki so bolni na žolčnih - ledvičnih in kamenih v mehurju ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadli protina, uravnavajo leno delovante črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« voda sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinčno odvajalno sredstvo tako, da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, ntrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Smrt zaslužnega moža

Ljubljana, 18. julija

Kakor smo že poročali, je včeraj v Prevojah preminul v visoki starosti 80 let tamšnji velezaslužni občan, posestnik in gostilničar g. Josip Rus. Pokojnik je bil sin okrožnega zdravnika za brdski sodni okraj. V Ljubljani je obiskoval nižjo gimnazijo, potem pa se je posvetil trgovini. Že v mladih letih je prevzel doma posestvo, trgovino in znano gostilno ter je vse to vzorno vodil dolga desetletja. Obilica domačega dela pa ga ni ovirala, da se ne bi v veliki meri in z največjo vneto posvetil obče koristnim zadevam. Dolgo vrsto let je bil načelnik obrtne in gostilničarske zadruge, poleg tega pa med in pred vojno občinski odbornik, župan in član krajev-

nega šolskega sveta. Leta 1907. je ustanovil v Prevojah posojilnico in hranilnico, kateri je načeloval 23 let do svoje smrti. Pred tremi leti 16. januarja je slavil s svojo soprogo Marijo zlato poroko. Vzgojil je številno družino šestih sinov in treh hčera. Njegovi sinovi so dr. Mavricij Rus, ljubljanski mestni fizik, Fran Rus, ravnatelj Ljubljanske kreditne banke, Srečko Rus, zastopnik zavarovalnice »Dunav«, Josip Rus, ki ima parno žago v Domžalah, trgovec Viktor Rus in Edvard Rus, ki je prevzel domače posestvo. Hčere Pavla, Berta in Ivanka so poročene.

Pokojnik je bil do zadnjih dni neumorno

Predsednica

znane dobrodelne družbe, soproga ravnatelj K., ni samo blagoslovna in duhovita, marveč tudi rahločutna dama. »Bilo bi,« tako je izvajala na shodu, »marsikaj v šoli, rodbini in zakonskem življenju boljše, če ne bi vcepili naši mladini že v zibel požljivosti in nervoznosti. Vsak dan uživamo škodljive tvarine, med katerimi je najbolj nevaren kofein v kavi, ker je navidezno neškodljiv. Kava Hag brez kofeina pomeni velik napredek v zdravstvu živil. Kava Hag je prava, najbolj odlična zrnata kava, ima čist, neizpremenjen okus in aromo, ne vsebuje pa ničesar, kar bi utegnilo na katerikoli način škodovati zdravju.«

Privoščite sebi in svoji rodbini odsej kavo Hag, doma kakor tudi na počitnicah! Dobiva se v vsaki boljši prodajalnici s kolonialnim blagom. Tudi v kavarnah in hotelih točijo na željo kofeina prosto kavo Hag.

delaven. Vsi, ki so ga poznali, ga ne bodo samo zaradi te vzorne in koristne delavnosti, temveč tudi zaradi kremenitega in blagega značaja ohranili v častnem spominu. Jutri ob pol 10. bodo položili za služnega moža na pokopališče pri St. Vidu pri Lukovici v večnemu počitku.

Tone Malej na mrtvaškem odru

Vrnil so se v domovino naši zmagoviti tekmovalci, vrnil se je tudi on — Sokol s strtimi krili. Veličastno in globoko pieteto je Luxembourg izkazal Tonetu Maleju, s tugo ga je domovina zopet sprejela v svoje okrilje. — Slika, ki jo priobčujemo, je prvi posnetek mrtvega Sokola na mrtvaškem odru v luxembourški kliniki St. Therése.

Nesreča pri vožnji

Murska Sobota, 18. julija

V sredo popoldne je Fani Lončarjeva, kmetica iz Večice, peljala s svojo kravo iz soboškega mlina nekaj vreč moke. Na vozu sta čepela dva okoli šest let stara otroka. Ko je krava vlekla svoj tovor v bližini glavnega trga, je prišel mimo avtomobil, ki ni vozil prehitro; vendar se je krava preplašila in popolnoma podivjala. Nesrečno žensko, ki v strahu za svoj otroka nikakor ni hotela izpustiti varjeti iz rok, je žival vrgla ob tla in bežala naprej. A ženska še sedaj ni izpustila varjeti in tako jo je krava vlekla po tleh za seboj. Enkrat je manjkalo le za las, da bi ji prišla glava, pod kolo.

Zdivjana krava je končno zavila na trotoar — žensko je še vedno vlekla za seboj — in tu bi prišlo gotovo do katastrofe, če se voz ne bi zadel ob drevo tik pri trotoarju.

Med tem je pribežalo iz trgovin in cest mnogo ljudi. Trgovci so v strahu zapirali svoje izložebe in tudi izmed drugih gledalcev ni nihče priskočil ženski, ki je v hipu vstala in sama krotila kravo, na pomoč. Šele na njene obupne klice je pristopilo nekaj moških, ki so z velikim trudom pomirili žival. Eden izmed navzočih je imel še toliko prisotnosti duha, da je takoj, ko se je ustavil voz, dvignil osupla otroka dol. Bilo je ganljivo, kako sta jokal pri svoji materi in se prav nič nista bala razjarjene krave. Eden izmed obeh se ji je postavil celo na pot, tako da ga je moral stražnik s silo odganjati. Da nista padla oba otroka že prej z voza, je naravnost čudež. Ženska je ostala k sreči brez večjih poškodb.

Divjaški izgredi treh pijancev

Ljubljana, 18. julija

Na Jernejevi cesti v Šiški je nastal danes ponoči silen kaval, ki je razburil vse tamošnje prebivalstvo. Malo po polnoči so se prikladili iz ene tamošnjih gostiln trije mladi fantje, in sicer hlapi France Cesen, Jože Vahčić ter Jože Rovšek, vsi trije divji zaradi preveč zavžite pijače. Pričeli so se pridušati in tuliti, nakar so

takoj napadli neke pasante, med katerimi sta bila tudi akademik Dragotin Obradovič ter mizarski pomočnik Janko Lovšin.

Pijani hlapi so ju jeli brez vsakega povoda suvati v prsa, nakar sta jim napadca komaj ušla. Neposredno zatem je prišel po cesti višji stražnik Ivan Mežek, ki je hotel napraviti red. Pijanci pa so se takoj lotili in njega in ga brez besed napadli. Najprvo se je zaletel vanj Vahčić, ki ga je pograbil za prsa, Cesen pa ga je napadel od zadaj. Prijel ga je za tilnik, nakar sta ga skušala oba podreti na tla in se jima je to že skoro posrečilo. Kričala sta: »Kar ubijava ga, policaja!« V zadnjem hipu pa se je stražnik otrese in ju mahnil s pendrekom po glavi. Videč, da ju sam ne bo mogel aretirati, je Mežek odšel na Celovško cesto po pomoč. Med tem pa so se razgrajali lotili mimo došlega posetnika Ivana Rojnice ter njegovega tovarisa čevljarja Josipa Cerneta. Oba moža sta se komaj rešila pijancev, nakar sta odšla Vahčić ter Cesen na dvorišče posetnice Marije Bizjanove ter se oborožila s kolom in lopato.

Takrat je prišel stražnik Mežek zopet nazaj, in sicer v družbi še dveh stražnikov. Vahčić se je postavil na Bizjanovo dvorišče in na poziv stražnika ni hotel odvreči kola. Stražnik je tedaj nameril nanj samokres in ga še enkrat pozval, naj se vda z grožnjo, da bo sicer streljal. Mesto dostojnega odgovora ga je jel Vahčić zopet izzivati, nakar je stražnik res ustrelil proti Vahčiću, ne da bi ga zadel. Vahčić se je nato umaknil globlje na dvorišče, kamor stražnik ni hotel za njim zaradi prehude teme. Česnja sta med tem aretirala druga dva stražnika, dočim je Rovšek pobegnil.

Stražniki so pozneje odšli pred Zavrsanov hlev na Gasilski cesti 18, ker so domnevali, da bodo Vahčića tam našli, kjer je navadno spal. Čim so prišli izza ogrla, so res ugotovili sedeti Vahčića pred hlevom. Pri sebi je imel kol ter lopato in je bil popolnoma pripravljen na napad. Stražnikom na se je posrečilo, da so ga presenetili. Približali so se mu prav tiho in ga ukenili.

Na policiji sta se aretiranca Vahčić in Cesen zagovarjala s popolno pijanostjo.

Danes, vsako sredo, soboto in nedeljo GODBA

in p l e s

svira Sonny Boy jazz

ostale dneve radio koncert v hotelu „Bellevue“

Izborna pijača in prvovrstna kuhinja, najlepša razgledna točka v Ljubljani. — Krasne tujske sobe, zelo prijetno bivanje za letovišarje. — Pension od Din 65. Interurban telefon 3042.

Jutri mlad prešiček na raznju in mlade race. 10294

J. Maček

Ljubljana: Aleksandrova c. 12
v oblekah in površnikih
najcenejši

Pa se je vendar srečno rešil. Mica, ki je morala paziti na mlajšo sestro, se je bila skrila za vodnjak in neopaženo pohlitala na župnikovo dvorišče, zaradi česar je mlajša sestra mislila, da je Mica v vodnjaku.

* Poskus samomora mladega poročnika. V Sarajevu je v sredo popoldne skušal izvršiti samomor poročnik Branko Vajler, rodom iz Zagreba, na službi pri pehotnem polku v Sarajevu. Poročnik je omenjenega dne polagal pred komisijo izpit za kaptana. Uspeh pa ni bil dovolj, kar je mladega oficirja tako razburilo, da si je v stanovanju pognal kroglo v levo stran prsi. Krogla je prebila prsni koš nekoliko pod srcem ter izšla na hrbtu. Poročnika so nezvestnega prepeljali v vojaško bolnico. Njegovo stanje je zelo resno, vendar upajo zdravniki, da mu ohranijo življenje.

* Obleke in klubke kemično čisti, barva, pliša in laka tovarna Josip Reich.

* Sokol Velike Lašče javlja, da je svoj javni nastop zaradi smrti br. Maleja odložil na poznejši čas. 919

* Ciril - Metodova družba je prejela od šentpeterske ženske podružnice v Ljubljani 3507.20 Din kot čisti dobiček srečolova Iskra hvala! 931

* Dar Ciril - Metodovi družbi. Tvrda I. Perdan nasl. v Ljubljani je poslala Ciril - Metodovi družbi 1000 Din kot prispevek od Ciril - Metodovega čaja. Lepa hvala! 932

Iz Ljubljane

u Ljubljanski župan dr. Dinko Puc prosi vse hišne posestnike, da ob priliki pogreba našega dragoga brata Toneta Maleja izobesijo črne zastave, kakor bo to storila tudi Mestna občina Ljubljana.

u Sokol II. vabi vse članstvo, da se udeležijo pogreba preminulega brata Toneta Maleja. Udeležba v krogih in v civilu z značko. Zbirališče na Taboru. Čas in ura pogreba bo označena v časopisju.

u Kolonisti ljubljanske občine v Breznici odidejo iz Breznice v ponedeljek ob 14.41 in pridejo v Ljubljano ob 16.15. Dolžnost staršev je, da pridejo ponje na glavni kolodvor.

u Na Kosovem cveto božuri. V izloženem oknu tvrde Rojina na Aleksandrovi cesti je izložena zanimiva slika Kosovega polja, delo jugoslov. slikarja Jaroslava Kratina. Umetnik ni predstavljal le terena najpomembnejšega dela naše zemlje, temveč je ekspresionistično podal glavno karakteristiko bojišča iz leta 1389. Legenda pravi, da je iz krvi tu padlih jugoslovenskih junakov vzklikal krvavoredeči božur neke vrste Peonia, ki je naše južne brate vsako leto na Vidov dan spominjal na osvojen mučenikov kosovske bitke. Umetnik Kratina je komponiral te božure v ospredje, ki se rdeči, dočim je ozadje sivo in težko, nevihtno obetajoče.

u Čudna slika naših socialnih potreb. Pred zaključkom osnovnih šol je razposlalo društvo Atena preko šolskih vodstev nad tri tisoč pismenih obvestil staršem v vednost, da sprejema načelnistvo otroškega igrišča Atene v Tivoliju prijave otrok, ki bi se prevzemali v celodnevno nadzorstvo z oskrbo z opoldanskim kosilom ob vsakem vremenu za mesečnih 180 Din za otroka. Kosilo bi se oddajalo v novourejeni šolski kuhinji (prostora za 120 mest), ki se sicer zatvori v počitniških mesecih, nadzorstvo pa bi vršile otroške varovalke, zaščitne sestre, načelnistvo in zdravniški nadzor. Tako bi se odvzela čez dan zaposlenim staršem skrb za otroka, otroci pa bi se okrepčali preko počitnic v svežem zraku, v solncu in ob dobri prehrani. Društvo je prejelo doslej samo tri prijave. Nejasno nam je, kje leži vzrok nezanimanju za prekoristno socialno in telesno vzgojno novost. Mar v brezbrzičnosti staršev za pravilno vzgojo in prehrano otroka? Da bi ne bilo otrok, ki pohajkujejo brez nadzorstva v šole prostem času naokrog, skoro ne moremo dvomiti. Izdatek za prehrano in nadzorstvo je zmeren in ne pretiran. Opozorjamo zato vse one faktorje, ki jim je na srcu mladinsko skrbstvo, da z društvom Ateno vred premotro položaj, da naposled lahko kljub vsemu temeljito izkoristimo obstoječe socialne pravice, če jih že imamo. Tozadevne nasvete in predloge sprejema: Načelnistvo otroškega igrišča Atene. Otroško igrišče v Tivoliju je odprto pod celodnevno vodstvom načelnice g. Ivanke Svetličeve in otroške varovalke.

u Osleparjen gostilničar. Gostilničar Vinko Bavs na Krakovskem nasipu je vsa

zimo redil zidarja Jožeta, ki je pri njem jedel in pil in se sploh počutil v gostilni kakor doma. Z gostilničarjem sta se dogovorila, da plača zidar nastale dolge po zneje, ko bo spet pričel delati. Bavs je Jožetu posojal celo denar, da je mogel plačati stanovanje. Zidar je pomlad res začel z delom, vendar dolgov ni vračal. Dejal je, urniku, da se v Ljubljani preslaba zasluži z zidanjem in da se bo odpravil v Sarajevo, kjer bo bolje zaslužil in lažje plačal dolg. Da bi mu gostilničar bolj verjel, mu je Jože celo izročil ključ svoje stanovanja, rekoč, naj mu služi vsa oprava za jamstvo. Jože je potem izginil. Gostilničar, ki ga je prevečanec obral za okrog 3200 Din, pa je šele pozneje izvedel, da nima njegov dolžnik prav nikake oprave. Sleparskega Jožeta je Bavs naznanil in ga zdaj zasledujejo oblasti.

u Parafin je prodajal. V Kopačevih svečarni se je oglasil včeraj dopoldne bivši mesarski pomočnik Janez O. ter ponudil v nakup 4 kg parafina, ki ga pa v svečarni niso hoteli vzeti. Dvomili so namreč v Janezovo poštenost in so poklicali stražnika, ki je fanta odvedel na policijo. Tam se je Janez izgovarjal, da mu je parafin izročil neki Peter, ko se je sprehajal po Dalmatinovi ulici. Janezu pa na policiji niso nič verjeli in so ga zaradi suma tatvine pridržali v zaporu.

KIS

za vlaganje sočivja dobite v drogeriji KANC, Ljubljana, Židovska ulica 1.

u Tat v stanovanju. Oskrbnik Jakob Kovač na Stari poti 4 je odšel v četrtke ob 11.30 za pol ure z doma, pozabil pa je vzeti ključ z ključavnice. Priložnost je takoj izrabil neznan uzmovnik, ki je ukradel iz Kovačeve sobe 800 Din vredn vis suknjič, v katerem je bila cigaretna doza, nekajna ura in 200 Din gotovine. Tako je neznan tat škodoval svojo žrtev za okroglih 1200 Din.

u Hud razgrajč. Pred vilo Ivanke Zechnerjeve v Linhartovi ulici se je pojavil ponoči 33letni vrtnarski delavec Vinko Jurman in pričel v vinjenem stanju razgrajati, neznanosko preklinjati in psovati. Nato se je lotil vrtnih vrst. Poruval in polnil je tudi razne cvetlice, nakar je pobral debel kamen ter ga vrgel v kuhinjsko okno. Razbil je več šip in s kamnom skoro zadal knjigovodnjo Angelo P., ki se je takrat mudila v kuhinji. Razgrajč je povzročil s svojim početjem Zechnerjevi okrog 250 Din škode. Jurman je že večkrat razgrajal okrog imenovane vile in napravil Zechnerjevi že mnogo škode. Bil je svojčas pri njej uslužben, nato pa odpuščen, zaradi česar jo stalno ogroža.

u Jutri v Tamočevu, kjer bo žegnanska veselica s plesom pri Kovaču. Svira železničarska godba. Vstop prost. Postržba in kapljica izborna. 920

u Znani psihografolog Winterry ostane mimogrede samo danes in jutri v Ljubljani ter sprejema stranke v hotelu »Slon«. 111

Iz Maribora

u Obisk čeških Sokolov v Ljudski knjižnici. Na povratku za Jadranu se je te dni ustavila v Mariboru za nekaj dni večja skupina čeških Sokolov in Sokolice. Pod vodstvom podpredsednika Češkega kluba, g. svetnika Knopa, so si češki Sokoli ogledali mariborske znamenitosti, med drugim tudi »Ljudsko knjižnico«, katero jim je razkazal njen vodja dr. Avg. Reisman. Čehi so bili iznenadeni nad moderno urejeno mariborsko »Ljudsko knjižnico« in jim je seveda posebno ugajal lep češki oddelek knjižnice.

u Ameriški Slovenci pridejo tudi v Maribor. Dne 24. t. m. se bodo pripeljali ameriški Slovenci, ki so prispeli nedavno v domovino, tudi v Maribor. Tu jih bodo sprejeli delavske organizacije. Po ogledu mesta tekem dne se bodo nato bratje iz Amerike vrnili zopet nazaj se isti dan.

u Streljanje na lončene globe priredi PSLD jutri 20. t. m. ob 16. na vojaškem strelišču.

u Mariborska borza dela nujno potrebuje: fotografa, 8 poljskih delavcev, 8 hlapcev, vrtnarja, 6 pastirjev, 3 pomožne delavce za rudnik v Pirotu, 4 šivilje, 3 vzgojiteljice, 4 sobarice, 10 kuharic, 20 služkinj, natakarico, 2 vajenki za šivilje in šteparico za gornje dele čevljev.

u Preminula sta v Mariboru v splošni bolnici soprega mlinarja Antonija Rozmana, ki so jo pokopali včeraj popoldne, in sinček železničarja Vladimir Omana, čigar pogreb bo danes ob 19.

u Koncert v mestnem parku priredi godba »Drava« jutri ob pol 11. do 12. v primeru lepega vremena.

u Riziko delni. V mestni klavnic na meščeni 27letni mesarski pomočnik Alojzij Flis je pri odiranju kože tako nesrečno ravnal z nožem, da si je prerazl glavne žile leve roke. Takoj pozval rešilno moštvo je ponesrečenca nudilo rešilno moštvo odpremo v bolnico.

u Stavbno gibanje na Teznu. Vzdož gozda ob cesti, ki vodi od Pujske ceste v Pobrežje, je nastala v zadnjem času nova kolonija majhnih hišic. Tudi na bivši občinski nivi so že začeli kopati temelje za nove zgradbe.

u Stanje ponesrečenega trgovca Oslaka. Graška deželna bolnica je javila včeraj dopoldne, da je stanje težko poškodovanega mariborskega trgovca g. Oslaka, ki se je ponesrečil v sredo na Wildonskem hribu, boljše. K sreči ni opaziti nobenih resnejših poškodb, oziroma komplikacij. G. Anton Oslak si je po točnih poročilih zlomil obe roki in levo nogo, katero mu bodo morali najbrže amputirati. Desna noga je nepoškodovana. Dasi je ranjenec pri polni zavesti, se avstrijska varnostna oblastva do sedaj niso odločila za njegovo zasiljanje.

u Truplo ponesrečenega mariborskega gostilničarja Celcerja je bilo pripeljano včeraj ob 14. z avtofurgonom mariborskega pogrebnege zavoda iz Wildona v mrtvašnico starega mestnega pokopališča v Mariboru, odkoder bo pogreb jutri ob 15.

OGLEJTE SI

vedno bogato zalogo KUHINJSKE POSODE, in sicer modre, sive, rjave ali aluminijaste, pri trditvi z železino

Stanko Florjančič,

LJUBLJANA,

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 35. 8952

Iz Celja

e Davčna uprava. Zaradi temeljitega popravila, preslikanja in čiščenja uradnih prostorov davčne uprave v Celju se bo uradovanje v dneih od 21. do 26. t. m. omejilo na najnujnejše neodložljive primere.

e Zgradba stanovanjske palače Pokojniškega zavoda. Predvčeršnjim dopoldne se je mudila v Celju posebna komisija ljubljanskega Pokojniškega zavoda za nameščenje, v kateri so bili g. predsednik Vrtovec, g. načelnik Ribnikar, g. Svetek in arhitekt g. inž. Šubic, z namenom, da si ogleda stavbišče v trikutu Kolenčeve, Vrvarske in Razlagove ulice, kjer namerava zidati veliko trnadstropno stanovanjsko palačo. Stavbišče, vredno okrog sto tisoč dinarjev, je, kakor znano, poklonila Pokojniškemu zavodu celjska mestna občina brezplačno. Komisiji so se pridružili za celjsko mestno načelstvo g. dr. Goričan, magistratni šef g. nadsvetnik Ivo Šubic in šef mestnega stavbnega urada gosp. inž. Pristovšek. Komisija si je ogledala tudi okoliške zgradbe in bodo podrobni sklepi o velikosti nove palače in o drugih detajlih sprejeti naknadno v Ljubljani. Narčni za novo palačo bodo predvidoma gotovi že v štirih do petih tednih in se bo takoj nato pričelo z zgradbo. Ta sklep je treba pozdraviti z vsem priznanjem in veseljem, kajti stanovanjska beda, ki vlada v Celju, in pa visoke najemnine, so postale res že neznosne.

e Vprašanje zgradbe justične palače. Včeraj se je sestala v Celju posebna komisija, ki so jo tvorili tehnični inšpektor kr. banske uprave g. inž. Skaberne, predsednik celjskega okrožnega sodišča g. dr. Vidovič, mestni župan dr. Goričan, magistratni šef g. nadsv. Šubic, mestni inženjer g. Pristovšek in obč. svetnik dr. Vrečko in rav. Brinar. Komisija je imela nalog, da na licu mesta prouči možnost zgradbe velike justične palače v Celju. S tem bi se mestni občini izpraznila veliki in prostorni lokali v Grofiji in na magistratu. Mestna občina bi bila pripravljena odkupiti od vletrgovca g. Majdiča, ki je s tem sporazumen, ob Gregorčičevi ulici krasno 15.000 kvad. metrov obsegaajoče stavbišče, od katerega bi prepuštila za zgradbo sodišča in jetišnice potrebnih 7000 kvad. metrov, ostanek pa bi deloma odprodala bolnici, deloma pa razparcelirala. Zato pa bi ji morala država odstopiti staro poslopje bivšega okrožnega sodišča z jetišnico vred in z zadaj ležečim dvoriščem. O rezultatu komisije bomo še poročali.

e Iz Celjske sokolske župe. Celjska sokolska župa bo priredila s sodelovanjem drugih narodnih društev dne 12. oktobra v Celju oziroma Braslovcah in v St. Juriju ob južni železniški veliko spominsko proslavo desetletnice koroškega plebiscita. Obenem se bo proslavil tudi spomin naših najboljših, ki so prelili svojo srčno kri za osvobodjenje tužnega Korotana. Sestanek in izvrho sestave prireditelnege odbora, ki bo fiksiral podrobni program proslave in izvedel vse potrebne priprave, bo sklical uprava Celjske sokolske župe v začetku avgusta.

e Tudi Celjani obiščejo Gornji grad. V nedeljo, 10. avgusta bo v Gornjem gradu velika sokolska prireditev, ki ji bodo prisostvovala vsa okoliška bratska društva. Tudi celjski Sokoli bodo pohiteli v večjem številu v planinsko prestolnico z mestnim avtobusom. Podrobnosti bodo objavljene.

e Nabavljanje reševalnega avtomobila za celjsko gasilno društvo se vleče vendar že nekoliko predolgo. Svoječasno so se objavljale sproti številke nabiralne akcije, ki so bile dosežene na splošen poziv javnosti in z nabiralnimi polami. Nekaj časa pa je vsa stvar tiha in javnosti ni znano, kakšen je bil uspeh nabiranja prispevkov in koliko je še potrebno, da Celje vendar že enkrat pride do prepotrebnege, modernege reševalnega avtomobila. Po mestu se govori, da hočejo neki merodajni funkcionarji dati predelati neki star avtomobil v reševalni avto in bo veljala ta predelava le par tisočakov manj, kakor pa bi stal najmodernejši in vsem potrebam ter zahtevam bolnikov in ponesrečenec odgovarjajoči sanitetni avto. Zato naj bi se namen predelave starega avtomobila kot popolnoma nesprejemljiv takoj opustil in naj bi se čim prej nabavil moderen reševalni avtomobil, da se ne bodo več tujci zgrajali nad današnjim dvokolesnim ročnim vozičkom, s katerim sedaj prevažajo bolnike in ponesrečence v bolnico.

e Izbojlanje cest v Celju. Te dni dogotavlja tehnični oddelek celjskega sreskega načelstva zgradbo obrežnega betonskega zidu ob Savinjskem nabrežju od kapucinskega mostu v smeri proti prvemu železniškemu mostu. Istočasno se navaža v posebno usto pri kolodvoru gradbeni material za zgradbo dveh važnih cest, ki se bosta zgradili iz prve tranše za izplačilo odobrenega kaldrmskega fonda. Ves Krekov trg od pošte do hotela »Evrope« in do novega podzemnega stranišča bo prevlečen s tlačenim asfaltom po vzorcu ljubljanske Aleksandrove in Miklošičeve ceste. Od kapucinskega mostu do prvega železniškega mostu pa bo zgrajena 8 metrov široka makadamska cesta. Betonski obrežni zid bo zgrajen le od bodočega projektiranega kolena nove stuge Savinje. Od tam do železniškega mostu pa bo napravljena začasna kamenita škapa. Stroški za omenjena dela so proračunani na okrog 750.000 Din in bodo večinoma (690.000 Din) kriti s kaldrmino; ostanek bo doplačala mestna občina. Iz druge tranše kaldrmine pa se bo tlakovala pozneje z drobnimi kockami v Razlagova ulica, Slomskov trg in Samostanska ulica do kapucinskega mostu.

* Milijunska škoda v Hercegovini. O katastrofalnih posledicah toče, ki je opustošila sela v okolici Ljubuskega, se doznava, da je škoda po strokovnjakih cenjena na 2.500.000 Din. O škodi je obveščeno poljedelsko ministrstvo in banska uprava v Splitu.

* Odškodninske fožbe nameščenecv proti službodavcem zaradi opuščenega ali nepravilnega pokojniškega zavarovanja obravnava v svoji razpravi g. dr. Janko Vrančič, podravnatelj Pokojniškega zavoda, v zadnji (5-8) številki »Slov. Pravnika«, na kar opozarjamo vse službodajalce in nameščenice.

* Ameriškim rojakom v domovini. Izletni urad SNPJ vabi svoje izletnike, da se udeležijo pogreba predsednika Zveze gospodarskih združenj g. Antona Kristana v nedeljo ob 15. z Miklošičeve ceste 13 v Ljubljani. Sestanek pred Zadržno banko.

* Pokojniški zavod za nameščenice v Ljubljani sporoča, da se je oddaja težaških zidarskih in železobetonskih del pri novogradnji na Dunajski cesti in ob Gajevi ulici začasno odložila, ker je z ozirom na izredno višino stavbe in s tem zvezano posebno konstrukcijo zgradbe predvsem potrebno, da se z natančnim fundiranjem terena doženejo terenske razmere in tako določi način fundiranja.

Premiera! Popolnoma novo!
Tajnost budoarja
v glavni vlogi
Laura la Plante in John Boles
Ob 4., pol 8. in 9. zvečer!
Globoko znižane
cene!
KINO IDEAL

* Smrtna kosa. V ljubljanski splošni bolnici je umrl g. Franjo Likar, železniški uradni in rez. častnik. Pogreb bo jutri ob 17 iz mrtvašnice na glavni kolodvor za prevoz trupa v Celje. Pokojniku blag spomin, rodbini iskreno sožalje!

* Potvrjena Franc Jožefova grenčica. Kakor smo poročali, so v Zagrebu prišli na sled falsifikaciji znane Franc Jožefove grenčice. Preiskava je dognala, da se je potrjena voda prodajala pri raznih trgovcih, ki so skoraj vsi prejeli Franc Jožefovo vodo iz zaloge neke ljubljanske veletrgovine. Zagrebška policija je poslala v Ljubljano detektiva, da se informira o točnosti navedbe osumljenih zagrebških trgovcev. Detektiv je ugotovil, da so vodo res dobivali iz Ljubljane. Pregledal je skladišče mineralne vode, a našel ni niti ene steklenice s falsificirano etiketo. Preiskava zagrebške policije je doslej ostala brez uspeha.

* V Južni Srbiji so odkrili grobnico iz 6. stoletja pr. Kr. Arheološka ekspedicija beogradske univerze je pod vodstvom dr. Nikole Vulčica nadajevala tudi letos svoja izkopavanja v vasi Gorenjih in so dosegla izreden uspeh. Odkopali so grobnico iz 6. stoletja pr. Kr. V njem so našli ogromen sod za vodo, bronasti tronožec z okraski v taki izvedbi, kakor jih doslej še niso našli, in šlem z enakimi risbami. Našli so nekaj srebrne posode mojstrsko pozlačene, med njimi lepo čašo v obliki roga, vso okrašeno z zlatom. Mimo tega je bila v grobnici tudi človeška maska iz čistega zlata in predstavlja lice semkaj pokopane veljaka. Ekspedicija je prišla tudi na sled prastaremu mestu, ki obeta odkriti marsikatero temno stran zgodovine Balkana.

Eno noč
na palubi

Cunard - prekooceanskega parnika AQUITANIA

je naslov velike prireditve, ki se vrši v soboto, dne 19. t. m. v

kavarni »Toplice« na Bledu

na čast velikim internacionalnim veslaškim tekmam.

Aranžma prireditve je v rokah našega plesnega mojstra g. Jenka. 10275

* Mica je v vodnjaku. V slavonskem selu Hrastinu so se v rodbini upravitelja evangelske šole odigrali razburljivi prizori. Hčerki upravitelja Blaža Györfya sta se igrali pri vodnjaku na domačem dvorišču. Ko je upravitelj prišel na dvorišče, je opazil samo triletno deklico, starjšo sestro Mice pa ni bilo nikjer. Na očetovo vprašanje je otrok odgovoril, da je Mica v vodnjaku. Sluteč, da se je pripetila nesreča in da je Mica padla v vodnjak, je Györfy pograbil vrh in se spustil v vodnjak, a pogrešanega otroka ni našel. Klical je na pomoč, nakar mu je žena prinesla motiko, da bi skušal najti truplo otroka. V razburjenosti je ženi motika zdrnila iz rok in padla možu na glavo. Ko se je vse to odigralo na dvorišču, se je mla Mica igrala na sosednem župnikovem dvorišču. Končno se je izmučenemu šolskemu upravitelju posrečilo rešiti se iz vodnjaka. Vsa njegova skrb je bila zaman.

STONE POLJŠAK

Ljubljana. Aleksandr. c. 5.

Projektiranje in izvršitev električnih naprav in instalacij. Popravila električnih strojev in aparatov.

PEGE odpravi hitro in brez sledu

CREME ORIZOL

Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Depot: Cosmochemia, Zagreb. Smetkikasova 23. Telefon 49-99.

LOKAL

v strogi sredini mesta iščemo za takoj že urejenega ali za prezidavo in ureditev na naše stroške, za fino modno trgovino. Ponudbe resne z vsemi podatki na naslov: Inter. inform. biro Viktor Blažič, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 21.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani: Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativno vlago v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1-10, 7. padavine v mm. 8. vrsta padavin.

19. julija 1930.

Ljubljana: 7. 754.2, 18. 80, mirno, 7. Maribor: 752.3, 18. 80, SW 4, 0. Mostar: 7. 757.2, 21. 80, W 1, 0. Zagreb: 7. 754.1, 21. 70, WNW 1, 0. Beograd: 7. 754.2, 20. 50, mirno, 0. Rab: 7. 754.3, 23. 80, SE 2, 8. Split: 7. 753.8, 25. 60, ESE 4, 0. Vis: 7. 755.3, 19. 95, SE 8, megla. Kumbor: 757.5, 22. 70, E 1, 0.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 25.8, najnižja 16; v Mariboru 16; v Mostaru 17; v Zagrebu 17; v Beogradu 20; v Splitu 21.

Solnce vzhaja ob 4.30, zahaja ob 19.42. Luna vzhaja ob 23.24, zahaja ob 13.11.

e— Dve nesreči. V Ljubljani je pred dnevi udaril železni model v tovarni 45letnega delavca Karla Dosedlo s tako silo po levi roki, da mu jo je zlomil pod komolcem. V apneniku v Pečovniku pri Celju pa je zašel 50letni delavec Jakob Cerovšek iz Zagrada z levo roko med dva vagončka, ki sta mu zmehčala tri prste. Oba ponesrečenca se zdravita v celjski javni bolnici.

e— Tatvina kolesa. Gostilničarju Josipu Kreuhu je ukradel neznan tat 16. t. m. z domačega dvorišča v ulici Matije Gubca 1000 Din vredno moško dvokolo, znamke »Styria«. Tatu še niso izsledili.

e— Nepoštena služkinja. Pri posestniku Martinu Čilenšku v Levcu je služila do nedavnosti Marija Novakova rodod od Sv. Križa pri Rogaški Slatini. Ko pa je službo zapustila, se je podala v Celje in se zgajala s falzificiranim pismom svojega bivšega gospodarja v manufakturni trgovini trgovca g. Hladina in zahtevala na gospodarski račun večjo množino različnega blaga. Med tem, ko je nepoštena služkinja izbirala blago, je tvevala poslala nekega svojega uslužbenca k posestniku, kjer se je ugovarila prevara. Novakova je že izbrala za okrog 3000 Din blaga in ga baš hotela odnesti, ko se je vrnil uslužbenec s poročilom o falzificiranem pismu. Novakova je skušala pobegniti, vendar je bila kmalu aretirana in izročena sodišču.

Iz Kranja

r— Nabori za kranjski sodni okraj so bili zaključeni v sredo. Potekli so tako mirno in dostojno, kakor še doslej nobeno leto. Svoje pohvalno priznanje je izrekel tudi predsednik naborne komisije polkovnik Nedić. S cvetjem okrašen, s harmoniko na čelu, pevaje so korakali zastavi fantje skozi mesto, vendar dostojno. Edino izjemo so napravili izven mesta nekje okoliški fantje, ki so izruvali na državni cesti kilometrski kamen namestu njega papostavili v jamo kup slame, za kar se bodo morali zagovarjati pred oblastmi. V splošnem je bil tudi material nabornikov znatno boljši od prejšnjih let. Posebno sta se izkazali občini Predvor in Cerklje.

Zaradi odpotovanja ne sprejema strank od 21. julija do 2. avgusta 1930. 10290

Zobni atelje
F. Kolchaker, Kranj

r— Senzacija smo doživeli predsinocnim v Kranju. Seveda le tisti, ki smo prisostvovali baletnemu večeru mlade Baby Kornove v hotelu »Stara postaja«. Po končanem programu je nastopil tudi znani zameorec Ali Fortunat Sala, ki uživa sedaj gostoljubje škofjeločana g. Ogorela in je zaplesal v svojem prirojenem temperamentu originalni sarlston, da ga je moral na zahtevo občinstva ponoviti.

Iz Novega mesta

n— Koncert UJU. Drevi ob pol 21. na obsebnem vrtu hotela koncert učiteljskega pevskega zbora iz Ljubljane. Vabimo Novomeščane, da posejijo koncert, da spoznajo sodobno jugoslovensko pesem v sijajnem prednašnem pevstvu, ki so z našo pesmijo v bratski češkoslovski nedavno želi najlepše uspehe.

Iz Kočevja

kč— Zaslužni pokoj. Te dni se je poslovil od orožniške službe g. Matko Kosi. Celih 33 let je nad vse vestno opravljal težko orožniško službo po raznih krajih ljubljanskega grozniškega polka. Bil je opetovano pohvaljen in odlikovan. Zadnja leta je služil v Kočevju kot vodja četne pisarne. G. Kosi ju želimo, da bi še mnogo let užival zaslužni pokoj!

kč— Kočevsko glasbeno društvo priredi v nedeljo 20. t. m. ob 15. ljudsko veselico pri Rožnem studencu. Za godbo, dobro jed in pijačo je preskrbljeno. Vstopnine ni.

kč— Slovo sreskega načelnika. Te dni se je poslovil od urada kočevskega sreza v. svetnik in sreski načelnik g. Friderik Loger. Premesčen je v svoj rojstni kraj Novo mesto v isti funkciji. Bil je nad šest let v Kočevju in je z veliko vestnostjo upravljal srezo. Napram uradnikom ljubezniv, v družbi prijateljev družabni si je znal pridobiti zaupanje in prijateljstvo. Želimo mu njemu in gospod na novem mestu vso srečo!

Iz Višnje gore

vg— Olepševalno društvo je že začelo z delom na parceli št. 277 okoli cerkve v Višnji gori. Pridno se urejuje teren, kamor bodo postavili lične betonske škarpe. Okoliški posestniki so pripeljali brezplačno že precej peska; seveda bo treba izredno pridnih rok, da bo delo končano.

vg— Žalno sejo je imelo Sokolsko društvo Višnja gora zaradi tragične smrti olimpijca br. Maleja.

Iz Laškega

l— V Šmohorju so v nedeljo blagoslovili dva nova zvona. Stehtala oba blizu 1000 kg, sta bronasta in sta stala na 50.000 Din. Ljudi se je zbralo več sto, ki pa jih je razgal popoldanski dež, veliko se jih je pa zateklo v planinski koč, o kateri je nedavno poročal »Slovenec«, da je v njej bilo in je do tal pogorelo. To pa seveda ni bilo res, marveč je tresnilo v neko drugo koč blizu cerkve.

Iz Krškega

kr— Kmetijski praznik. Priprave za nedeljski kmetijski praznik na Krškem polju so v polnem teku. Drevi ob 20. bo koncert priznanega sokolskega salonskega orkestra v dvorani pri pogrnjenih mizah, ki obeta biti po vsebini sporeda zelo pester.

kr— Olepševalno društvo je letos zasadilo preko osemdeset mladih dreves po mestu in na pokopališču, ki skoro vsa dobro uspevajo. Želeti bi bilo, da bi tudi Krčani kazali svoje razumevanje za olepšavo mesta in šli mlademu društvu na roko.

kr— Stavba nove mestne hiše, ki bi se bila morala graditi že predlanskim, da bi se nekoliko omilila stanovanjska kriza, se po polzevo vleče in je zdaj na mrtvi točki, kakor pri nas še marsikaj drugega.

Iz Šoštanja.

Iz Konjice

ko— Sokolsko društvo v Konjicah je priredilo v nedeljo 13. t. m. javni nastop. Telovadba se je vršila kljub hudemu dežju in je zelo dobro uspela. Nastopili so vsi oddelki. Društvo, ki se bori z velikimi težavami, zlasti s strastno protigigantizacijo, želimo pri nadaljnjem delu še mnogo uspeha.

Iz Trbovelj

t— Nalezljive bolezni. V zadnjem času se je pojavilo pri nas par primerov davice. Ni pa nobenega povoda za razburjenje, ker bolezen pri sedanjih zdravniških sredstvih ni tako nevarna in ne zapuša nobenih posledic, ako pravočasno pokličete zdravnika na pomoč in bolezni ne prikrivate.

Iz Šoštanja

št— Novo mašo je pel pri naši župni cerkvi v nedeljo 13. t. m. g. Josip Lampret, sin znanega posestnika in mizar-skega podjetnika. Svečano opravilo se je vršilo na prostem pred kaplanijo. Prisostvovala je velika množica ljudi, vsaj je bila zadnja nova maša peta v šmiheljski župniji pred 25 leti. Iz ozemlja, ki ga zavzema današnja mestna občina, pa je po približno 300 letih g. Lampret prvi novomašnik. Želimo mu na njegovi življenjski poti mnogo uspeha in zadovoljstva.

št— Nabori se bodo vršili v torek dne 22. in v sredo 23. t. m. v dvorani Zadrugnega doma. Naborni komisiji se morajo predstaviti vsi iz letnika 1910., pa oni, ki so bili za to posebej pozvani. Nabori se pričnejo ob pol 7. zjutraj.

Iz Slovenske Bistrice

sb— Obvezno žigovanje meril se bo vršilo v Sl. Bistrici od 25 do 29. t. m. v pritičju mestne hiše. Vsi trgovci in krčmarji se opozarjajo na zadnava določila zakona o merah, ki v št. 19. predvideva vsako drugo leto obvezni pregled vseh javnemu prometu namenjenih meril.

Iz Braslova

br— Rekrutovanje braslovskih fantov je bilo 15. t. m. Fantje so se že zgodaj zjutraj pričeli zbirati, eni v skupino kolesarjev, z vozovi in osebnimi avtomobili. Jutranje lepo vreme je razpoloženo nabornikov še povečalo. Kolesarji, vsi okrašeni so odrinili iz Braslova že ob pol 6. proti Vranskemu k naboru. Komisija se je zelo povoljno izrazila o razvitosti letnika 1910. Fantje so se letos zadržali zelo dostojno. Tako mirnih naborov še nismo videli in upamo, da bo odšel tako ostalo.

br— Smola splavarjev na braslovškem jezcu. Po daljšem deževju je Savinja narasla v veliko veselje splavarjev, ki so imeli splave že pripravljene za pot. Šlo je preko braslovškega mostu okoli 50 splavov, a eden izmed njih se je zaplil in odtrgal polovico jezca. Deske so splavale po vodi le nekaj so jih polovili. Zelo je bil ogrožen naslednji splav, ki pa se je srečno prerinil naprej. Še ni bila dobro odstranjena ta zapreka. Je imel smolo že tretji splav, ki je vozil preveč na levo. Nad jezom je nenadoma obstal in ni ga bilo mogoče kreniti z mesta; lunaški splavarji so poskakali obkličeni v vodo, a ves trud je bil zaman. Privežali so splav k prvemu vozečemu splavu pa se je vrv odtrgala. Naposled se je posrečilo dvigniti splav s pomočjo kopalcev in gledalcev in ga spraviti zopet v tok.

br— Braslovski dijaki so nam še vsake počitnice pokazali kaj dilekantskega dela. V nedeljo so uprizarili vsoškolci na Polzeli v dvorani g. Cimpermana veseloigro Utopljenca. Med njim so bili zastopani tudi braslovski srednje- in visokošolci. Vloge so bile dobro razdeljene, a bili so vmes nedostatki, ki jih tudi diletant ne sme storiti. Pohvaliti pa je posebno treba pevski zbor, ki se je res pripravil in tudi zapel par par lepih pesmi. Po igri se je zbralo v spodnjih prostorih mnogo občinstva, ki ga je kratkočasil »Savinjski džez«. Tudi med plesom se je zbor pakrat prav doneče oglašil.

Iz Gornjega grada

gg— Prva sokolska prireditve. Sokolsko društvo priredi v našem kraju veliko sokolsko slavnost v nedeljo 10. avgusta. V Gornjem gradu še sploh ni bilo sokolske slavnosti zato si je mnogi niti predstavljati ne morejo. Vsa gornjesavinjska dolina bo našemu sicer mlademu, a vendar agilnemu društvu za to slavnost zelo hvaležna. Kakor čujemo, prihiteli v našo sredo zelo mnogo ljubljanskih Sokolov in celjska sokolska župa.

Iz Ljutomeri

lj— Čebelarstvo predavanje. V nedeljo, dne 13. t. m. je priredila Čebelarstva podružnica poučno predavanje v meščanski šoli Predaval je g. Okorn iz Ljubljane o čebelnih boleznih. Posebno zanimanje je vladalo med poslušalci za čebelno kugo ali gnolbo, ki je v naših krajih najbolj znana. Instrukcijsnemu predavanju, ki je trajalo skoro tri ure, je prisostvovalo 22 čebelarjev iz Ljutomeri in okolice.

lj— Pri ljutomerskem vodovodu, osebno to pri izlivu ob hotelu Zavratnik se pojavljajo vedno česče razni nedostatki. Predvsem piše vsakdo, ki je ježen, kar ob cevi, ker ni nobene posode: delavec, kosec, potnik iz Prekmurja, celo bolniki se tam odžejajo na ta način, ki nikakor ni higijenski. Neksi si umivajo v školjki celo noge. Proti večeru je ob izlivu običajno velik teater. Ni čudež, da se pipa tolikokrat pokvari. Če pa kdo reče kakšno besedo ter zahteva red, dobi dostikrat celo nesramen odgovor. Mestna občina naj napravi red.

lj— Požar. V sredo, dne 16. t. m. popoldne je požar vpepelil stanovanjski hiši in gospodarska poslopja posestnika Rajh in Nečemer v bližnji Globoki v Medijurju. Na pomoč je odšlo tudi naše gasilsko društvo z avtom in malo motorno brizgalno. Posestnika trnita veliko škodo, ker je varovana vsota kakor običajno neznatna.

Iz Murske Soboti

mr— Še enkrat o pravdi g. Cizifakove. »Jutro je prineslo 15. t. m. kratko notico o pravdi vdove g. Cizifakove. Ker je zaradi pomanjkanja prostora izostal zadnji odstavek in bi zato nepotrebno lahko mislili, da je veletrgovec g. Nadai pravdo že definitivno izgubil, navajamo izostali del: Pravda, juridično najinteresnejša od vseh kar jih

je v Prekmurju v zadnjih desetih letih bilo, pa s tem seveda še nikakor ni končana. Samo ob sebi umevno je, da je g. Nadai vložil priziv in bo imelo tako tudi delno sodišče v Ljubljani priliko, zavzeti svoje stališče. Na čigavi strani je v tem procesu javno mnenje Soboti, pa je razvidno iz sodnih spisov!

mr— Dražba pri grofu Szaparyju. Dražba premičnin v gradu grofa Szaparyja, ki je bila za dva meseca preložena, se bo vršila sedaj v dne od 4. avgusta do 4. septembra. Organizacija take ogromne dražbe se uradno seveda ne more tako izvesti, da bi popolnoma zadovoljevala vse interese. Bil bi to delo enega leta, ne pa dveh mesecev. Vsekakor pa z veseljem beležimo vest, da je zastopnik zahtevajoče stranke v tisk seznan premičnin. Ni nam pa razumljivo kako je mogoče tako površno opraviti korekturo. Na vsaki strani najdeš minimal deset grobih napak. Tudi ni sicer običaj, da morajo interesi sami plačevalci cenike po 20 Din. O pravi vrednosti predmetov so mnogi zelo deljena. Sodni izvedenec dr. Mantuani, ki je sedanjo cenitev izvršil, je prišel do vsote dveh milijonov in par tisoč. Knjižnico, o kateri so imeli domačini mogoče nekoliko previsoko mnenje, je ocenil g. dr. J. Glonar na 220.000 Din. Sam pa pravi, da so izklicne cene nastavljene nizko, kar bi bilo moralo biti norma sploh vsem cenilec, ako hočejo dražbo sploh omogočiti. Škoda, da ni časa in denarja, da bi se tudi za knjige mogel izdati tiskan katalog. Najbolj neprijetno za interese bo to, da si ne morejo pred prvimi ogledali predmetov in pa, da bo vrstni red zelo neprikladen, ker se bo razpredala soba za sobo in ne, kakor bi bilo želeli, istočasno vse stvari, ki spadajo pod isti pojem.

mr— Za izboljšanje gmetnega stanja kmeti. Hvalevredno akcijo je započelo

Tehnični del rubrike urejuje avtomobilni oddelk Vacuum Oil Company. d. d.

Od surovega olja do bencina

Od surovega olja do bencina je dolga pot, — podobna kakor od semena do pogače, samo s to razliko, da je v našem primeru mašinerija mnogo bolj komplicirana.

O tem, kako je nastalo surovo olje, smo v naši rubriki že govorili. Danes se hočemo seznaniti še s fabrikacijo bencina samega in z njegovo vrednostjo.

Ker je surovo olje po svojem sestavu različno in odvisno od kraja, kjer se je našlo, je tudi njegovo predelovanje različno. Metoda, potom katerih dobivamo iz surovega olja bencin, je zelo mnogo.

V glavnem je postopek ta: Bencin izločimo iz surovega olja potom destilacije. Destilacija sama je pri fabrikaciji bencina tudi njena najdražja faza. Pri tem postopku se surovo olje razstavi na več delov. Razstavljanje se izvrši potom segrevanja surovega olja v paro. Ta uhaja iz destilacijskega mehurja in se zbira v hladilniku, kjer se ohlaja in izteka potem v tekočem stanju. Tako dobivamo iz surovega olja najprej destilirani surov bencin in surovo olje, iz katerega je izločen bencin.

Pri nadaljni destilaciji in čiščenju surovega bencina dobimo potem bencin, a iz surovega olja (brez bencinskega dela) petrolej, srednje težko olje in cilindrsko olje. Presojanje vrednosti pogonskega sredstva se vrši po toplotnih enotah, kalorijah, in zato govorimo tudi o kilogram. kalorijah. S tem hočemo označiti gorilno vrednost 1 kg pogonskega sredstva.

Kalorija je ona količina toplote, ki segreje 1 kg vode za 1 °C. Navaden bencin ima gorilno vrednost od 10.500 kg. kalorij. Čim je gorilna vrednost večja, tem večja je tudi energija, ki jo proizvaja pogonsko sredstvo.

Gorilna vrednost goriva pa ni edino merodajno merilo za njegovo uporabnost. Za prakso važnejše je vrelišče. Z vreliščem označujemo stopnjo, pri kateri se prične snov spreminjati iz tekočega v plinasto stanje. Ta točka je n. pr. pri vodi pri 100 °C.

Ker pogonska sredstva niso enotna, ampak sestojijo iz različnih snovi, ki imajo različno vrelišče, se ne bodo vsa izpremenila pri določeni temperaturi v plin, ampak le v nekaj gotovih temperaturah.

Te meje leže pri predvojenem lahkem bencinu pri 80° do 100° C, pri bencolu od 95° do 100° C in pri današnjem lahkem bencinu pri 110° do 120° C.

Prej so se pogonska sredstva prodajala samo na temelju specifične teže. Danes se ta teža mnogokrat smatra za merilo vrednosti goriva. Po tem bi bencin s specifično težo 0.73 gr. bi bil boljši, kakor pa bencin s 0.76 grami. Praktično je pa bencin, ki ima specifično težo 0.76 gr in je n. pr. indijskega izvora, neprimerno boljši kakor pa n. pr. ameriški bencin s specifično težo 0.73 gr. Nima torej prav nikakega pomena razviti se po specifični teži kot odločujočem činitelju za presojanje vrednosti katerega pogonskega sredstva.

Važna točka je temperatura, pri kateri se gorivo samo vname. Vnetišče leži pri bencinu med 380 in 460 stopinj Celzija. Pri pensilvanskem bencinu leži vnetišče posebno nizko, in sicer približno pri 380 stopinjah Celzija. Radi tega delajo ameriški motorji z marjoso kompresijo kakor n. pr. nemški, ki uporabljajo navadno bencin drugega izvora, z vnetiščem.

Konstruktorji bencinskih motorjev skušajo vedno bolj povečati kompresijo motorja, da bi dosegli čim večji učinek. To je pa deloma omogočeno zaradi vnetišča in temperature pregretja batov in ventilov. Čeprav to pregretje ni nepremišljiva težava, se moramo ozirati vedno na to, da morajo temperature kompresije ležati pod točko vnetišča. V nasprotnem primeru nastane takozv. tolčenje motorja.

Po dolgotrajnih poskusih se je pred leti posrečilo uporabljati bencin z nizkim vnetiščem v motorjih z visoko kompresijo. Bencin so namreč dodali železni karbonil. Ta dodatek je preprečil tolčenje.

Ker so motorna vozila izpostavljena raznim temperaturah in so te pozimi posebno nizke, se moramo ozirati pri pogonskem sredstvu tudi na to, ali je proti mrazu dovolj odporno. Bencin vzdrži zelo nizke temperature, ki jih druga goriva kakor n. pr. ben-

sesko načelstvo. Blizu 40 dobrih kmetov, večina županov, so peljali v Dokičevje, kjer ima semenogojška postaja v Beltinčih svoja polja, da so si moške lahko na licu mesta ogledali zrno raznih vrst pšenice, ki jo križa in poplemenuje ta zavod. Ker pa je rentabilnata poljskih pridelkov, in naj bodo ti še tako prvovrstni, vsak dan manjša, bi bilo želeli, da se posveti največja pažnja živinoreji. V Prekmurju je ustanovljenih že čedno število rolovniških društev, važno pa je, da predvsem oblastva priskočijo na pomoč. Le oblast lahko danes nakupi in pošlje v te kraje potrebne plemenske bike in pa nekaj brejih krav. Brez žrtve se ljudstvu ne bo moglo pomagati.

mr— Pasja steklina. Zadnje čase opažajo sanitetna oblastva, da prihaja iz Azije vznemirljiv val pasje stekline. Za Prekmurje je stvar toliko bolj neprijetna, ker je doganeno, da se v sos-đaji Madžarski posveča tej nevarnosti vse pr-čalo pažnje. Pasji kontumac, ki je sedaj že zelo dolgo v veljavi v našem srezu, se bo tako raztegnil v neskončnost. Vsekakor pa bo ljubitelje živali razveselila vest, da je bil z 11. t. m. odpravljen strogi kontumac in velja sedaj le še navadni.

mr— Kdo hoče to, da se vrše v nekaterih slovenskih evangeličanskih občinah službe božje v madžarskem jeziku? Kar velja za naše občine s pretežno večino madžarskega prebivalstva, vendar ne more tako brez potrebe veljati tudi za popolnoma slovenske občine!

mr— Zastrupljenje. Mislija je, da je aspirin, pa je bil prašek, ki ga pozna zdravnik in predvsem živinozdravnik pod imenom: Kalomen. Je to mati gostilničarke na Hidvegu, kamor Sobota tako rada zahaja. Njeno življenje je še vedno v nevarnosti.

Evo krasnih usten!

Krasna ustna, ki skrivajo bliski na zobje Neodoljiv čar jim daje KISSPROOF LIPSTICK (Rouge na ustni) v novi moderni barvi — kombinacija temnorjave, rdeče in oranžne, ki daje ustnam neprimerljivo lepoto in svežost. Popolna harmonija a poltjo in kvallita Rougea dela ustna divno prirodna. Barva je tako trdna, da je aiti voda ne more izprati. Dobiva se v barvah svetli, srednji in temni. Poizkusite sami, katera teh barv najbolj odgovarja tipu vaše lepote.

Kissproof Lipstick in vsi drugi preparati Kissproof kakor puder, rouge za lice, kreme in dr. se dobivajo v vseh boljših drogerijah in parfumerijah za zmerno ceno.

Kissproof Lipstick

Glavni zastopnik za Jugoslavijo: Hinko Mayer in drug, Zagreb.

9065

našim fizičnim in drugimi živili kot ljudsko hrano. Iz te nedokazane trditve sklepa končno obsojdo uboge soje: »Kot ljudski hrani ne pripisuje tedaj soji pri nas nobene posebne važnosti in se tudi nečemo primerjati s potrebnimi Mandžurije, kjer je soja »es pravi blagoslov božji.« Čudna reč je res, da bi nam kazala mongolska Mandžurija nove vires za hrano, saj so tudi z enim samim potegom peresa ubili pri nas tako zvano Dempčinskega metodo d vzgoji žita na kitajski način. Kaj nas briga, če se pridelava s sajenjem in okopavanjem žita vsaj petkrat več z malo večjim trudom in ima lahko vlaka kočja za petek in svetek dober kruh! Ker je način kitajski, ga obsojamo in konec besede! Če je pa tako naziranje pametno, je drugo vprašanje.

Nadalje pisec sicer priznava soji pomen za industrijo olja, pobija pa ameriške strokovnjake, ki ne vedo, da je detelja boljša rastlina za krmo kakor soja. Pisec pač sodi pridelke le no teži, ne pa po krmilni vrednosti. Sklep iz vseh teh netočnih razmotirvanj nam ni v čast: »Pomen soje za naše kraje se po vsem tem nepotrebno in močno povečuje in se s tem naši gospodarji brez tehtnega vzroka begajo. Zaenkrat soje še ne potrebujemo!«

Ko je pisec teh vrst lani napisal članek v reviji »Življenje in svet« soji pod dobro premišljenim naslovom »Kako bomo lačne nastitili«, ni pozival kmetov k poskusu, temveč strokovnjake, katerih sveta dolžnost bi bila, da preučijo uspehe o soji drugod in omogočijo tudi doma temeljite poskuse z resnično željo po uspehu in ne z nevoljo ter malobrižnostjo. —ač.

Koncert

ŠMARJE PRI JELŠAH. Koncert naših dijakov v Laškem se bo vršil drevi, v soboto, in ne jutri, kakor je bilo pomotoma javljeno. Vabljeni vsi!

Jajca in druge umetnosti

Jajce lahko skuhaš v roki takele: Vzemi jajce, napravi na enem koncu majhno luknjico, izcedi iz njega malo beljaka in prilij dobrega močnega žganja. Zatisni nato luknjico in jajce nekaj časa dobro pretresi. Kmalu bo jajce kuhano in užljivo.

V stekleniko z ozkim vratom spraviš jajce takele: Deni jajce v močan vinski kis in ga pusti v njem, da se popolnoma omehiča. Potem ga vzemi iz kisa ter ga lahko in previdno valjaj v rokah, da postane toliko tanko, da ga lahko stisneš skozi vrat steklenice. Pri tem moraš seveda paziti, da jajce ne pade na dno, ker bi se sicer ubilo. Čim imaš jajce v steklenici, nalij vanjo hladno vodo in jajce bo dobilo svojo prvotno obliko.

S stekleniko ugasneš svečo takele: Prižgi svečo in stavi s prisotnimi, da jo boš ugasnil s pravno stekleniko, ne da bi se dotaknil plamena. Vzemi steklenico in pitaj vanjo čim močneje, da se zrak v njej zgosti. Nato čim hitreje zapri steklenico s prstom in jo nameri z vratom proti plamenu, odmaši prst in zrak bo naglo puhnil proti plamenu ter ga ugasnil. Preden znaš, je treba večkrat poskusiti, kakor pač seveda pri vsaki »coprniji«.

Igla plava na vodi, če napraviš takele: Vzemi tenko šivanko in kozarec vode. Šivanko dobro obriši, da bo čisto suha, pa jo potem previdno položi na polno čašo vode ali kaj slinčnega, tako da bo cela z vso svojo dolžino istočasno prav rahlo padla na vodo, ki mora biti popolnoma mirna. Ko se ti bo poskus posrečil in se bo igla mirno držala vrh vode, boš že lažje pojmoval, zakaj na morju lahko plavajo ogromne železne ladje.

Spominjajte se slepih!

KULTURNI PREGLED

Naši diletantski odri

Višji režiser ljubljanske Narodnega gledališča g. prof. O. Šest je dal dopisniku beograjske »Pravde«: intervju, v katerem je naglasil potrebo, da se ukinejo diletantski odri in da se s posebnim zakonom uredi vprašanje širjenja gledališke umetnosti med ljudstvom.

Ta izjava je vzbudila v slovenski javnosti — in ravno pri nas — je gledališki diletantizem najbolj razvit — že več odmevov. Za načrt g. prof. Šesta se ni doslej še nihče zavzel; baš tu se vidi, da je povedal samo svoje mnenje in da je zelo sporno, ali ima še koga za sabo. Tudi mi smo prejeli nekatere proteste iz vrst naših diletantov, vendar bi hoteli počakati, da se g. Šest vrne v Ljubljano ter nam potrdi avtentičnost svoje izjave. Hoteli bi, da nazore, s katerimi je tako nenadoma in na neprimernem mestu planil na dan, malo podpre z argumenti. Zakaj, vsi vemo, da se je baš g. prof. Šest mnogo trudil za naše diletantske odre, vodil tečaj, dajal navodila, izbral talente in pisal članke o tej panogi prosvetnega dela. Tem bolj nas je torej presenetilo, da se je g. prof. Šest nenadoma postavil na nasprotno stališče.

Razumemo ogorčenje, s katerim je bila pri nas sprejeta izjava, da naj se s poseb. zakonom omeje, če ne zabranijo diletantski odri. Ta izjava je že v sami osnovi nepriključna, ker pomeni, da bi se zakonito, s po-

licijskimi ukrepi, preprečevalo delo, ki je naravno samo na korist, četudi morda ne ustreza duhu in okusu sodobnega gledališča. Postrtovalnost, s katero mnogi ljudje pri nas posvečajo svoj prosti čas odru, in vnaša, ki jo zanašajo s tem v vse naše kulturno življenje na kmetih, sta vredni vsega priznanja, nikakor pa ne protidiletantskega zakona. Kdor bi hotel zasebno pobudnost, svobodno kulturno delo med ljudstvom, tekmovalnost med našimi prosvetnimi društvi, ozkosrčno omejit in utesniti, ne bi škodoval samo narodu, marveč tudi državi. Koliko pozitivnih sil veže tako delo, ki se ne plačuje z drugim kot z malo priznanja s strani občinstva, z malo zadoščenja osebnim ambicijam! Če se je g. prof. Šest iz vgojitelja naših diletantov nenadoma izpreobrnil v njihovega nasprotnika, tedaj ga je pač v dolžnosti doktrinarno stališče.

Z sedaj bomo čekali, da g. prof. Šest pred našo javnostjo sam pojasni, kaj je mislil in kako daleč sega njegov načrt. Preverjeni pa smo, da ta izjava ne predstavlja niti najmanjše nevarnosti za naše diletantske odre, da se zaradi nje ne bo nič izpremenilo in da bi bilo čisto odveč, če bi se kdo zbog nje vznemirjal. Vsekakor pa bo zanimivo, kako bo g. prof. Šest utemeljil svoje nazore in kako se bo otresel očitka, da deluje v rč tuje celo tistih, ki so se pod njegovim vodstvom razvil v diletantske igralce!

Beograjska drama v prihodnji sezoni

Beograd, 15. julija. Kakor zagrebška in ljubljanska drama, obeta tudi beograjska za prihodnjo sezono več izvirnih del. Upravi je bilo že izročenih nekaj rokopisov, nekateri pa so resno objavljeni. Tako se za bližajočo se sezono napoveduje senzacija: dramsko delo Rade Dračevića, ki je bil doslej znan le kot hipermodernistični pesnik. Dalje pridejo na vrsto gg. Todor Manojlović (s komedijo »Katinkini snovi«), Tito Strozzi, Branislav Nušić (nova komedija, ki jo piše pravkar končuje), Mirko Korolija (novo delo), Djuro Dimović (dve pisane drame), Ranko Mladenović (že dovršeno delo, ki bo skušalo na simboličen način zajeti našo narodno psiho), Josip Kulundrić (novo), Mita Dimitrijević (morda heroično zelo uspešna komedija »Sestra Leke kapetana«) i. dr.

Izmed starih dramskih del bodo v novi sezoni uprizorili Miloša Cvetiča »Nemoguć, Sterije Popovića »Boj na Kosovu« in Laze Kostića »Pero Segedince«.

Gledališka uprava je nadalje dala na repertoar tudi eno slovensko delo in sicer »Dva begovca« pokojnega Antona Leskoveca. Iz slovenskih slovstev bodo uprizorili dramatičnega »Idiota«, dalje »Zporebnitev Ferdise Pištarija«, komedijo Františka Langerja, ki sta jo sprejeli v repertoar na načrt tudi ljubljanska in zagrebška drama. Iz sodobnega ruskega repertoarja se pripravljajo dela Bulgakova, Fedjina in Katajeva.

Dalje bo beograjska drama uprizorila naslednja dela iz tujih slovstev:

»Slabi spoli« Franoza Bonrdeta, ki ostro kritizira sodobno družbo, Antoinova »Neprijateljica«, Bernsteinova »Melodram« in še nekatere najmodernejšie francoske komade. Dalje bodo zastopani Angličji z Burkeovo komedijo »Ono, kar se imenuje ljubezen«, Segalova »Dora rešuje zakonsko vprašanje« ter Lonsdaleova »Privlačni splovi«. O'Neill se bo pokazal v novi, pri nas še neznani drami »Ali imajo vsi nebeski angeli peruti?« Dalje bodo uprizorili Klabundov »Krog s kredom«, ki je imel tako velik uspeh v Ljubljani, Engel-Rundwallova »Princesa in igralce«, Bruna Garna »Komedijo z bisserom« in iz starejšega italijanskega slovstva Goldonijeva »Mirandolina«.

O splošni smeri in umetniško-idejni liniji beograjske drame izvem naslednje:

Prošla sezona se je zaključila s Molièrejevo komedijo »Georges Dandin«. Po Shakespearjevi »Vikročni trgovačnik in Sterijinih »Rodoljupcih« naš način, kako je bilo uprizorjeno Molièrejevo delo, prepušča o neki novi evoluciji Narodnega pozorišča, ki bo v prihodnji sezoni merodajna tudi za dramski program. Uprava bo skušala nadaljevati dosedanje poizkuse, da s primerno režijo osveži stare klasične komade, ki jih kani po splošnih smereh sodobnega evropskega gledališkega življenja vrniti docela v njihov čas in jim očuvati njihove hibe in navčnosti. To pa ne pomeni, da bi bilo treba dajati te reči kot neke nedotakljive, popolnoma verne zgodovinske studije in dokumente; ne, današnji uprizaritelj vidi v njih

le spektakle, ki naj kar moči zabavajo občinstvo. Uprava upošteva izkustveno dejstvo, da današnje občinstvo ne mara logičnih in uravnoteženih reči, ki jih klasični imenujejo: popolnoma mirno delo, marveč je bolj dovzetno za vse, kar je nenavadnega in kar stoji pod ali nad povprečnostjo. Današnje občinstvo ni ubrano za apolonski skladne motive in izraze; bolj je razpoloženo dinamijski, to se pravi: očituje nagib k anarhičnosti, neumerjenosti, vihravosti in pod.

Kajpak, pri zapadnih narodih je takšna umerjenost razvita mnogo več; tako daleč, kot gredo drugod, Beograd ne more. Pri nas se gledališče vendarle ne more otresti tega, kar spada v literaturo, ne more dajati samih kinematografskih komadov in se naposled pretvoriti v komedijo del'arte. Znano je, da je boljšešviški režiser Maierhold pognal vse te tendence v skrajnost, vendar je treba priznati, da se ni dalo zapeljati ne občinstvo in ne kritika, marveč se je pojavilo očitno nezadovoljstvo. Občinstvo res da hoče spektakl in zabavo, vendar pa tudi želi, da se mu nudi vsaj kaj drugega, resnejšega, literarnega.

Beograjsko gledališče polemiziralo ne bo šlo tako daleč kot gredo Maierhold, Talrov in drugi, vendar si bo tudi oni posilhal prizadevalo, da daje dramskim delom njihov pravi dramski in odski značaj. Kakor prej Sterijine »Rodoljupce«, bo dalo v novi sezoni komedije istega avtorja »Laža i parafaz« in »Pokondirena tikva« in Molièrejevega »Skopuha« in enaki, čisto teaterski prireditbi. Nemara bodo dali v tem slogu tudi več Shakespearjevih komadov »Hamlet«, »Sen kresne noči«, »Zimsko pravljico« in »Noč sv. Treh kraljev«.

Znova je treba poudariti, da ne bo šla v ekstrem, vendar mislijo, da n. pr. Molièrejev »Skopuh« ne bo izgubil svoje bistvene vrednosti, če ga bodo uprizorili v modernijših kostumih nego je bilo doslej v navadi. Lepa repertoarna novost bi bila Shakespearjev »Henrik IV.«, ki bi ga uprava hotela uprizoriti že prihodnjo sezono in tako uresničiti staro, še predvojno zasnovano beograjske drame. Težkoča pa je v tem, da je to delo tako obsežno, da bi bilo treba zanj dveh večerov. Med tem pa je praški upravnik g. Jaroslav Kvapil ponudil upravi svojo insecnajo, ki obsega samo en večer. Tudi to Shakespearjevo delo se bo dalo občinstvu v obliki, ki ne bo žalila literature, ki pa ji bo vendarle približala komad in ga stila kar moči zabavnega.

Električen repertoar. Tiskarski škral je v članku »Položaj beograjskega gledališča« (»Jutro 17. t. m.«) iznašel svojevredno novost: električen repertoar. Če se ta novost, ki bi jo bilo treba izpremeniti črko v zve, obnese, bo naša gledališka politika še bolj trpela pod nizko ali visoko napetostjo. V resnici pa, kajpak, ne gre za električno, marveč za električni repertoar. Tukaj, proti katerim se tako čilo bori naš profesor Sovrč, se začnejo masševati, — vendar ni vselej lahka reč, da se takele električne radleže otreseš...

Romanopisec je upal, da mu bo Slater povrnil vsaj stroške za to kampanjo, toda moč je bil na svobodni gluh in slep za vsako hvaležnost.

Pravijo, da je bilo to največje razočaranje v življenju avtorja Sherlocka Holmesa, ne toliko zaradi denarja kot zaradi nehvaležnega obnašanja.

Ko mu je leta 1918. umrl za špansko hripo prvorojeni sin Kinsley, je Conan Doyle preživljal svojo največjo moralno krizo. Če ne bi imel trdne vere v posmrtno življenje, bi bil takrat gotovo šel prostovoljno za sinom. Poslej je bil vrti spiritalizem in je vsak dan »občeval« z mrtvim sinom ter z drugimi sorodniki in prijatelji v onostranstvu.

Njegovi knjigi »Novo razodetje« in »Življenjsko naročilo« sta imeli ogromen uspeh. Ni pa se zadovoljil s tem, da v knjigah oznanja »resnico, ki prihaja«. Postal je predavatelj in pravi apostolski oznanjevalec nove vere spiritalizma.

Pogosto je imel na ustih izrek »Kill two birds with one stone«. Po naše bi rekli: Z enim udarcem ubiti dve muhi.

Ko je potoval čez ocean v Ameriko, da bi pobijal materializem in širil vero v posmrtnost, je rekel prijateljem:

— Veste, na parniku je zelo čist zrak, kar bo dobro storilo mojim pljučam.

„Gospodja ministarka“ dala četrt milijona

Naš beograjski poročevalec nam piše: Izmed vseh dramskih del, ki jih je dala beograjska drama v minuli sezoni, zaznamujeta največji materialni uspeh dve: Nušićeva »Gospodja ministarka« in Vautelova »Naš popa kod bogatih« (Naš gospod župnik). Obe komediji sta vrgli blaginji skupno pol milijona dinarjev, vsaka torej kakih 250.000 Din.

Ta za naše razmere visoki dohodek od dveh komadov v eni sami sezoni je značilen plebiscit težnji in razpoloženja današnje gledališkega občinstva. Kdor hoče, lahko napiše o tem dolgo studijo, premotri psihologijo, trudoma išče vzrokov. Toda: tako je. Panem et circenses...

Časopis za zgodovino in narodopisje

Mariborski »Časopis za zgodovino in narodopisje« je edini znanstveni časopis, ki izhaja v severnem delu naše ožje domovine in že celega četrta stoletja prčuje o resnih stremiljenjih ondodnega Zgodovinskega društva. S pravkar izšlo 3-4 številko je zaključil 25. letnik — majhen jubilej v kulturnem življenju naše severne meje, ki naj bi vzpodbudil k jati, zlasti materialni podpori tega prizadevanja! »Zgodovinsko društvo« je proslavilo ta jubilej tako, da je osnovalo nov časopis »Arhiv za zgodovino in narodopisje«, ki bo za sedaj izhajal kot priloga CZN in prinašal samo vire, zgodovinsko gradivo. Na prvi polji se je začela korespondenca Matije Copa, ki jo objavlja Avg. Pirjevec. Tu so predvsem pisma, ki jih je pisal Copu A. M. Slomšek. To razveseljuje novost v historiografiji Slov. Stajerske je treba prav toplo pozdraviti!

CZN objavlja v tej številki tri daljše razprave. Dr. Fran Plešić nadaljuje svoja raziskavanja še vedno neizčrpane in obile literarne zapuščine Stanka Vraza. To pot se bavi z Vrazovimi krakovskimi, t. j. z uplavitv poljskih narodnih pesmi na Vrazovo poezijo oziroma z njegovimi prevodi le-teh v slovenščino. — Dr. Vlad. Travner in Egon Baumgartner sta prispevala obsežno numizmatično študijo o srednjeveških novcih, ki so bili v prometu na Slovenskem. Ta numizmatična razprava nam pové mnogo novega in zanimivega o breških plenitih, o ogleških novcih, o srednjeveških kovnicah itd. Novci so tudi upodobljeni. — Dr. Fr. Kovačič je odkril v Slomškovi knjižnici rokopisni zvezek pesmi iz 17. stoletja, čigar obstoj je bil znan iz predgovora Matije Majerje k Pesmarici (1846), kjer pravi, da so našli v Kalobju rokopis slovenskih pesmi iz 17. stoletja, pozneje pa je za rokopisom izginila vsaka sled. Pisec je podrobno opisal ta slovenski literarni dokument, ki je nastal nekako med l. 1643—1651, torej precej časa po reformaciji, v dobi, ki je bila slovenskemu pismenstvu malo naklonjena. Pisec poskuša razvozlati uganke, kdo je avtor te rokopisne zbirke in ugotavlja, da so Majerjevi izvečki iz nje nekritični.

Med Izvestji nadaljuje prof. J. Glaser svoje »Literarne predloge in paralele« (vplive nemških pesnikov na A. M. Slomška), isti poroča o sliki in opisu Črnega Jurja iz l. 1813. M. Lupaš razpravlja o vprašanju ljudskega rodoslovlja pri nas, — panoge, ki je docela zanemarljiva in ki bi vendar nudila mnogo zanimivega gradiva, če bi se začela smotrneje gojiti. Prof. Fr. Baš je prispeval članek o vsakem grbu v Noriških in slovensko narodopisno bibliografijo za leto 1929 ter poročilo o prazgodovinski najdbi na Kapli.

V rubriki »Slovstvo« so objavljene ocene raznih znanstvenih del in publikacij. Številko zaključuje Društveni glasnik.

Kočevsko

„Jubiläums-Festbuch“

Kočevski (Slavnostni odbor za proslavo 600letnice) so izdali »Jubiläums-Festbuch der Gottscheer 600-Jahrfeier«, obsežno knjigo na 256 straneh, ki kaže, kako je treba — tudi v skromnejših razmerah — proslaviti zgodovinski jubilej. V knjigi je obdelana zgodovina Kočevske, nje gospodarske in kulturne razmere, gibanje prebivalstva in vse ostalo, kar je v zvezi s pokrajino in ljudstvom. Prispevki so iz peres raznih strokovnjakov, vmes so tudi pozdravi iz tujine ali članki tujih raziskovalcev Kočevske: videti je, da je bila publikacija skrbno pripravljena.

Hugo Grothe, vodja lipskega Zavoda za

upoznavanje inošanstva, obmejnega in inozemskega, je poslal pozdravni članek, prof. O. Deuring iz Monakovega je prispeval članek o »edinstvu nemškega ljudstva v zrcalu Kočevske«, E. Lehman iz Lipskega je podrobno obdelal razdelitev prebivalstva in njegovo premikanje v kočevskem višavju itd. — cela vrsta takšnih in podobnih prispevkov prčuje, kje in kdo se zani za usodo majhnega nemškega otoka v južnem slovanstvu. Izmed domačih zgodovinarjev je najboljše zastopnik župnik Josef Erker, ki je knjigo tudi uredil. Kočljiva mesta glede na odnose s Slovenci so Kočevski srečno prebrali; koliko drže njihovi zgodovinski podatki in raznih podrobnosti, bo treba z naše strani še dognati. Vsekakor so nemški Kočevski s to knjigo pokazali, da umajo svoje nacionalno čuvstvo in pravičnu željo po lojalnosti do Jugoslovane, o čemer pričuejo posebno zgornjo prve strani tega slavnostnega zbornika. Knjiga je tudi ilustrirana, vendar ne prvovrstno.

Taka, kot je, pa bo še pozni potomcem pričevala o šeststoletni preteklosti te nemške naselbine.

Slovenska kultura v Argentini

V Buenos Airesu izhaja že drugo leto simpatično urejvani list »Slovenski tednik«, ki nas seznaja z družabnimi, gospodarskimi in kulturnimi razmerami nove slovenske kolonije, ki se razvija zadnja leta v Argentini. V to deželo se priseljujejo zlasti naši rojaki iz Italije, ki prenašajo tja svojo oledno, v bojih in izkušnjah s fašizmom oeklenelo narodno zavest, svojo ljubezen do domače besede, do naše kulture. To se čuti z vsake strani »Slovenskega tednika«. Vedno več znakov prčuje, da se začnejo naši izseljenci vzlic trdim, ponekod skrajno neugodnim razmeram, v katerih se morajo boriti za skorjo kruha, organizirati, snovati društva, zanimati se za slovenske liste in knjige. To je v njihovi nesreči, v krutem življenjskem boju daleč od domovine, tako razveseljevi pojav, da ga radi beležimo.

V 64. številki je priobčil »Slovenski tednik« v kastalanskem jeziku članek »Los Eslovenos en la Argentina«, v katerem pojasnjuje domačinom, da so pravzaprav Slovenci in zakaj so morali zapustiti domovino. Članek poudarja kulturno višino Slovencev v Italiji in trditi njihovega sedanjega položaja ter pripoveduje o naseljevanju naših rojakov v Argentini med drugim tole:

Pred desletimi leti je bilo v Argentini le neznatno število Slovencev. Prve večje skupine so začele prihajati v letu 1924. Poslej je število Slovencev rastle naravnost geometrično in je doseglo v petih letih že lepo število 25.000 duš. Če bo šlo v tej smeri in temu dalje, bo v dveh ali treh letih v Argentini kakih 50.000 slovenskih naseljenecv.

Kakor pravi uredništvo, je poslalo to številko vsem večjim argentinskim listom, da tako informira domačo javnost o dotoku življa, ki hoče v svobodni Argentini uveljaviti svoje življenske sposobnosti in očuvati svojo samobitnost.

„Matica Hrvatska“

»Matica Hrvatska« je izdala svoje Izvestje z imenikom članov za leto 1929. Iz njega posnemamo nekatere zanimivosti. Na prvih straneh Izveštaja je ponatisneno predavanje, ki ga je imel na občnem zboru predsednik MH Filip Lukaš in v katerem skuša dokazati individualnost hrvaške kulture. Predavatelj je moral iz lahke umljivih razlogov predvsem podčrtati razlike; najprej našteva geografske (regionalne) vplive, potem geopolitične smeri v preteklosti in kulturnozgodovinske činitele, pri čemer ugotavlja tole: »Kao most između Istoka i Zapada, Hrvatska uzima udjela u oba svijeta, u zapadno - kulturno stvaranju, u kojemu se izvršilo kolonije našega društvenog i kulturnog razvoja, i u istočnom, gdje smo rasno i jezično ukorenjeni, i gdje se i sada nalazi samonikli krvi izvor našega biološkog obnavljanja. Između ta dva polja kretala se, a i danas se kreće naša povijest, a sada prevladava glas krvi, sada glas kulture. Ni jedan drugi narod u Europi, premda to čisto ističu za sebe Poljaci i Mađžari, nije takov most između dva svijeta kao mi.« Predavatelj nato odreka i ilirski i današnji jugoslovenski kulturni sintezi stvaren uspeh, češ da sta v antitezi z individualnim bičem i prirodno onega naroda, iz čigar korenin sta vznikli in na čigar prostoru sta nastali (!). Uvaževanja vredne pa so naslednje misli: »Svaka kultura je posebni organizam, koji je nastao na onoj tajnoj praiskonskoj simbiozi prirode i duha, i koji raste u svojoj sredini i hrani se sokovima naroda, iz kojega je niknuo. I ako se u kulturi očituje dio vječne istine, narodi njome ostvaruju dio svoje stvarajuće moći. Stvarajući i izgrađujući svoju kulturu, ne stvara se jedan aprioristički tip univerzalnosti, već se fiksira, izgrađuje i ostvaruje vlastito shvaćanje života, vlastita disciplina života, vlastita duševna potreba, vlastita forma mentis, t. j. vlastiti način mišljenja, u jednu riječ vlastita kultura... Upravo stoga svaka je kultura dobra, pa ma na koliko se stepenica ona izgrađivala, i u kojem se god obliku ona očitovala, u koliko se god mnogovrsnosti u svijetu javljala. Nije prema tome separiranje od tujih kulturnih tvorevina, ako narodi naglašavaju svoju vlastitu kulturu, jer apsolutnog i apstraktnog kulturnog ideala uopće nema, već su kulture narodne...« Predavanje vsebuje marsikako trditev, s katero se jugoslovensko usmerjen čitatelj ne bo strinjal, vendar pa je Lukasovo naglaševanje diferenciacije že razvitih kultur docela v duhu sodobne filozofije kulture.

Iz poročila tajnika dr. Jelačića bi posneli, da so med rokopisi, ki jih ima MH, že pripravljena, roman Viktorje Carja Emila »Novi dom«, Bulić — Karamanova monografija o Bihaću, dr. P. Horvata »Povijest industrije u hrvatskim zemljama«, A. Cesarca roman »Na pragu« i. dr. Don Frano Bulić je napovedal svoje delo o slovenskih izkopninah v zvezi z osebnimi spomini na ta veliki arheološki podvig. Mi nadalje pripravljamo 2. izdajo Maretičevega prevoda Vergilove »Eneide«, skupno z Georgikami in bukolikami istega klasika. Tajnik tudi poudarja splošno brezbriznost nasproti knjigi, ki jo čuti v znatni meri i MH napoveduje proslavo 90letnice Matice Hrvatske, ki bo združena z izdajo nje zgodovine in raznih slovenskih izdani ter ugotavlja lep uspeh »Hrvatske revije«.

Značilno je, da niti predsednik, niti tajnik nikjer ne omenjata potrebe kakšne, četudi ne ožje kolaboracije MH s slovenskimi in srbskimi književnimi društvi. To, kar je bilo mogoče pred vojno, ni »mogoče« danes — 12 let po nastanku skupne države!

Listanje po imeniku članov je prav zabavno in poučno; ne samo, da je tak kulturni adresar v naših dneh redek, pa ima čitatelj rad, če najde to ali ono ime, marveč je za poznavalca krajev in ljudi posebej zanimivo še to, kdo vse manjka. V tem pogledu je treba reči, da je brezbriznost hrvaške inteligence in meščanstva do domače knjige večja nego pri nas.

Izveštaju pa nedostaja številni pregled članov po pokrajinah, sploh statistična razpredelnica. Tako niti ne izvem, koliko članov ima MH, ker tega ne povedo ne blagajnik, niti revizorji, v imeniku pa je število označeno pri vsakem posebej, dočim končne številke manjkajo.

50 letnica Hermann Keyserlinga

Jutri bo dopolnil 50 let nemški modroslovec prof. Hermann Keyserling. Kakor njegov vrstnik po letih, Oswald Spengler, pisec slovečega dela »Untergang des Abendlandes«, je tudi H. Keyserling bolj filozof v klasičnem pomenu besede, isatelj resnice, mislec, filozof družbe in kulture, nego kateterski učenjak in sistematik.

Grof Hermann Keyserling je v nemški filozofiji eden redkih, ki so izšli iz vrst aristokracije. Poteka iz rodu baltskih grofov, ima v krvi poleg germanskih tudi ruske in mongolske življe; oženjen pa je z vnukinjo železnega kancelerja Bismarka, kar mu daje v stari nemški družbi poseben sij. Na prvi pogled, zlasti, ko prebereš njegovo knjgo »Das Reisetagebuch eines Philoso-

phen«, ki je brez dvoma eno najznamenitejših povojnih del te vrste, te ta mislec zanika, kmalu pa spoznaš, da tiči za njegovo »Schule der Weisheit« (ustanovljena s podporo hessenskega nadvojvode) antidemokratska, aristokratska miselnost, ki vendar le skuša — četudi na svoj način — zajeziti znajo sodobnih socialnih idej. To pa — mimo Keyserlingovega čisto pruskega značaja — ne jemlje njegovim spisom zanimivosti in vsakdo mu mora priznati široko obzorje in miselno globino. Keyserling je tisti, ki skuša obrniti nemško mišljenje na vzhod in daleč nazaj v antiko; kulturni problem Vzhoda in Zapada mu leže posebno na sru. Nekaj časa se je mnogo družil s Chamberlainom, znanim filozofom pangermanizma, atermu je tudi Keyserling na svoj način ideolog in skriti podpovalec.

Keyserling je sicer usmerjen v duhovnem smislu, vendar ima njegovo filozofiranje naravoslovno podlago, ker je po študijah naravoslovce.

Izmed njegovih spisov omenjamo še: »Unsterblichkeit«, »Prolegomena zum Naturphilosophie«, »Schopenhauer als Verbilder«, »Menschen als Simbilde«, »Die neuere stehende Welt«, »Spectrum der Welt« i. dr.

Cesarca roman »Na pragu« i. dr. Don Frano Bulić je napovedal svoje delo o slovenskih izkopninah v zvezi z osebnimi spomini na ta veliki arheološki podvig. Mi nadalje pripravljamo 2. izdajo Maretičevega prevoda Vergilove »Eneide«, skupno z Georgikami in bukolikami istega klasika. Tajnik tudi poudarja splošno brezbriznost nasproti knjigi, ki jo čuti v znatni meri i MH napoveduje proslavo 90letnice Matice Hrvatske, ki bo združena z izdajo nje zgodovine in raznih slovenskih izdani ter ugotavlja lep uspeh »Hrvatske revije«.

Značilno je, da niti predsednik, niti tajnik nikjer ne omenjata potrebe kakšne, četudi ne ožje kolaboracije MH s slovenskimi in srbskimi književnimi društvi. To, kar je bilo mogoče pred vojno, ni »mogoče« danes — 12 let po nastanku skupne države!

Listanje po imeniku članov je prav zabavno in poučno; ne samo, da je tak kulturni adresar v naših dneh redek, pa ima čitatelj rad, če najde to ali ono ime, marveč je za poznavalca krajev in ljudi posebej zanimivo še to, kdo vse manjka. V tem pogledu je treba reči, da je brezbriznost hrvaške inteligence in meščanstva do domače knjige večja nego pri nas.

Izveštaju pa nedostaja številni pregled članov po pokrajinah, sploh statistična razpredelnica. Tako niti ne izvem, koliko članov ima MH, ker tega ne povedo ne blagajnik, niti revizorji, v imeniku pa je število označeno pri vsakem posebej, dočim končne številke manjkajo.

Univ. prof. Aleksander Maklecov. — Osebnost zločinca v modernem kazenskem pravu s posebnim ozrom na kazenski zakonik kraljevine Jugoslavije. Kot posebni odtis iz VII. knjige zbornika znanstvenih razprav je izšla interesantna razprava uglednega ruskega znanstvenika g. univ. prof. A. Maklecova, ki se je v sorazmernem kratkem času lepo živl v naše razmere in temeljito naučil našega jezika. Razprava je namenjena pravnikom; zlasti sodnik bo našel v nji mnogo zanimivih pogledov na teoretične probleme azenskega prava. Snov o kateri razpravlja (kako daleč naj se pri kazenskosoednem postopanju upošteva poleg dejanja samega storilčeva osebnost t. j. nagib, mišljenje in značaj zločinca) je obdelana vzlic svoji znanstveni višini tako jasno in pregledno, da jo celo lajik, ki ga zanimajo končni problemi prava, s pridom prečita. Pisec poudarja in ocenjuje nasprotja med klasičisti in modernisti (antropologi in sociologi) v sodobni kriminalistiki, analizira težkoče, ki jih ima kazensko pravo s plihološkimi pojmi, katere naj bi upoštevalo, ki pa jih defintirajo kaj neenotno, odpira teoretično pota k praktičnim formam in raziskuje, kako daleč gre v upoštevanju zločinčeve osebnosti novi jugoslovenski kazenski zakonik. Za našo pravno literaturo je razprava prof. Maklecova brez dvoma lep in tehten donesek.

Kupujte knjige v Tiskovni zadrugi!

Conan Doyle kot človek

O Conanu Doyleju, pred dnevi umrlem angleškem pisatelju, čigar detektivske zgodbe so nekoč užigale tudi pri nas, krožijo zadnje anekdote. Posnemamo nekatere iz zadnje številke »Les Nouvelles Littéraires«.

Nekega dne je bil pri njem navdušen časnikar, ki je pravil, da vidi v njem dušo svetnika, možgane detektiva, pogum leva... Conan Doyle je prekinil njegovo laskavo zgornost in dejal:

— Dodajte še: kožo povodnega konja!

Voltaire je imel svojega Calasa, Zola Dreyfusa, Conan Doyle pa »svojega« Slaterja.

Slater je bil obtožen, da je umoril miss Gildchrist in se polastil njenega diadema. Aretirali so ga na »Lusitaniji« in takoj odpravili v Anglijo. Javno mnenje se je silno zanimalo za to afero in Conan Doyle, ki je bil takrat na višku svoje »policijske slave«, se je nastanil v Glasgowu, pridno proočeval sodne akte o tej zadevi in je začel ognjevitv kampanjo v prid Slaterju, v katerem je bil spoznal nedolžno žrtev klevete in suma. Kampanja je trajala osemnajst let; izdal je o stvari celo knjigo, spisal tisoče člankov in imel dve sto predavanj.

Naposled je bil Slater rehabilitiran in plačali so mu 700.000 frankov odškodnine za to, da je bil toliko časa žrtev justične zmote.

GOSPODARSTVO

Celjski trgovci so zopet uvedli nedeljski počitek

Celje, 18. julija.

V zadnjih tednih je med celjskimi trgovci in njihovimi namestenci nastal precej napet položaj zaradi uvedbe nedeljskega dvournega dopoldanskega dela. Sklepevali so se razne seje in sestanki, deputacije so romale v Ljubljano k banu in med celjskimi trgovci so krožile razne okrožnice. Končno pa je le Gremij trgovcev Celje prekinil to nevarno stanje s tem, da je na pobudo nekaterih svojih članov sklical v četrtek ob pol 21. v malo dvorano Narodnega doma izredni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število članstva. Gremijalni načelnik g. Stermeček je po uvodnem pozdravu vseh navzočih podal v daljšem govoru historijat dosedanjih borbe za ohranitev nedeljskega počitka. Ta borba se bje že od l. 1917. Svoja izjavljala je podpiri načelnik s čitjanjem originalnih zapisnikov in sklepov tedanjih gremijalnih načelnikov. Nato je zanikal govorilni trditve, ki je bila iznesena na nedavnem sestanku celjskih trgovskih namestencev glede aktivne nedeljskega dela, čes da je 90 odst. prizadetih trgovcev za uvedbo nedeljskega počitka. Dalje je govoril izjavil, da trgovstvo z uvedbo nedeljskega dela ni hotelo napraviti afronta proti namestencem, temveč je le ščitilo svoj trgovski stan in svoje življenske interese. Gotovi trgovci so se močno pohvalili z nedeljskimi kupčijami.

Nato je bila odprta o predmetu debata, v katero je najprej posegel trgovec g. Fazarinc, ki je ugotovil, da je zaščita celjskega trgovstva več kot utemeljena, če pomislimo, da je v Celju, ki ima komaj 7000 prebivalcev, 286 trgovskih obratov z nad 680 namestenci. Nikakor ne more biti, da bi imeli okoliški trgovci trgovine odprte ob nedeljah, par korakov od njih oddaljeni mestni trgovci pa ne. Zadržana banka naredba zelo omalovažuje funkcijo Gremija. Da je nastal znani neprijetni položaj med trgovci in namestenci ni krivda Gremija, zakaj namestenci se niso držali onih poti, ki bi se jih morali držati. K sklepu svojega govora je g. Fazarinc stavil naslednje predloge:

Glede na vlogo, ki jo je podpisalo več članov gremija in ki se sklicuje na to, da je v sedanjem času tako malenkostni promet, da se ne izplača imeti ob nedeljah trgovine odprte, posebno še, ker se ljudstvo z novo naredbo od sedaj še ni dovolj seznanilo, predlaga; da ostanejo trgovine ob nedeljah in praznikih do nadaljnjega zaprte. Ta predlog je bil z velikim odobravanjem sprejet.

Po čl. 13 uredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih obratov, imajo mesta, ki so primorana imeti trgovine ob nedeljah zaprte, pravico zahtevati zaščito na ta način, da se trgovine v okoliš 5 do 15 km tudi zaprte. Z ozirom na to, ker ima mesto Celje samo nekaj nad 7000 prebivalcev in je v mestu okrog 300 trgovskih obratov je jasno, da tako veliko število trgovin ne more živeti samo od mestnega prebivalstva. Odvisno je zaradi tega v pretežni večini od bližnje in tudi najbližje okolice. Ta okoliš znaša za mesto Celje najmanj 50 km. Zato se predlaga: Celjsko trgovstvo je pripravljeno, akoravno ima po zakonu ozi. naredbami pravico imeti ob nedeljah trgovine odprte 2 uri, uvesti popolni nedeljski počitek, pod pogojem, da so vsi trgovski obrati v okoliš od najmanj 15 km tudi zaprti. Ta vloga naj se odpošlje g. banu dravske banovine, mestnemu načelniku v Celju s prošnjo, da jo podkrepiti in priporoči g. banu, zbornici za TOI v Ljubljani in končno pomočniškemu zboru, ki naj to akcijo podpre v svojem lastnem interesu. — Tudi ta predlog je bil soglasno odobren. Sprejet je bil še predlog trgovca g. Fischerja, da se zaoprosi za spremembo delovnega časa dnevno od 7.30 do 12.30 in popoldne od 14. do 18. ob sobotah pa do 19. Poputirjem torej celjske trgovine ne bodo več odprte. Med trgovstvom in namestenci pa bodo zopet zavladali stari časi medsebojnega sporazuma in sloge.

Važni ukrepi za omiljenje hmeljske krize na Češkem

Iz Prage nam poročajo 16. t. m.: Včeraj so v kmetijskem ministrstvu zborovali pod predsedstvom ministerjalnega svetnika dr. Frankenbergja zastopniki hmeljarjev iz vse Češke in Moravske z odposlanci ministrstva za trgovino in vseh kmetijskih zbornic. Prisotni so bili tudi generalni ravatelj Zemске banke dr. Roos in zastopniki celjskega zavoda iz hmeljskih okolišev.

Uvodoma so razmotirali, ali ne bi kazalo pomagati zaradi padca cen težko okosodovanim hmeljarjem s posojilom od 50 milijonov Kč iz donosa zvišane davka na pivo, saj so se prav pivovarji najbolj okoristili z nizkimi hmeljskimi cenami. Ker tozadevni predlog ni prišel pred plenarni parlament in bi hmeljarji v tem težkem položaju ne imeli denarja za spravljanje hmeljskega pridelka, je kmetijsko ministrstvo sklenilo najeti za finansiranje letošnje hmeljske letine ceneno 5 odst. posojilo od Zemске banke. Ravatelj doktor Roos je izjavil, da je pripravil pomagati hmeljarjem v stiski. Posojilo se bo dajalo do potrebne višine za šest mesecev, in sicer na osebne menice ali pa na poročstvo hmeljskih organizacij potom krajevnih denarnih zavodov: 4 in pol odst. dobi Zemška banka, pol odst. pa posredujoči denarni zavod.

Na včerajšnjem sestanku je bila sklenjena tudi takojšnja ustanovitve osrednje hmeljske poročevalske pisarne, ki bo pomagala prodaji našega hmelja s točnimi poročili o cenah in o trgovski politiki, s sedežem v Zatu. Kmetijsko ministrstvo je priporočilo hmeljarjem naj se podvzamejo z ureditvenim projektom osrednje prodajne organizacije, ki bi osredotočila vso hmeljsko trgovino, v glavnem obvladovala cene na domačem trgu in bi imela tudi močan vpliv na inozemska tržišča. Minister Bradač, ki se posebno zavzema za hmeljarje, je obljubil, da bo parlament, čim se sestane, ugodil vsem prošnjam težko preizkušenih hmeljarjev.

Tako skrbijo v Češkoslovaški za ublažitev in rešitev hmeljske krize. Čehi ustanovljajo točno hmeljsko poročevalsko službo, pri nas pa v glavni prodajni sezoni hmeljarji pogosto ostajajo brez kakršnihkoli zanesljivih poročil. Prav tako je za ustanovitvijo zadružne vnovčevalnice za hmelj, okrog katere gre preprič že skoro

dve leti. Čas bi bil, da se tudi naši hmeljarji zdramijo in se z vso vmeno oprimejo novega organizatoričnega dela.

== Trgovinska pogajanja s Turčijo, Poljsko, Albanijo in Bolgarijo. Iz Beograda poročajo, da bodo do 1. avgusta imenovane delegacije za trgovinska pogajanja s Poljsko, ki se bodo vršile v Varšavi, za pogajanja s Turčijo, ki se bodo vršile v Carigradu in za pogajanja z Albanijo, ki se bodo vršile v Beogradu. Tudi bolgarska vlada je stavila naši vladi predlog, da bi se pričela trgovinska pogajanja in se bodo najbrže tudi trgovinska pogajanja z Bolgarijo kmalu pričela.

== Zalna seja upravnega sveta Zadrúne banke v Ljubljani. Pri predsedstvu Zadrúne banke se je vršila včerajšnja zalna seja upravnega sveta v počaščenje spomina ustanovitelja banke in njenega dolgoletnega službenega predsednika gosp. Antona Kristana. Na tej seji se je konstituiral izpolnjen in upravní svet tako-le: predsednik dr. Danilo Majaron, podpredsednik dr. Henrik Tuma; člani g. g.: Sime Jurčič, Aleksander Knez, veletrgovec; Boris Kristan, Joe Menton, višji inženjer v Detroitu; Emil Podkrajšek, Miha Rožane, Filip Uratnik, tajnik Delavske zbornice in Valentin Vrhunc.

== Razpad mednarodnega železarskega kartela. Kakor smo že poročali, se je mednarodni železarski kartel nedavno zaradi težkoč na svetovnem trgu železa odpovedal določevanju kartelnih cen za palčasto železo, za železo v trakovih in za pločevino. Sedaj pa poročajo iz Berlina, da je kartelno vodstvo sklenilo opustiti razdelitev produkcijskih kvot glede gornjih vrst železa in glede produkcijske kontrole. Ker, sedaj ne obstojajo več nikake mednarodne obveznosti, tako glede produkcije in prodajnih cen na mednarodnem trgu, je pričakovati, da se bo med velikimi zapadnoevropskimi produkcijskimi državami zopet razvila konkurenca in da bodo cene popustile. Ker gre pri tem za glavne predmete železarske produkcije, pomeni zadnji ukrep kartelnega vodstva praktičen razpad mednarodnega kartela, ki pa menda ne bo vplival na naš trg, glede katerega je bil med našimi in srednjeevropskimi železarnami nedavno sklenjen sporazum.

== Veljavnost mednarodne konvencije o ukinjenju uvoznih in izvoznih prepovedi. Po protokolu ugotovljenem 20. decembra preletela v Parizu, bi morala mednarodna konvencija o ukinjenju uvoznih in izvoznih prepovedi in omejitve dobiti obvezno moč 1. t. m. Vse države, podpisnice konvencije, so ratifikacijo izvedle že v početku leta, le Češkoslovaška in Poljska sta se temu upirale. Končno je Češkoslovaška ratificirala konvencijo 25. junija, toda pod pogojem, da jo ratificira tudi Poljska. Ta pa je obvestila Društvo narodov, da je prisiljena odložiti ratifikacijo, ker ni zagotovljena svobodna placiranje poljskih proizvodov na svetovnem trgu. Izostala ratifikacija od strani Poljske je poleg Češkoslovaške dala tudi vladam Nemčije, Avstrije, Madžarske, Italije, Švice in Luksemburga povod, da so podale izjavo, po kateri se ne smatrajo vezane na to konvencijo; vlade Belgije, Danske, Francije, Jugoslavije in Rumunije pa so že v protokolu svoj pristanelek izrečno vezale na pristop Češkoslovaške in Poljske. Zato je situacija danes taka, da je konvencija obvezna le za Anglijo, USA, Japonsko, Norveško, Nizozemsko in Portugalsko.

== Konkurz. Novomeško okrožno sodišče je razglasilo konkurz o imovini Alberta Krivice, imetnika parne žage v Mirni poti. Za upravnika mase je imenovan dr. Jos. Globovnik, odvetnik v Novem mestu. (Prvi zbor upnikov 4. avgusta, oglasitveni rok do 20. avgusta, ugotovljeni narok 4. septembra).

== Zakon o nakupu in prodaji obveznic državnih posojil kr. Jugoslavije in sreek Srbskega rednega kriza na obroke je objavljen v 14. številki »Službenega lista kr. banske uprave dravske banovine od 18. t. m., na kar opozarjamo zainteresirane.

== Dobave. Strojni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 800 kg železnega minija, 1000 kg železnega, 1000 kg chromofaga, 300 kg terpenitina in 200 kg sikativaj; gradbeni oddelek pa do 25. t. m. ponudbe glede dobave 4.000 komadov hrastovih tuljav in do 29. t. m. glede dobave stenskih, telefonskih desk in brzojavnih niz. (Pogoj so na vpogled pri omenjenih oddelkih). — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 25 komadov ročnih žag in 100 komadov žag za kovino. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave raznega okvoja za vrata in okna, glede dobave 1 akumulatorja, 10 komadov žarnic in 3 komade okov. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI).

== Dobave. Dir. drž. rud. Velenje sprejema dg 28. t. m. ponudbe glede dobave veržnega in zobatega koleasa, zobatega droga, 1 elektromotorja ter glede dobave 600 kg strojnega olja. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 375 komadov podkev, 10 zavrtkov podkovnih žebeljev in 100 komadov strojnih svedrov. Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave železnice in orodja. — (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

BORZE

18. julija.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednje velik. Največ potrebe je bilo v devizah Praga in Berlin. Tečaj deviz so z malimi spremembami ostali nespremenjeni.

Za zagrebškem efektne tržišču so se vsi državni papirji danes ponovno okrepili. Vojna škoda se je za aranzma in kaso trgovala po 435 — 436 in za december po 436. Do prometa je prišlo tudi v 7% zastavnih listih Drž. hipotekarne banke po 86,25. V ostalem so bili zaključki le še v Narodni banki po 8150, v Zemaljski banki po 136 in v Gutmannu po 160.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.685, Berlin 13.4475 — 13.4775 (13.4625), — Bruselj 7.8784. — Budimpešta 9.8822. — Curih 1095.9. — Dunaj 794.78 — 797.78 (296.28). — London 274.25. — Newyork 56.265. — Pariz 221.90. — Praga 166.73 — 167.53 (167.13). — Trst 295.27.

Zagreb. Amsterdam 22.6550 do 22.7150, Dunaj 794.78 do 797.78, Berlin 13.4475 do 13.4775, Bruselj 7.8784, Budimpešta 9.8822, Milan 294.2150 do 296.2150, London 278.65 do 274.65, Newyork ček 56.1650 do 56.3650, Pariz 220.90 do 222.90, Praga 166.73 do 167.53, Curih 1094.40 do 1097.40.

Curih. Zagreb 9.1250, Pariz 20.2450, London 25.0250, Newyork 51.440, Bruselj 71.8750, Milan 26.9450, Madrid 59.80, Amstordam 207.05, Berlin 122.8250, Dunaj 72.68, Solija 3.74, Praga 13.2550, Varšava 57.70, Budimpešta 90.20, Bukarešta 3.06.

Effekti.

Ljubljana. 8% Blair 97 blago, 7% Blair 87.50, Celjska 160 den., Ljubljanska kreditna 122 den., Prašedionca 905 den., Kreditni zavod 170 den., Vevče 126 den., Rnše 280 do 300, Stavbna 40 den., Trboveljska 412 blago.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranzma in kasa 435.5 — 436, za december 436 — 436.5, investicijsko 86 — 87.375, 8% Blair 97 — 97.5, 7% Blair 86.75 — 87.25, 7% Drž. hipotek. banka 86.25 — 86.75; bančne vrednote: Prašedionca 905 — 910, Union 191 — 192, Jugo 76.5 — 77.5, Ljubljanska kreditna 122 den., Narodna 8100 — 8175, Srpska 186 den., Zemaljska 135 — 136, Poljo 37 — 37.5; industrijske vrednote: Naršumska 25 den., Našička 1250 — 1300, Gutmann 160 — 165, Slaveks 60 — 65, Slavonija 200 denar. Drava 218 — 240, Sečerana 330 — 335, Brod vagon 127.5 — 135, Vevče 126 den., Dubrovačka 375 — 400, Trbovlje 405 — 415.

Beograd. Vojna škoda 447.5 — 451.25 zaključek, za avgust 454.5 zaklj., za december 462 — 462.5 zaklj., investicijsko 90 zaklj., agrarne 55.75 — 56.5, 7% Blair 90 — 90.5 zaklj., 8% Blair 99 zaklj., Narodna 8300 zaklj.

Blagovna tržišča

LES

— Ljubljanska borza (18. t. m.) Tendencja za les čvrsta. Zaključenih je bilo 5 vagonov drv, in sicer 3 vagone mešanih in 2 vagona bukovih. Popravčevanje je za 20 kub. m kvadrov iz naravne bukovine (1. 70 x 70 mm, 80 cm in 80 x 80 mm, 80 cm). Nudi se 40 kub. m jelovih melišč (27 x 27 mm, 1 m dolžine), 14.000 komadov borovih pragov francoskega tipa in 5 vagonov orehovih hlodov.

SPORT

† Anton Kristan

V četrtek ponoči je preminul naš predsednik, minister n. r. g. Anton Kristan. »Svoboda« mu je dolžna globoke zahvale.

Dasi preobložen z delom na gospodarskem polju je pokojnik našel vedno radevolje dovolj časa, da nam je z navseti in dejanji stal dolg vrsto let ob strani in prevzel letos ob desetletnici našega kluba tudi njegovo predsedstvo. Kdo bi si bil mislil, da nam njega, ki nas je še ob proslavi sredi zelenega polja tako toplo in priskočno bodril, čez nekaj tednov ugrabi smrt?

Njegova smrt je za naš klub brezdvomno trd udarec.

Sporočimo članstvu, da se bo vršil pogreb našega predsednika v nedeljo ob 15. izpred hise, Miklošičeva cesta 13, odkoder ga poslednjikrat sprejmemo k počitku na evangelijsko pokopališče.

Slava njegovemu spominu!

SK Svoboda, Ljubljana.

Druga zmaga Jugoslavije v Montevideu

Jugoslavija : Bolivija 4:0 (0:0)

Kljub temu, da drugi nasprotnik, s katerim je morala jugoslovenska nogometna reprezentanca igrati v svoji skupini, namreč Bolivija, ni bil tako močan kakor prvi, je bilo zanimanje za rezultat ravno tako veliko, ako še ne večje, nego pri prvi tekmi. Temu se ne smemo čuditi. Pri drugi tekmi je šlo za to, da si Jugoslavija, ki je z svojim prvim nastopom zadivila ves sportni svet, definitivno pribori pravico tekmovalja v finalnih, odnosno semifinalnih tekmah za svetovno prvenstvo. Naši divni dečki so nas tudi to pot ugodno iznenadili: v polni meri izpolnili svojo dolžnost. Jugoslovenski nogometni sport je v zadnjem času v inozemstvu nekoliko izgubil na ugledu. Danes piše svet o naših nogometaših, ki bodo kot edino moštvo zastopali Evropo v finalnem tekmovalju. Naj izpade finalno tekmovalje kakorkoli, že po dosedanjih uspehih je domovina dolžna globoko zahvaliti svoji nogometni reprezentanci, ki je v zunanjem svetu visoko dvignila jugoslovensko zastavo.

Tekma Jugoslavija : Bolivija je pokazala, da Bolivija vendarle ni tako slab protivnik, kakor se je prvotno mislilo. Kljub krasni igri naši igralci v prvi polovici niso mogli zabiti niti enega gola. Tekma je bila popolnoma odprta in živahna, odpor Bolivije je onemogočil vsak uspeh. Tudi v drugi polovici Bolivijanci niso popustili. Obe moštvici sta nudili krasno igro, vendar pa je bila premoč Jugoslavije očitna. Stikrikat je žoga običajla v mreži Bolivije. Gole so zabili Bek 2, Marjanovič in Vujadinovič po en golu, in sicer Vujadinovič iz daljave 34 m. Publika je bila naravnost navdušena ter so bile ovacije našim igralcem nepopisne. V drugem polčasu so naši večinoma igrali z 10 igralci, ker so Bolivijanci igrali dokaj ostro ter poškovali Djokića, ki je moral zapustiti igrišče. Tudi Bek je bil nekoliko ranjen.

Pri drugi tekmi so Zedinjene države zmagale nad Paragayem s 3:0.

Stanje svetovnega prvenstva je po gornjih tekmah naslednje:

Skupina A				
1. Čile	1	1	0	3:0 2
2. Argentina	1	1	0	1:0 2
3. Francija	2	1	1	4:2 2
4. Mehika	2	0	2	0 1:7 0

Skupina B				
1. Rumunija	1	1	0	3:1 2
2. Uruguay	—	—	—	—
3. Peru	1	0	1	1:3 0

Skupina C				
1. Jugoslavija	2	2	0	6:1 4
2. Brazilija	1	0	1	1:2 2
3. Bolivija	1	0	1	0:4 0

Skupina D				
1. Amerika	2	2	0	5:0 4
2. Belgija	1	0	1	0:3 0
3. Paraguay	1	0	1	0:3 0

Juniorske tekme za pokal SK Ilirije. Obveščajo se vsi klubi, ki so prijavili svoja moštva za juniorska tekmovalja, da se tekmovalje zaradi udeležbe pogrebov velikega Sokola Tone Maleja in ministra n. r. Antona Kristana, prijatelja našega sportnega gibanja, prelože na prihodnjo nedeljo 27. t. m.

SK Svoboda Juniorska tekma ter trening z ASK Primorjem v nedeljo odpade.

ZITO

— Ljubljanska borza (18. t. m.) Tendencja za žito čvrsta. Zaključkov ni bilo. Ponujali so (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): pšenice: baško, novo, 80,81 kg, po mlevski voznini, promptno po 222,5, do 225, 79/80 kg po 220 — 222,50, 78/79 kg po 217,5 — 220; rž: baško, novo, po mlevski voznini, 72 kg po 160 — 162,5; ječmen: baški, oziurni, 66/67 kg po 155 do 157,5; oves: baranjski, novi po 200 — 205, koruze: baško po 162,5 — 165; moko: baško »og« iz stare pšenice po 405 — 410.

— Novosadska blagovna borza (18. t. m.). Tendencja prijazna. Promet: 79 vag. pšenice, 72 vag. koruze, 17 vag. moko, 16 vag. otrobov, 2 vag. ovsu in 1 vagon ječmena. Pšenica: baška, nova, 78-79 kg 170—175; gornjebaška 78-79 kg 172,50—177,50; banaška, Tisa, šlep 175—180; gornjebaška 177,50—172,50; sremska, 63-64 kg 100—102,50. Koruza: baška, sremska 110—115; sremska in banaška, ladja Dunav 115—117,50; baška in sremska za avgust 115—117,50; banaška 107,50 do 110. Moka: baška »og« in »og« 300—310; »2« 270—280; »3« 225—235; »6« 165—175; »7« 105—115; »8« 90—95.

— Somborska blagovna borza (18. t. m.). Tendencja trdna. Promet 336 vagonov. Pšenica: baška, 78-79 kg 170—175; gorenjebaška, 78-79 kg 172,50—175,50; sremska in slavonska, 78 kg 160 do 165; banaška, Tisa, šlep 78-80 kg 170—175; banaška, Bega, šlep 175—180; banaška, Dunav, šlep, 77-78 kg 167,50—172,50; 107,50 do 172,50. Oves: baški in sremski 150—155. Rž: baška, nova 100 do 115. Ječmen: baški in sremski, 64-65 kg 85—102,50. Koruza: baška 110—115; za avgust 115—120. Moka: baška »og« in »og« 300—310; »2« 260—280; »3« 220—230.

— Budimpeštanska terminska borza (18. t. m.). Tendencja prijazna, za koruzo mlačna; promet živahen. Pšenica: za oktober 19,26—19,27, za marec 21—21,02; rž: za oktober 12,26 do 12,28, za marec 13,52 do 13,70; koruza: za julij 15,25—15,30, za avgust 15 do 15,03, tranzitna za avgust 13 do 13,50.

Veslaške tekme na Bledu

Nemški in madžarski veslaški savez sta poslala pismi, v katerih pojasnjujeta svoj izostanek od letošnjih veslaških tekem. Pismi velita, da so bila vabila imenovanima savezoma poslana prepozno. Saveza ob enem izjavljata, da se bosta prihodnje leto z veseljem udeležila tekem na Bledu, ako jima bodo vabila poslana pravočasno, to je še v zimskih mesecih.

Nj. Vel. kraljica Marija je prevzela pokroviteljstvo nad tekmami Ker pa je za držano, bo prisostvoval tekmam kot njen odposlanec komandant dravske divizije divizijski general Sava Tripkovič.

V soboto zvečer priredi SK Bled v Kazini pozdravni večer veslačem. Ob tej priliki moramo pohvalno omeniti g. Kendo, ki s vsestransko podporo lajša delo prireditvenemu odboru.

V zadevi plavalnih tekem smo dobili s pristojnega mesta poročilo, da se je Ilirija najprej sama ponudila, da izvede plavalne tekme. Prireditveni odbor je najprej odklonil to ponudbo, na priporočilo JVS pa jo je končno sprejel ter pristal na to, da izvede Ilirija plavalne tekme po svoji uvidnosti. Zato ne pade nobena odgovornost na prireditveni odbor, odnosno SK Bled glede plavalnih tekem.

Program veslaških tekem

Pričetek tekem je v soboto in v nedeljo ob 15. uri. Početne točke se bodo vršile v razdobju priložno pol ure. Start pri hangerju v Zaki, cilj pri Park-hotelu.

V soboto 19. julija

TEKME ZA DRŽAVNO PRVENSTVO

1: četvorec s krmarjem za prvenstvo države. Pokal mesta Splita, brani Krka. Prijavljene Gusar (Split), HVK, Krka, Dunav, Beograd. Favoriti Gusar, Dunav, Krka.

2: dvojica brez krmarja za prvenstvo države. Pokal ministra vojne in mornarice, brani Gusar (Split). Prijavljena Gusar (Split) in Beograd. Favorit Beograd.

3: skiff za prvenstvo države. Nagrada buzdovan Jadranske straže, brani HVK. Prijavljena Gusar (Split) in HVK. Favorit HVK.

4: tekme veslaških gostov v navadnih čolnih.

5: dvojica s krmarjem za prvenstvo države. Pokal mesta Subotice, brani Gusar (Split). Prijavljena Gusar (Split) in Beograd. Favorit Gusar.

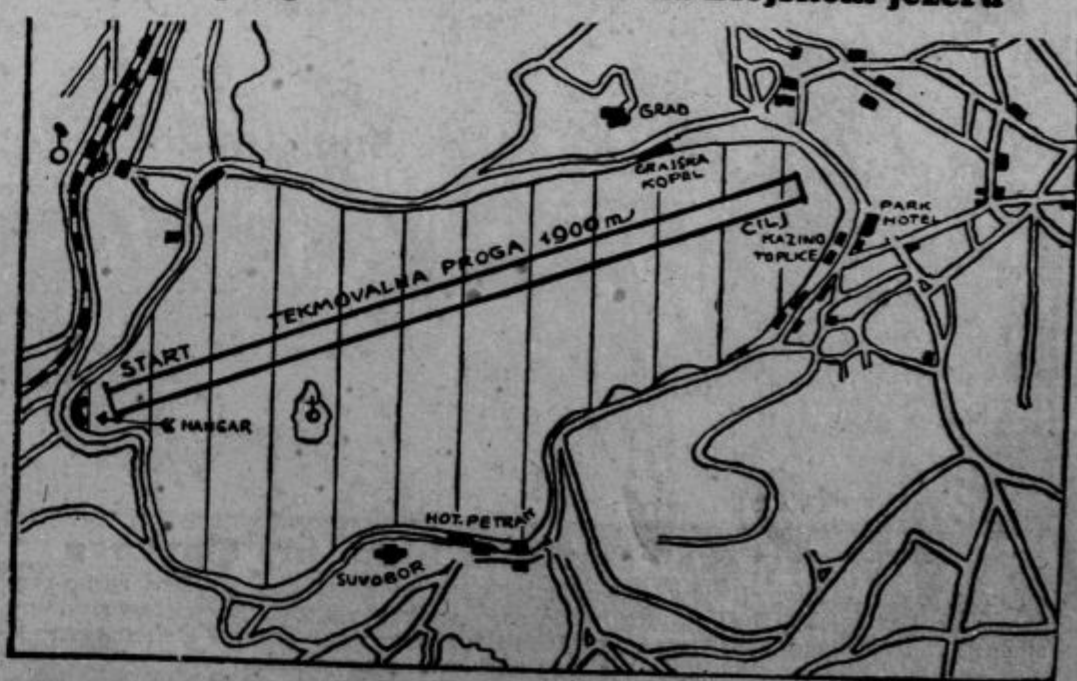
6: četvorec klinker brez krmarja. Nagrada Mihajla Petroviča, brani Gusar (Split). Prijavljene Beograd, Gusar (Split), Dunav. Favorita Gusar (Split), Dunav.

7: četvorec brez krmarja za prvenstvo države. Pokal Obrada Simića, brani Krka. Prijavljene Krka, Gusar (Split), HVK, Dunav. Favorita Krka, Gusar (Split).

8: tekme blejskih čolnarjev s plitvicami. 9: double sculls. Pokal mesta Zagreba, brani HVK. Prijavljene Gusar (Split), LSK, HVK. Favorit HVK. Tu moramo pripomniti, da je imel mnogo izgleda za prvo mesto LSK. Njegova veslača sta v izborni kondiciji, imela pa sta smolo, da se jima je zlomilo veslo in pokvaril en sedež, tako da sta prikrajšana kar za tri dni treninga, kar utegne vplivati na rezultat.

10: osmerek s krmarjem za prvenstvo države. Pokal Nj. Vel. kraljice Marije, brani Gusar (Split). Prijavljene Beograd, Gusar (Split), Krka. Favorit Krka.

Skica proge veslaških tekem na Blejskem jezeru

V nedeljo 20. julija MEDNARODNE IN PRIJATELJSKE TEKME

1: četvorec s krmarjem. Prijave iste kot v soboto ter še vesla

Iz življenja in sveta

V Egiptu teče kri

Prizor iz zadnjih spopadov med vstaško množico in vojaštvom ter policijo v Aleksandriji, med katerim je bilo ubitih 14 oseb (8 Evropecev) in ranjenih 250. Egiptске oblasti niso sposobne, da bi preprečile nadaljnje spopade, poleg tega pa jim preti diplomatska intervencija s strani Anglije in Italije.

Kralj Jörgensen

Te dni je obhajala na daljnem severu Islandskaja 1000 letnica svojega parlamenta, so se spominjali dnevniki v Reykjaviku preteklosti male dežele. Vsi soglašajo, da pomeni najzanimivejši dogodek islandske zgodovine t. zv. revolucija leta 1809. in nepričakovani nastop kralja Urbana Jörgensena.

V tem času so ljudje na otoku stradali. V letih 1807.—1814. je namreč imela Danska vojno z Anglijo. Britska mornarica je kakor vedno zaprla vsa danska pristanišča in tako je ostala Islandskaja brez živil. Šele v tretjem vojnem letu so se spomnili Angleži na otok in na zaslužek ter so prepeljali tja vsakovrstne živilske potrebščine. Islandske oblasti so hotele od kraja preprečiti kupčijo, a so se kmalu morale vdati. Prebivalstvo se je prepričalo, da so angleški dobavitelji točnejši in tudi zmernejši v cenah, nego so bili danski. Trgovina se je razcvetela. Med angleškimi uvozniki je bil neki Phels. Imel je na krovu za tolmača danskega mornarja Urbana Jörgensena, ki so ga pri neki praski ujeli Angleži. Leta 1809. je prijadral Phels ponovno v islandsko prestolnico, kjer je kljub vojni še vedno vladal danski namestnik grof Trampe. V starih časih so bile tudi vojne prijaznejše! V nedeljo 25. junija je bilo zbrano vse prebivalstvo pri maši. Dvanajstletni Phelsovi mornarjevi je izrabila ta trenutek. S puškami je odkorakala v izumrlo mesto, glasno prepevajoč revolucionarno pesem, ki jo je za to priliko spesnil Jörgensen. Prihrumela je v vladno palačo, aretirala danskega namestnika in ga odpeljala na ladjo. Isti dan je proglasil Jörgensen Islandijo za samostojno deželo in postal njen glavni. Zaplenil je vse danske imetje ter ljudstvu obljubil prostost in znižane davke. Razveljavil je vse davčne zaostanke ter odredil volitve sedmorice svetnikov, da bi izdelali novo ustavo. Vse jetnike je opustil, a enašt med njimi je izbral za svojo osebno gardo. Nato se je lotil solskih in upravnih prenosov. Vse danske uradnike je razpustil z Islandci. Na glavnem trgu je okrasil Jörgensen spomenik prvega islandskega vladarja, Norvežana Arnaldsona. a poleg mesta je zgradil trdnjavo. Oborožil jo je s prastarimi topovi, ki so nad sto let ležali zariti v zemljo.

Prebivalstvo v splošnem ni nasprotovalo novemu »kralju«. Sovražili so ga samo danski trgovci in odpuščeni uradniki. Od kraja so bili tihi, ker so mislili, da je izvršil Jörgensen svoj prevrat z angleško pomočjo. Pozneje so se prepričali, da hoče biti kot kralj samostojen. Angleških fregat s pomornimi četami ni bilo od nikoder. Danci so se opogumili in pričeli kovati zaroto. A Jörgensen je pravočasno razkril njihne voditelje in še pospešil svoje reforme. Čin je to uredil, je nastopil v spremstvu svoje »vojске«, petorice z zarjavljenimi sabljami in starimi kremenačami oboroženih mož, potovanje po kraljevini. Na severu je odstavil Danski zvestega guvernerja, ki ga je bil neprijazno sprejel. Prebivalstvo še sedaj veljiko pripoveduje o tem potovanju.

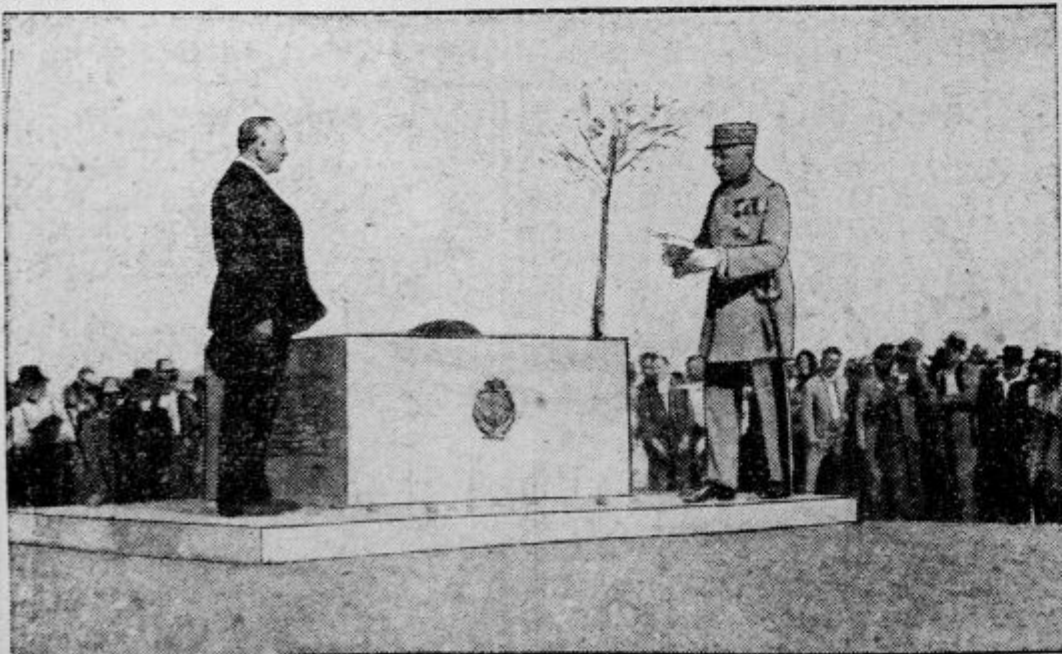
Neki stari kmet je Njegovo Veličanstvo naprosil, naj mu dovoli poročiti mlado dekle, ker bi rad kljub svojim 65 letom imel otroke. Vendar se ni hotel ločiti od stare žene: potreboval jo je kot gosposinjjo, ker je dobro poznala sirastvo. Kralj mu je s posebnim pismom milostivo podelil izjemno dovoljenje za dvoženstvo »radi prirastka prebivalstva in da ne bi ostala vzorna kmetija brez dedičev.«

Po povratku v prestolnico je dobil kralj žaljivo pismo iz Južne Islandskije. Nje guverner Hudmundson ga je imenoval »vojnegega begunca in sleparja. Počakaj,« je pisal, »kmalu te bom odvalil igrati kralja.« Res so dospele vesti, da je zbral kakšnih deset s kosami in sekirami oboroženih kmetov in da koraka proti Reykjaviku. Jörgensen se je pripravil na vojno, a med tem je izbruhnil novi upor v mestu samem. Danci bi imeli lahek posel, kajti kraljeva garda iz nekdanih kanencev je pridno pustila mestne trgovine. Vendar je Jörgensen zatrl upor in se napotil na vojno proti vstaškemu Hudmundsonu. A nov dogodek je prekršil njegove načrte. Angleži so naposled zvedeli o junaštvih nepoklicanega kralja in poslali vojno ladjo, da bi končala njegovo vladno. Ob koncu avgusta 1809. je priredil Jörgensen v svoji »palači« poslovnih večer, ker na vse zgodaj je hotel odrediti v boj. Povabil je škofa, plemenitaše in uradnike. Nenadno je prikorakal v dvorano oddelek angleških vojakov v rdečih suknjah. Jörgensen je takoj razumel položaj. Skočil je na mizo in izpil kozarec vina z besedami: »Živela svobodna Islandija!« Na to se je vdal v svojo usodo. Angleži so ga odpeljali na ladjo in upostavili na otoku nekdani red. Uradniki so zopet zasedli svoje službe, kraljeva garda je odkorakala v ječo. Islandija je zopet postala danska dežela. Vendar pomeni ta kratki dogodek važno poglavje v islandski zgodovini kot začetek še dandanes močnega gibanja za popolno samostojnost in odcepitev od Danske.

Odstavljeni kralj je imel tudi pozneje zelo pisano življenje. Prepotoval je ves svet in doživel nešteto pustolovščin: ponovno je živel kot bogataš in potem zopet sedel v ječi. Znameniti pisatelj pravljic H. K. Andersen piše v svojih »Spominih«, da je večkrat obiskal Jörgensenovo mater. Bila je jako duhovita žena in mu je rada pripovedovala o doživljajih svojega neugnanega sina. Po vsej priliki so dale nekatere Jörgenseneve pustolovščine Andersenu snov za njegove prekrasne zgodbe. Sicer je Jörgensenovo življenje zelo malo znano in še vedno pričakuje svojega raziskovalca.

Sportne obleke

za kolesarje, turiste, lovce ter Bajaco preobleke v največji izbi pri trvdki Drago Schwab, Ljubljana.

Čehoslovaška proslavlja bitko pri Slavkovu

ko je Napoleon I. dosegel eno svojih najbolj bleščečih zmag nad združeno rusko-prusko-avstrijsko vojsko. Naši severni bratje so v spomin na to bitko postavili goreni spomenik. Svečanega odkritja se je udeležil tudi francoski general Mittelhauser, ki ga slika kaže baš med slavnostnim nagovorom.

Radij ob južnem tečaju

Spor za ledeno puščavo ob Južnem tečaju bo menda vedno ostrejši. Tisk je trdil že takoj po Byrdovem prihodu, da zahteva Amerika to ozemlje radi bogatih ležišč železa, srebra in zlata. Byrd sam je dejal, da so te vesti »pretirane«. A zdaj je skočil maček iz vreče. Močna finančna skupina z Vanderbilto na čelu je ustanovila podjetje za izkoriščanje radijevih ležišč ob Južnem tečaju. Byrd je prinesel krasne vzorce radijeve rude. Po približnih računih bo vrgla Antarktična celina letno baje do 20 kg radija v vrednosti ene milijarde dolarjev. Ta količina bo popolnoma zasenčila one skromne grame radija, ki jih pridobivajo zdaj na Češkem, Uralu in v Kongu. Znanost in zdravniški bodo veliko pridobili, Byrd pa postane seveda bogat mož.

K rudniški katastrofi v Neurodeju

Poleg vhoda v jamo, kjer je nenaden izbruh strupenega plina uničil sto šestdeset človeških življenj, obkrojuje vdova s svojima srotama smrt svojega družinskega rednika.

Beg z letalom

Blizu obmejne postaje Stolbcev so prijeli poljske obmejne straže izmučenega in od dolge hoje opotekajočega se mladeniča v obleki sovjetskega letalca. Predložil je osebne izkaznice na ime Aleksandra Korsakova, častnika pri sovjetskem letalskem polku v Voronežu. Korsakov je povedal, da je sin duhovnika, ki je bil od leta 1926 zaprt v ječi v tem mestu. Zatajil je svoje pokolenje, da bi postal častnik in prišel v Voronež. Tam je ponaredil listine, da bi oprostil očeta, in potem je z njim v svojem letalu pobegnil proti polski meji. V temi je izgubilo letalo smer. Po dolgem tavanju je pristal Korsakov blizu vasi Pešehodovo, da bi se založil z bencinom. Čeprav ni dobil kurirja, je odletel naprej, ker se je bal zasledovanja. Ob meji so ga sovjetski granicarji res sprejeli s strojnimi. Moral so biti obveščeni o njegovem begu. Strela so eno krilo poškodovali, da je moral Korsakov pristati sredi noči. Letalo se je razbilo, njegov oče je umrl, ker si je pri padcu pretresel možgane. Korsakov sam je bil ranjen, a moral je naprej. Zaprtil je ostanke letala ter očetovo truplo in ponoči prekorajl mejo. Poljske oblasti so ugotovile resničnost vseh teh podatkov in begunca naklonile zavetščje.

Spopadi s policijo zaradi duhov

V Bekes Gyulaju na Madžarskem se v neki hiši pojavljajo baje duhovi. Ti pojavi so dovedli do spopadov med ljudsko množico in policijo, ki je nekega večera v zadnjih dneh hišo obstopila. Več sto oseb je prišlo iz radovednosti pred hišo in komaj so dali »duhovi« prve znake o svoji navzočnosti, je začela množica obmetovati naskočila in po hudih pretepih jo je tudi razpršila. Med tem so strahovi veselo nadaljevali svoj posel. Komenje in strešna opeka je letela po zraku, opravo po sobah so demolirale nevidne roke. V istem času, ko so se godile vse te stvari je umrla težko bolna hči hišnega gospodarja, ki so jo bili spravili v sosedno hišo. Policija se sedaj trudi, da bi izsledila razposajene »duhove« in jih zaklenila v primeren prostor, da se jim vnema malo ohladi.

Učinki najmanjših količin

Pri raziskavanju bakterijskih strupov so našli, da usmrti izločina glivice, ki povzroča omrtvični krč (tetanus), miš že v razredčenosti ene deset tisočinke miligrama. I g tega strašnega strupa bi tedaj usmrtil 10.000.000 miši! Odlomki miligrama joda, ki ga pomešaš v kuhinjsko sol, te obvarujejo golše. Emanacija radia oživi srce toplokrvnih bitij še, če jo razredčiš 20.000.000.000 krat. Znani so tudi učinki neverjetno majhnih količin rmonovon vitaminov, soli in najmanjših množin prav za prav o sladkorja v krvi. Te snovi odločajo v zdravju in bolezni vseh živih bitij.

Prve avtentične slike k najsijajnejšemu poletu letošnjega leta,

23 1/2 dnevnem poletu bratov Hunterjev iz Chicaga: na levi: propeler je obstal, potem ko je nad 553 ur pel svojo divjo pesem v zračnih višavah; na desni: Kenneth in John Hunter po pristanku na chicaskem letališču.

Ameriški otroci in Bog

Kako si ameriški otroci Boga predstavljajo, je hotel dognati dr. Angus Mac Lean s Kolumbijskega vseučilišča z zanimivo anketo. Odgovori, ki jih je prejel, kažejo, da so te predstave kaj različne, vendar meni 40% otrok, da je Bog »star, bradat mož«. Drugi ga vidijo v čisto človeški obliki, tretji so odgovorili, da je samu »duh«, o čemer si seveda ne morejo napraviti nobene določene predstave. Neki otrok je odgovoril, da ima Bog glavo telesa pa ne. Tudi o božjih lastnostih si gredo naziranjajo zelo narazen, a za ameriške otroke in zlasti za njihovo vzgojo je zelo značilno, da je večina naziranj: Bog ljubi sa mabelce.

Najdaljši češkoslovaški predor

Pod hribom Bradlom na Slovaškem so predrl zadnjo oviro v predoru, ki so ga pričeli graditi l. 1927. in ki ne bo samo najdaljši na novi slovaški progi Handlova—Horna Stubna, temveč najdaljši na Češkoslovaškem sploh. S svojimi 3020 m bo daleč prekašal Štefanikov predor, ki meri 2421 m. Predor gradi 1200 delavcev, ki so doslej porabili 900 vagonov cementa in 90 vagonov dinamita.

Giovanni Buzzolesi,

italijanski politični begunec in odvetnik v Parizu, ki je te dni izvršil drzen polet nad Milan, kjer je metal antifašistične letake. Kakor znano, je njegovo letalo ob povratku na švicarskem ozemlju pri Sv. Gothardu treščilo v skalo in se razbilo. Buzzolesi je bil težko ranjen, njegov spremljevalec pa je brez sledu izginil.

Brivski čopič za 10.000 Din

Kogar skrbi, kaj neki počnejo milijonarji s svojimi milijoni, bi se moral med drugim ogledati največjo razstava drogov v Londonu. Tam bi videl med nešteti razstavljenimi predmeti tudi brivske čopiče, ki stanejo kos 10.000 do 15.000 Din. Narejeni so iz slonove kosti in iz posebne vrste jazebeve dlake. Zlasti ameriški knezi se radi poslužujejo takšnih čopičev, čeprav, Bogu bodi potoženo, gotovo ne obnavljajo z njimi takšnih brad, ki bi bile v čemer koli boljše in finejše od brad nas, navadnih smrtnikov. Običajno brivsko milo je napram takim čopičem naravnost onečašujoča reč, če upamo, da se milijonarji tega dobro zavedajo in da rabijo vsaj takšno, ki je pomešana z zlatom, če ne še z diamantinim prahom.

Čudaški slikar

Čestokrat odreče javnost slikarju svoje priznanje, toda malokdaj se uveljavi umetnik kljub lastnemu prepričanju. Priljubljeni slikar Pageot, ki je umrl ta teden, je bil čudak svoje vrste. Vse življenje je bil ribič v mahni francoski vasi. Zvečer je odinil na lov in ob svitanju je že prodajal ribe. Ribiči imajo težko življenje. Na stara leta ni bil več kos težki mreži, nevliti in jadrju. Izročil je ladjo sinu in ostal na kopnem. Zdal se je pričel dolgočasiti. Od mladih nog je rad risal in slikal jadrnice svojih sosedov. Tudi v pokoju je z barvami in čopičem zasledoval skoro vsako ladjo v domačem pristanišču. Nekoč ga je zagledal pariški trgovec s slikami, ki je bil na počitniškem potovanju. Občudoval je točne in izrazite risbe. Pageotova razstava v Parizu je imela velik uspeh. Toda slikar sam se ni nikoli zanimal za nadaljnjo usodo

svojih slik. Čul je, da jih razstavljajo in prodajajo, a nikoli ni vprašal, kako jih plačujejo. Vsakega prvega mu je prinesel pismo, ki je denarno nakaznico. Pageot jo je popsal, skomignil z rameni in vedno nekaj nerazložno zamrmral. Večkrat je povedal tovarišem pri vinu, da se sramuje jemati novce za svoje slike: saj niso ga stale nobenega truda, slikal je samo iz dolgega časa.

SOKOL

Sokolski Glasnik, št. 16. je izšel 15. julija v nekoliko povečani obliki, ker pri naša v prilogo še tudi poročila o mednarodni telovadni tekmi v Luxembourg, o uspehih naše vrste in o tragični smrti odličnega našega br. Maleja. — Na uvodnem mestu je priobčena zadnja deklaracija kralja, vlade, ki poudarja, da je razvoj in delo Sokola del državne politike, ki se ga mora dosledno izvajati brez katerikoli izjem. Na drugi strani sledi pozdravi l. zetu v Beogradu, dalje pozdrav poljskega Sokolstva Nj. Vel. kralju. List se spominja 90 letnice br. Grasellija. Nato pa sledi vrsta zanimivih člankov tičečih se raznih vprašanj v našem Sokolstvu, ki naj pospešijo in poglobe naše delo. Publicirana je tudi lista odlikovanih sokolskih delavcev, nakar sledi vesti iz žup in društev. To številko krasi cela vrsta lepih zlatih slik — priloga pa prinaša lepo sliko umrlega brata Toneta Maleja in pa zmagovalca brata Jožeta Primožiča.

V Zagrebu se je ustanovilo novo sokolsko društvo Sokol III. po inicijativi Istarskega župana v Zagrebu. K temu društvu so vstopili tudi vsi funkcionarji SSJK, ki so bili imenovani iz vrst bivšega hrvatskega Sokola. Za starešino je bil imenovan br. dr. Ivan Ražem, za podstarešine br. Anto Malović, poznani odlični hrvatski sokolski delavec. Kot načelnik je prevzel svoje delo br. Viktor Jurčić, zadnji načelnik sokolskega društva v Puli; za načelnico je bila določena sestra Božena Bačičeva. Z delom je društvo takoj pričelo.

Zahvalno pismo ČOS na Savez SKJ o priliki katastrofe brezga parnika »Kara« djordjev, ki ga je prejel br. I. podstarešina Gangl, se glasi: Spoštovani in dragi bratje! Prejeli smo Vašo brzojavko, ko nam izražate Vaše globoko sočutje ob nesreči, ki se je pripetila na Jadranu in jo zadelo člane našega Sokolstva. Zahvaljujemo se Vam najsrčnejše za Vaše tople in krasne besede in Vas uveravamo, da so nam šle od srca. Iz novin smo doznali tudi o Vaši velikodušni podpori žrtvam in udeležnikom katastrofe. To je za nas nov dokaz Vašega odkritega, prisrčnega in velikega bratstva, zato Vas prosimo, da prejmete našo zahvalo. Z bratskim Na zdari Fr. Mašek nam. staroste, dr. Jar. Urban, I. tajnik.

Izlet ameriške Obce Sokolske se bo vršil leta 1933. ob priliki svetovne razstave v Chicagu. Istočasno se bosta vršila tudi zleta jugoslovenskega in poljskega Sokolstva v Ameriki, ter bo vsakega velika slovenska afirmacija v USA. Upajmo, da bo do tedaj tudi že uspelo ustanoviti Zvezo slovenskega Sokolstva v Ameriki.

La Argentina,

svetovno znana plesalka, je prejela v priznanje svoje umetniške vrednosti križ francoske Častne legije.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 18.30: Koncert radio - orkestra. — 19.30: Sportno predavanje. — 20: Prenos koncerta iz Beograda. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Prenos z Bleda.

Nedelja, 20. julija.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: Predavanje o čebelarstvu. — 11: Koncert radio - orkestra. — 12.15: Tedenki pregled. — 13: Reproducira glasba. — 15.30: Ljudska igra. — 16.30: »Šramel« - kvartet. (Event. prenos z Bleda.) — 20: Koncert jugoslovenske glasbe. (Radio - orkester.) — 21: Prenos koncerta z Bleda. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Lahka glasba.

BEograd 9: Prenos iz saborne cerkve. — 10.30: Plošče. — 12.30: Narodne melodije. — 16: Ciganska godba. — 17.30: Koncert na citre. — 19.30: Komedija. — 20: Pevski koncert. — 21: Jugoslovenska glasba. — 19.30: Predavanje o Dubrovniku. — 19.40: Češke pesmi. — 20: Koncert na citre. — 20.20: Koncert na piha. — 20.50: Vojaška godba. — 22.18: Jazz. — BRNO 18.15: Pevski koncert. — 20.20: Koncert iz Prage. — 20.50: Koncert tamburašev. — 21.30: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 17.25: Koncert godbe na piha. — 20.15: Poljudni koncert solistov in orkestra. — DUNAJ 11.05: Koncert simfoničnega orkestra in solistov. — 13.05: Opoldanski koncert. — 15: Pesmi. — 15.20: Godba orkestra. — 16.15: Nadaljevanje godbe. — 19: Komorna glasba. — 19.30: Petje. — 20.10: Istorije. — 20.40: Dramski večer. — Lahka godba orkestra. — BERLIN 18.25: Nordijske pesmi. — 20: Orkestralen koncert. — Godba za ples. FRANKFURT 19.30: »Ponlad (maj)«. — 20.15: Koncert solistov in orkestra. — 23: Godba za ples. — LANGENBERG 20: Ljudski koncert. — Nočna glasba. — STUTGART 19.30: Prenos programa iz Frankfurta. — BUDIMPEŠTA 12.10: Koncert. — 16: Madžarske pesmi. — 17.15: Koncert solistov. — 18: Orkester. — 19.30: Pevski koncert. — 20.25: Zabaven večer. — Ciganska godba. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 21.02: Opera »Rigoletto«.

Dopisi

RACE. Dne 6. julija sta bila pri nas uprizorjena dva igrokaza: Belyjeva igra »Če sta dva« in pa iz nemščine prevedene »Pošne skrivnosti«. Vsebinsko sicer ti dve stvari ne briljirata med prevodi, toda po inscenaciji in v režiji g. Mohorka sta bili podani uprav sijajno. Režiser je tudi vlogo Matijca podal fino, da se je občinstvo čisto živelo v dogajanje na odru. Med ostalimi igralci velja omeniti Maksim

moval v vlogi policijskega uradnika. Le škoda, da se je popoldanske predstave udeležilo malo gledalcev. A ravno to naj bo v vzpodbudo našemu režiserju, ki bo naposled vendar zmagal in se bo občinstvo moralo zanimati za tako dovršeno podane predstave. S požrtvovalnostjo g. Mohorka st. je bil dograjen šolski oder, kakršnih je malo. Rački občani so nanj ponosni, zato bodo počasi gotovo vsi postali tudi zvesti obiskovalci predstav.

Iz Gor. Radgone

gr— Izlet s čolnikom po Muri. V sredo dopoldne sta prispela do obmejnega murskega mosta v Gor. Radgoni z malim čolnikom brata Oto in Jože Polneczek z Dunaja in sicer po reki Muri od Brucka naprej. Ker je enemu potovalcu med vožnjo padel v vodo potni list, sta se morala na navi meji ustaviti ter si pri okrajnem glavarstvu v avstrijski Radgoni oskrbeti nov potni list. V četrtek zjutraj okrog 8. sta nadaljevala vožnjo po Muri ter izjavila, da potujeta na izlet v Rumunijo.

gr— Vse na račun vinjenosti. Fantovsko korajžnega se je pred kratkim pokazal 18-letni V. B. iz Hrastja-Mote, ko je z odprtim nožem v roki mlatil okrog sebe. Brez vsakega povoda je hotel napasti z nožem in udariti nekega I. Stuhca, ki je z Antonom Lesjakom delal na polju. To zlo namero je hotel preprečiti Lesjak, ki se je za sodelavca postavil v bran na ta način, da je dvignil proti nasilnežu vile. Razjarjeni fant se kljub temu ni umaknil ter je razgrajal na

prej. Ko se je nato hotel Lesjak umakniti in spustil vile, je V. B. skočil za njim, ga z nožem zabodel od zadaj v hrbet in mu povzročil tem široko in par cm globoko rano. Ranjena so bila tudi leva pljuča ter se je Lesjak od zabodljaj zgrudil na tla. Zdravniško pomoč je nudil poškodovancu g. dr. Höhn iz Slatine-Radenci.

gr— Sprememba posesti. Lepo vinogradno posestvo v Policah je kupil od g. Vilka Baeblerja, bivšega obmejnega policijskega komisarja v Gor. Radgoni, vladni svetnik in državni veterinar v avstrijski Radgoni Edvard Rezac. S to kupitjo je prišla lepa ekonomija v last inozemca.

gr— Nasilen ožim. V stanovanje zakoncev Martina in Alojzije Bukovec v Šratoveh je v noči na 12. julija hotel v vinjenem stanju

nasilno vdreti Alojzijin ožim, ki je z njima v sladnem prepiru. Razbijal je po vratih ter grozil, da bo nasilno odprl, ako mu z lepa ne odpreta, na kar je Martin res odprl vrata. Takoj ko je F. K. vstopil v sobo je dejansko napadel oba zakonca, ki sta bila že poprej legla k počitku ter razgrajal, da je moral Martin zbežati k sosedu. V časa njegove odsotnosti je vinjeni F. K. razbijal po sobi, poškodoval premičnine in povzročil precejšnjo škodo. V medsebojnem pretepu so dobili vsi lažje telesne poškodbe. Zadeva se bo obravnavala pred sodiščem.

Iz Hrastnika

h— Nesreča pri delu. Pri rudniku se je hudo ponesrečil rudar Pogačnik Leopold. Pri razkladanju lesa v jami mu je spodrs-

nilo, pri čemer mu je padel težek kos lesa na desno roko in mu jo prelomil v zgornjem delu. Ponesrečencu je nudil prvo pomoč rudniški zdravnik, zdaj pa se zdravi v domači oskrbi.

h— Zahvala. Ženska podružnica CMD se vsem, ki so pripomogli, da je bounčkov dan tako lepo uspel, najlepše zahvaljuje. Nabrala se je vsota 836 Din.

h— Trpinčenje živali. Večkrat se pri nas opaža, da posamezniki prav sitovo ravnaajo z živalmi, bodisi da jih ženejo še vedno s psi ali pa kažejo svojo neusmiljenost na drug način. Tako so neznani zlikovci pred par dnevi toliko časa mučili nekega psa, da je obležal v jarku. Pobali ne treba izslediti in primerno kaznovati.

Zakaj ta pena bolje čisti Vaše zobe?

Zakaj COLGATE-pasta ondi čisti, kjer lahko počne gniti zob?

Ta slika pokazuje, kako se vleže COLGATE-jeva učinkovita pena (ob njeni površinski napetosti) do glbočin razpokline in jo tudi ondi osnaži, kamor ne more doseči zobna ščetka.

COLGATE ne polira samo površine... ona osnaži popolnoma, kajti ona izplakne nesnago tudi iz najfinejših razpoklin.

Ne zadovoljite se s samim očiščenjem površine, to zmore vsaka pasta. Uporabljajte le eno, ki ima posebno lastnost, da pronikne v fine razpoke, kjer se nabira nesnaga in kamor z navadnimi ščetkami ne moremo prodreti.

Novi znanstveni poizkusi so dokazali visoko prodornost COLGATE-paste. Ta temelji na njeni posebni lastnosti (nizka površinska napetost), ki je lastna kipeci se peni. Ta učinkovita pena, ki takoj nastane pri krtačenju, se vleže v vsako najfinejšo razpoklino, omehča notri skrito nesnago in jo izplakne.

Pomislite, da obstoji naloga zobne paste v tem, da osnaži zobe. Nobena pasta ne more izčisti pyorrheje, nobena pasta ni v stanju nevtralizirati kisline v ustih. COLGATE ne trdi, da to stori — toda ima pravico, da jo smatramo za najboljšo čistilno sredstvo.

Preseljeve

Telefon 2718

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 36.

Na plaži uporabljajte samo

FAKOGOLD

NOGAVICO iz

Bemberg

svile, ker ona niti na solncu niti v vodi ne izgubi barve. 10284

Izdelovanje žičnih izdelkov

ŠIMEN S., Jesenice - Fužine 148

nudi najceneje mreže za ograje, za postelje, za presipanje peska, za okna itd.

v vseh velikostih.

Zahtevajte v lastnem interesu ponudbe!

Naznanilo.

Genjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem ODPRLA v Ljubljani, Dunajska cesta št. 37, dobro oskrbljeno ZAJTRKOVALNICO in VINOTOC. — Točila bom samo prvovrstna dalmatinska, štajerska in dolenska VINA ter pristno domače žganje in likerje. Na razpolago bom imela vsakovrstna mrzla jedila po nizkih cenah. Prvovrstni originalni malinovec liter po 24 Din.

Priporoča se 10304

Marija Antičević, veletrgovina z vinom, DOL. LOGATEC.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani soprog, atek, sin, brat stric, zet in svak, gospod

Franjo Likar

železniški uradnik in rez. oficir

dne 18. t. m. po kratkem in težkem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, mirno preminul.

Pogreb drugega pokojnika bo v nedeljo, dne 20. t. m. ob 5. uri popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice na Glavni kolodvor, od kjer se prepelje truplo v Celje. V Celju se vrši pogreb v ponedeljek, 21. t. m., ob 5. uri popoldne na mestnem pokopališču.

Ljubljana-Zalog-Celje, dne 18. julija 1930.

Občina Ljubljana
Mestni poizredni zavod

Žalujoči ostali.

Izpolnjujemo častno dolžnost, ko naznanjamo, da je dne 17. julija preminul naš velespoštovani član, gospod

Anton Kristan

borzni svetnik itd. itd.

Pokojnik je kot soustanovitelj in član uprave spremljal delovanje Ljubljanske borze od njenega početka ter podpiral njen razvoj z nasvetom in sodelovanjem, za kar mu s hvaležnim spoštovanjem ohranimo časten spomin.

Ljubljana, dne 18. julija 1930.

Svet Ljubljanske borze za blago in vrednote.

Naznanjamo tužno vest, da je naš blagi in predobri predstojnik gospod

Anton Kristan

minister na r., predsednik Zadružne banke, Zveze gospodarskih zadrug, itd. itd.

v četrtek, dne 17. t. m. ob 22. uri preminul.

Ohranimo velezaslužnemu in blagemu pokojniku trajno hvaležnost in časten spomin.

V Ljubljani, dne 18. julija 1930.

Uradništvo
Zadružne banke v Ljubljani.

Anton Kristan

minister n. r., predsednik raznih gospodarskih zadrug itd.

Blagopokojni je bil član našega načelstva. Neumorni gospodarski strokovnjak zapušča neizpolnjivo vrzel Ljubili in spoštovali smo odličnega moža nezlomljive volje.

Slava njegovemu spominu.

V Ljubljani, dne 18. julija 1930.

PREDSEDSTVO.

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov oglasni oddelček »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kako drugo informacijo tičečo se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora!

CENE MALIM OGLASOM:

Zenitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upoštevati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčajo. Št. ček. rač. pri Pošti, hranilnici v Ljubljani, 11842.

Naslovi malih oglasov

In druge informacije tičečo se oglasov, se dobijo tudi v podružnicah »JUTRA« v

Novem mestu in na Jesenicah

Ljubljanska cesta št. 42 pri kolodvoru št. 100

Male oglase in inserate naročate v naših podružnicah.

Službe dob.

Notarski kandidat

Tudi začetnik malih služb pri notariatu na deželi. — Nastop službe 15. avgusta t. l. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Stalinski«. 28213

Fotograf

spretnega operaterja tudi na prostem, sprejme tako fot. Pelikan, Rogaska Slatina. 28211

Služkinjo

za vsa hišna dela in kuh. 20—40 let staro sprejme v stalno službo trgovec Karl Cepon na Jesenicah. 28210

Trg. učenca

zdravca in močnega, z dobrim splošnim uspehom, s stalno službo trgovca Karla Cepona na Jesenicah. 28210

Trg. pomočnika

pridnega in agilnega, perfektnega manipuliratelja — polje orkide, isče Jurek Šterk, trgovca z mesanim blagom, Vinica. 27928

Fotograf, pomočnik

resno in pošteno, v sušmanju in retušu v modnem stilu popolnoma veščo, za vodstvo delavnic sprejme Foio Berner, Dubrovnik. 28281

Kroj. vajenca

sprejme takoj Franc Može, Cesta v Rožno dolino 12. 28216

Knjigovodinja

strojelepisno z daljšo prakso vestno in spretno sprejme takoj, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Fridna moč«. 28249

Trg. pomočnika (co)

spretnega in dobro verzirane, v manufaktur, stroji ki posebno v perilu, isčem Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Verziranja moč«. 28218

Več šteparic

za čevlje, provornosti sprejme takoj v stalno službo Ivan Prešeren, tovarna čevljev, Kranj. 28217

Pletiljo

za ročni stroj št. 10, za novčavice, s hrano in stanovanjem v hiši sprejme Kati Preinar, Trzin 230. 28093

Elektromonter

vešč vseh instalacijskih in ključavničarskih del, dobi mesto na manjši elektrarni, druženi z žazo, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod »Združeni z žazo«. 28080

Učenko

sprejme takoj v špecerilsko trgovino, Naslov pove oglasni oddelček »Jutra«. 28048

Vajenca

za medičarsko obrt, s hrano in stanovanjem v hiši sprejme Raiko Petchin, Sv. Petra cesta št. 59. 27999

Pisarniško moč

neodvisno gospodstvo z dežele — zmogljivo nemščino, sprejme Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Zanesljiva 230«. 28348

Dekle

pridno in pošteno sprejme takoj kot natakarico, Dobra plača in prehrana, Ponudbe s sliko na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Novo in takoj«. 28335

Kroj. vajenca

s hrano in stanovanjem v hiši, po dogovoru sprejme Josip Novak, krajec v Kranju. 28302

G. Th. Rotman:

Potovanja in čudovite prigode Temija Popkinsa

121.

Po desetih tednih so zopet ugledali zemeljsko oblo... Večer zagrinja mesto, nikogar ni videti na ulici. Okna hiš pa so svetla, ugodno in prijazno je v sobah, nihče pač ne sluti kaj zlega.

Tapet. pomočnika in vajenca

sprejme takoj v Wolfovi ulici 12. 28356

Trg. pomočnik

dobro prodajalec, z znanjem knjižničarstva in ev. tudi nemščino ter italijanščino sprejme s 1. avgustom na Lozatec, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Grom & Co., Vrhnika. 28351

Vajenko

s predpisano šol. izobrazbo za trgovino z uspešnim sprejemom, knjižničarstvo, znanje čevljarstva, trgovca, Hrenova ulica št. 4. 28360

Trg. učenca

z malimi 2 meščan. Solami, ki ima veselje do trgovine mešanice blaga, sprejme Stanko Riman, trgovec, Sv. Miklavž pri Ormožu. 28310

Pek. vajenca

z vsjo oskrbo sprejme takoj v stalno službo Franc Presterl, nekoviški mojster na Jesenicah — Gorenjsko. 28209

Trg. učenca

zdravca in krenkeza, s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, sprejme takoj v trgovino mešanice blaga, Jos. Wagner, Smrtni pri Jelšah. 28301

Pek. pomočnika

tremena in večerka pri nari. nekoviški mojster, t. l. izdelave slaščic, sprejme takoj — Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Pek«. 28319

Trg. učenca

ki ima veselje do trgovine z mešanim blagom, močnega in poštenih staršev sprejme v trgu na Dolencem, hrano in stanovanje v hiši, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod »Vesten učenec 44«. 28339

Vajenca

za kovinotiskarsko obrt sprejme Jos. Orepec, Za gradom 9. 28344

Trg. pomočnik

začetnik, izučeno mešane trgovine na deželi, zanesljivo in pošteno, ki bi pomagal pri gospodstvu, sprejme, Ponudbe s prepisom spričeval na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Sposobna«. 28317

Šoferja-mehanika

popolnoma zmogljiva avtomobilistična popravila, sprejme takoj ali s 15. avgustom Reflektor in avtomobilski mehanik, Plača po dogovoru, Ponudbe je poslati na naslov: I. Kraševič, Zalec. 28300

Pisarniške moč

gospodstvo ali vdovo, ki ni imela otrok z dežele, popolnoma neodvisno in zanesljivo v pisarni sprejme Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod »Kakor gospodinja«. 28347

Hotelsko kuharico

isčem za takoj, Ponudbe na hotel »Tivoli«, Ljubljana. 28383

Mizar. pomočnika

izkušenega v flem. pohištvenem delu sprejme takoj Stefan Resinović, mizarstvo, Grahovo pri Cerklju. 28395

Postrežnik

mlaščo, snažno in pridno sprejme takoj dnevno od 1. do 7. ure popoldne, — Naslov v oglasnem oddelčku »Jutra«. 28418

Zaslushek

36 let star, oženjen, brez otrok, žel. nameščena, Ljubljani kot sluga, vratar, nočni čuvaj ali temu podobno, Nastopi lahko takoj, Cenene ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani pod »Invalid«. 28774

Fotograf

prvovrsten, negativ in pozitivni retušer, operator, po večerki retušer, isče mesto v boljšem ateljeu v Sloveniji, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Fotograf«. 28166

Invalid

36 let star, oženjen, brez otrok, žel. nameščena, Ljubljani kot sluga, vratar, nočni čuvaj ali temu podobno, Nastopi lahko takoj, Cenene ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani pod »Invalid«. 28774

Zobozdr. asistentka

z daljšo službeno dobo isče mesta v svrhu izpopolnitve, nalaga v vratar, Ljubljani, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod »Dobra pomoč v kavčiku in zlato«. 27052

Modistinja

izvršena v vseh v stroko spadalajočih delih isče službo za takoj, Cenene ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod šifro »Vesta«. 28086

Trgovski pomočnik

mlad, isče službo v mestu ali na deželi, Naslov pove oglasni oddelček »Jutra«. 28316

Zastopnika

dobro vpeljana v uslužniški stroki, isče za Ljubljano in vsjo Kranjsko množna tovarna usnja, Ponudbe pod »Dobro vpeljana« na podružnico »Jutra« v Mariboru. 28414

Provizij. zastopnik

ki potuje z lastnim motorjem v modni branži, prevzame zastopstvo galanterijskega predmeta, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod »Rajon Dravske banovine«. 28417

Trgovski potnik

isčen proti dobri proviziji, Dobro uvedeni v stroki in alkoholni veletirni v Ljubljani, V pošten oride le tisti, ki dokazuje da je v letih 1928 in 1929 vsako stroko v restor. oddelček »Jutra« pod šifro »Agilen potnik«. 28216

Vinski potnik

dobro vpeljan in agilno dobi takoj mesto pri vinskih in alkoholnih veletirnih v Ljubljani, V pošten oride le tisti, ki dokazuje da je v letih 1928 in 1929 vsako stroko v restor. oddelček »Jutra« pod »Vinski potnik«. 28029

Pouk

1. oblast. koncesionarna šoferska šola Camernik, Ljubljana Dunajska cesta št. 30 (Jugoslav) telefon 226 Pouk in praktične vožnje 251

Instrukcije

iz vseh predmetov dale starejši akadem. pouk, ki ima hrano in stanovanje v hiši, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod »Elektroteh«. 28332

Oblastno koncesionarna šoferska šola

I. Gaberšček hiviš komisar za šoferske »zpite, Ljubljana, Blewaisova cesta 52 Prihodnji redni tečaj prične 1. avgusta. 28357

Motorna vozila

49 let star, žel. nameščena kot sluga, vratar, nočni čuvaj ali temu podobno, Nastopi lahko takoj, Cen. ponudbe na naslov: Dravski »Vrhnik 98«. 28388

Šofer

dober vozač — s triletno izobrazbo, isče službo kjerkoli, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« v Mariboru pod »Šofer«. 28413

Gospodična

s trgovsko izobrazbo, ki je že 5 let zaposlena v pisarni, žel. prenehati mesto, ker jo veseli trgovina, Najraje bi šla v trgovino mešanice blaga, kjer bi delala v trgovini in pisarni, Gre tudi na deželo, Nastop 1. novembra 1930, Cenene ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Delavica«. 28394

Prodaj

49 let star, žel. nameščena kot sluga, vratar, nočni čuvaj ali temu podobno, Nastopi lahko takoj, Cen. ponudbe na naslov: Dravski »Vrhnik 98«. 28388

Kolesa

6 cil. limuzino prodam ali zamenjam za odr. avto., Žirovnica, Ljubljana, Tavcarjeva 6. 28300

Kolo

Aydon Torpedo poceni naprodaj pod Jelami št. 11 — Novi Vodmat. 28194

Trgovci!

Zelo marljivo in mirno, 14 let staro dekle, ki je z oddelčenim uspehom došlo 8. razr., osnovne šole v Metliki, se bi rado učila trgovine, Poljska dale K. Barle, nadučitelj, Metlika. 28212

Fotograf

prvovrsten, negativ in pozitivni retušer, operator, po večerki retušer, isče mesto v boljšem ateljeu v Sloveniji, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Fotograf«. 28166

Kopalne obleke

vseh vrst po meri, Aleksandrova cesta 3, priročje, 28373

Posedstvo

obstoječe iz 4 oravov zastopnika, s krompirjem in koruzo, 13 oravov travnikov, deloma sadonosnika in 13 oravov mešanice blaga, gozda — smrekovine, bukove in kostanje, prodam za 70.000 Din, Zidana stanovanjska hiša z 2 sobama, gospodarsko poslopje, zidane kleti in hlevi s spravilno krmno za tri goveda, Leži na zeleni točki, 1 uro od Celja, Natančič, poljska dale Realiteta pisarna Breznik Karol v Celju. 28291

Vilo

kužim ali vzajem v našem, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod »Nova vila«. 28328

Lepa prilika

onim, ki namerava kupiti ali zidati hišo — naj si ne zamude ogledati mole vsakemu ljubljanskemu hišcu z lepim sadonosnikom in niivo v Vižmarji, Prodaj po ugodni ceni, Poljska dale Tomažič, Guncle, St. Vid nad Ljubljano. 28379

Novo hišo

tristanovalsko, z vrtom, 15 let davka prosto, ob delni ceni in postali D. M. v Polju prodam za 140.000 Din, Naslov pove oglasni oddelček »Jutra«. 28396

Delavec

vajen konj in ki je že 4 leta pri eni tvrdki, žel. prenehati službo v kako trgovino, Naslov v oglasni oddelček »Jutra«. 28354

Absolventinja

drž. dvorazredne trg. šole, zmogljiva, srhohvaljena, ne smiče, strojelepisna in stenograf, isče primerno službo, Cenene ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Vesta 64«. 28364

Blagajničarka

s trz. prakso, žel. prenehati službo, Najraje bi šla v Trbovlje, Hranitelj ali Zazorje, kot prodajalka, — Naslov v oglasnem oddelčku »Jutra«. 28308

Gospodična

iz učne družine, stara 24 let, resna, dobro vzgojena, lenih manir, skromna in poštena, z znanjem slovenskega in nemškega jezika, absolventinja 4 razredov realne gimnazije, izvršena v vseh panogah domačega gospodarstva, žel. vstopiti v primerno službo k boljši družini kot vzgojitelica otrok, ali pa družabnica, — Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod »St. 282«. 28338

Kuharica

srednjen let, absolventinja gospodinske šole in v večletni spričevali, isče nameščena — najraje v hotelu za mlajšo moč, Event. gre tudi v boljšo hišo neč. sobarice, Naslov pove oglasni oddelček »Jutra«. 28320

Mesarski pomočnik

izvršen v vseh panogah, isče službo za takoj, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Zmerna«. 28303

Učenec

za ključavničarsko ali elektrotehnično obrt isče mesto, kje na deželi, kjer bi tudi imel hrano in stanovanje v hiši, Fant je star 14 let, ima 3 razrede mešanice blaga, z dobrim spričevalom in ima veselje do teh strok, Nastopi takoj, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Marljiv fant«. 28312

Sadni vrt

sestoji iz 2 parcel, na prodaj v Strelški ulici 33 28139

Stavbne parcele

na Jelici, blizu gostilne »Ruski car«, 500—800 m² po 16 Din prodam, Naslov v oglasnem oddelčku Jutra 28052

Lepo posestvo

v Ljubljani, obstoječe iz enonastropne stanovanjske hiše (vile), velikim gospodarskim poslopjem s skladom, dišči ter veliko kletjo, z dobro vpeljano vinko in spiritozno veletirno, se iz prostre kose prodaja za 500.000 Din, Posredovalci izključno, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod značko »Posestvo v Ljubljani«. 28030

Prodaj

49 let star, žel. nameščena kot sluga, vratar, nočni čuvaj ali temu podobno, Nastopi lahko takoj, Cen. ponudbe na naslov: Dravski »Vrhnik 98«. 28388

Posredovalnica

v Mariboru, Sodna ulica 30 prodaj razna posestva, hiše, kostilne, pekarije, žage in miline. 28325

Posestvo

s hišo, gospodarskim poslopjem in 7 oravi zemlje, v bližini kolodvorja Brežice prodam, Vse je v dobrem stanju in se nahaja v ravlini ob cesti, — Poljska dale Ivan Berlan, Brežice, kolodvor. 28005

Mlin na 4 kamne in žago venecijanko

na parni pogon, z lokomobilo do 50 Ks, na zelo prometnem in brezkonkurenčnem kraju, radi po manjšanju kapitala poceni prodam ali vzajem družabnika z vsoto do 100.000 Din, Naslov pove oglasni oddelček »Jutra«. 28286

Majhno posestvo

obstoječe iz hiše ali vile za eno družino in lepega vrta, uporabljive poletni kmetijski, v bližini Ljubljane, oziroma največ 10 km oddaljeno kupim takoj, Prednost leza ob kakoli vodi in v okolici zdrav zrak, Ponudbe z označbo cene na oglasni oddelček »Jutra« pod značko »Majhno posestvo«. 28304

3 stavbni prostori

na lepem kraju v predmestju Lepa z mesteca Dravske banovine naprodaj, Cenene ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »40.000«. 28401

Novo hišo

tristanovalsko, z vrtom, 15 let davka prosto, ob delni ceni in postali D. M. v Polju prodam za 140.000 Din, Naslov pove oglasni oddelček »Jutra«. 28396

Hišo

z 3 sobami, 2 kuhinjama in velikim vrtom ter sadovnjakom takoj prodam v Pobrežju, Cesta na Brezje št. 84, Vprašati v gostilni Siok. 28286

Dvorožniško hišo

z velikim vrtom, elektriko in vodovodno prodam, — Naslov pove oglasni oddelček »Jutra«. 28296

Enodružniško vilo

z vsem komfortom, solčno lezo in lenim vrtom, v mestu ali pri Rožniku kupim ali proči takojšnjemu plačilu, Posredovalci izključno, — Ponudbe z navodno ceno in lege na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Enodružniška vila«. 28305

Stavba

1700 m² prostora, cca 2000 m² zemljišča, tik ob drž. meli in cesti naprodaj, — Pozor trgovci dovolijo prodajo živega čez mejo! Klenarja in mehanika ni v bližini nobenega, Ponudbe do ponedeljka popoldne na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Hiša«. 28197

Dve hiši

krasni, dvonastropni, v centru Celja, velik vrt, skladišče, velike suhe kletke, naprodaj za 1.800.000 Din, kateri znesek se obrestuje, — Karol Breznik, Celje. 28177

Stavbna parcela

vogalna, za Bežigradom naprodaj, Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Bežigrad 600 m²«. 27939

Hišo z gostilno

malhno, v prometnem kraju na deželi, z nekaj zemljo, na Dolencem, Gorenjskem ali Stalinskem kupim Naslov v oglasnem oddelčku »Jutra«. 28244

Sadni vrt

sestoji iz 2 parcel, na prodaj v Strelški ulici 33 28139

Stavbne parcele

na Jelici, blizu gostilne »Ruski car«, 500—800 m² po 16 Din prodam, Naslov v oglasnem oddelčku Jutra 28052

Lepo posestvo

v Ljubljani, obstoječe iz enonastropne stanovanjs

V. Williams:

KRVAVA MAŠA

Epopeja velike francoske revolucije.

»Ah, kje neki!« je vzkliknila in porahljala Hektorju vzglavje. »Kaj vendar mislite? Časi so slabi, gospod Charpentier! Toda pojdite, danes se morate malo olepšati.« — In prinesla je glavnik ter ga pričela česati. Nato mu je okrog vratu ovezala servieto in mu prigovarjala, naj uživa juho: »Zdaj morate pridno jesti, da si zopet hitro opomorete! Lepe, mlade dame ne marajo kavalirjev, ki slabo izgledajo, zato vas moram zdaj nekoliko olepšati ...«

»Mar mi lepe, mlade dame!« je Hektor zamahnil z roko. »No, no, kdo bo neki tako govoril, ko se vendar že šepeta in govoriči, da vas bo danes popoldne posetila srčkana mlada damica ...«

»Mar že smem sprejemati obiske?«
»Danes prvič.«
»In pravite, da pride neka mlada dama k meni?«
»Oh, tega nisem rekla. Glej no, kako si date hitro natveziti.«
»Povejte odkrito, gospa Fourbe, in ne mučite me s slepomišenjem! Danes pride neka dama k meni. Kdo je to?«

»Boste že videli,« je skrivnostno odvrnila gospa Fourbeova. »Gospod, ki niti ne slutiti, kdo pride k njemu ... naravnost sijajno! Nu, tem večja bo torej radost svidenja. Upam, da boste zadovoljni.«

Hektor je preudarjal. To utegne biti samo Loison. Gotovo je prišla v mesto, da poižve o njem. In gospa Fourbeova, blaga duša, je pač med tem z njo govorila. Veselil se je, da ba zopet videl malo Loison.

Menda je zopet nekoliko zadremal, kajti nenadoma je planil po konci in srce mu je močno utripalo. Čul je glasove in odpiranje vrat. Še ves krmežljiv je pogledal okrog in prvo, kar je opazil, je bil Grand-Duc, ki je stal na pragu in zrl vanj z lokavimi očmi.

Grbčev pogled je učinkoval na Hektorja kakor hladna prha.

Trenotno so ga zopet premagali stari dvomi, bojazen in skrb. Kaj naj pomeni komisarjev poset v tej hiši?

»Veselim se, da vas vidim na poti okrevanja, državljani Charpentier, — in dovajam vam ljubo znanko,« je dejal Grand-Duc.

Z laktom je, ne da bi krenil s pogledom od Hektorja, odpahnil vrata in poklical tiho: »Državljanka Regnaultova!«

Regnault! To je Hektorju ubilo poslednje nade. To je torej bilo grbčevo maščevanje, močni adut, ki ga je še imel v rokah! Kajti Regnault se je imenovala Kodanjski komisar, ki ji Jeana François Charpentierja priporočil voditeljem revolucije v Parizu. In ta da ... ki so ji veljala namigovajaa gospe Fourbeove, je očitno bila njegova soproga. Hektor — igra je izgubljena!

XVIII. POGLAVJE

Zouzou

Gospa Fourbeova dolgo ni mogla pozabiti skrajno napetega svidenja obeh in je pozneje pripovedovala do vseh podrobnosti gošpem iz sosesčine, ki so tvorile pobožen in navdušen krog poslušalk.

»Najprej sem pustila, da se je Grand-Duc sam podal v sobo, jaz pa sem z državljanko Regnaultovo še ostala pred vrati. Saj mora biti za Charpentierja veliko presenečenje, da ga poseti prelepa, plavalosa prijateljica! Ko je komisar nato poklical Regnaultovo in odprl vrata, sem videla, kako se je Charpentier, blede kakor prikazen komaj vzdrževal na nogah. Tujka je zdaj stopila k Charpentierju in strmela vanj kakor brez duše, s svojimi velikimi, sinjimi očmi. In tudi Charpentier ni izpregovoril niti besedice, temveč je samo prepaden zrl vanjo. —

Tedaj sem seveda takoj vedela, kako je z njima. Gotovo sta bila skregana. In to je nedvomno bil tudi razlog, da je Charpentier zapustil svojo službo na Danskem in prišel v Pariz. Gospa pa, — moj Bog, me ženske pač vedno popuščamo — se je pripeljala semkaj za njim ...

Tako sta si precej časa molče stala nasproti. Naposled se je gospa obrnila k Grand-Ducu in izrazila strašno začudenje: »Ta člo-

vek!« — je pričela obotavljaje — in to je seveda bil pravi trenutek, ko je bilo na meni, da posežem vmes. Mar naj še dalje gledam, kako si dva ljubeča se človeka stojita nasproti in nihče izmed njiju zaradi napačnega ponosa ne more blekniti prave besede? »Ne bodite nestrpni, državljanka«, sem ji dejala. »Mladi mož je bil težko bolan, — saj vidite, da se še zdaj komaj drži na nogah. Poglejte samo, kako slabo izgleda! Ostanite, prosim vas, potrpite vsaj trenutek!«

»In je ostala? so vprašale poslušalke.

»Da, ostala je,« je nadaljevala z vneto gospe Fourbeova. »A to je vsekako bila samo moja zasluga. Grand-Duc ni niti s prstom mignil, da bi jo zadržal. Nasprotno, še nahrulil me je. »Kdo vam je velel govoriti?« je kliknil. Nato se je okrenil k Regnaultovi in jo vprašal:

»Je to vaš prijatelj?« Ona je dalje strmela v Charpentierov bedni, blede obraz in odgovorila: »Da, seveda!« In ko je grbec še bolj silil vanjo in jo vprašal: »Pa se gotovo ne motite? Mar veste točno da je on?« — tedaj je ona vendar stopila tik pred Charpentierja in ga nagovorila: »Reci, Jeannot, mar ne poznaš več svoje Viktorine, svoje male Zouzou?« — In on je vzel njene roke v svoje, ji pogledal globoko v oči in dejal: »Gotovo, ljubica, kako naj bi te bil pozabil?« Ona naju je nato prosila, naj jo pustiva samo pri njem. Ah, tedaj bi ve morale videti Grand-Ducov srditi obraz! Res, prepričana sem, da ima ta človek namestu srca kamen v prsih. Držala sta se za roke, ko sva ju z Grand-Ducem ostavila. Bil je res pravi čudež, da sta se naposled vendar oba zopet našla!«

* * *

Čudež! Tako je tudi Hektor to občutil. Kajti, ko je Grand-Duc odstopil, da spusti to prekrasno, očarljivo bitje v sobo, ki se je nadejalo, da bo našlo svojega ljubljence, se je Hektor pripravil na najslabše. V njenih otroških očeh je bral brezmejno presenečenje, ko se je nenadoma znašla pred čisto tujim človekom. In ko se je nato hotela obrniti k grbcu, da mu pove, da tega človeka še nikoli v življenju ni videla, tedaj je čutil Hektor, kako mu je srce za par trenutkov zastalo ...

Razpis

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje dobavo materiala za dolnji ustroj:

ca 7500 m³ tolčenega gramoza,
ca 740 m³ finega gramoza, odnosno
ca 4450 m³ lomljenega kamna in
ca 3900 m³ tolčenega gramoza.
Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25.
Ponudbe je vložiti do 24. julija 1930. istotam.

Razpis

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje odvoz od ca 7600 m³ zemeljskega in zasipnega materiala ter različne vožnje za gradbeni material.

Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25. Ponudbe je vložiti do 27. julija 1930.

Razpis

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje prevoz materiala za gornji ustroj:

ca 10.380 q tračnic.
Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25. Ponudbe je vložiti do 25. julija 1930.

Razpis

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje dobavo materiala: telefonskega in telegrafskega kabla ter različnih zveznih muf.

Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25.
Ponudbe je vložiti do 27. julija 1930 istotam.

Krojač — prirojevalec

za damsko konfekcijo — energičen delovodja, za večjo delavnico v Ljubljani, se sprejme takoj za stalno.

Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in starosti na oglasni oddelek »Jutra« pod »Damski prirojevalec«.

Sele sedaj sem sprevidel, da ni zdravja brez dobre prebave želodca. Pritisk v želodcu, pogosta vrtoglavost, glavobol, nespečnost, zopni okus, vzpehavanje, hemoroidi (zlate žile) so navadno posledica mučne zaprtosti. V vseh teh slučajih je najbolje jemati

LAKSIT

ki je najprijetnejši za zauživanje, ker ima vonj in okus čokolade in je najcenejši. — Originalna škatljica za 12kratno uporabo stane v vseh drogerijah in lekarnah 10 Din. — Po pošti razpošilja 166

DVOESKA LEKARNA, BOGOJEVICA, SKOPLJE.

Svarimo vsakogar

pred potnikom Lichteneker Zorkom, ker ni upravičen v imenu naše tvrdke sklepati kakršnihkoli kupčij, kakor tudi sprejemati kako naplacho. Zaradi svojih goljufij je bil že ovađen policiji.

„Omnia“, Ljubljana.

ZAHVALA

Ko nam je umrl naš ljubi, nepozabni stric in svak, gospod

Hans Baumann

smo prejeli toliko dokazov iskrenega sožalja, da se nam ni moglo zahvaliti vsakemu posamezniku. Zato izrekamo tem potom najglobljejo zahvalo vsem, ki so se udeležili v tako velikem številu pogreba in ki so darovali toliko prelepega cvetja in vencev. Posebno zahvalo smo dolžni gospodom županu Rado Jerebu, notarju in dr. Robertu Ledererju za v srce segajoče govore, številnim gasilcem iz Konjice, Celja, Maribora, Poljčan, Drazje vasi, Loč, Oplotnice, Gaberja in Vitanja in končno pevskega društva Konjice za ganljive žalostinke.

Globoko žalujoči ostali.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Umrl nam je danes ob 22. uri naš dragi atek, gospod

Anton Kristan

V Ljubljani, dne 17. julija 1930.

Anka - soproga
Cvetko, Boris, Dušan, sinovi

Zahtevajte povsod samo

1012

„American kola limonado“

katero proizvaja SIMON KUNČIČ,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 45

Kupimo stelaže.

Razne stelaže za manufakturno, špecerijo in galanterijo kupimo za takoj, ki so še v dobrem stanju.

Ponudbe na »Oblačilnica«, Slov. Konjice. 10305

OGLEJTE SI OTOMANE

v različnih vzorcih in najmodernejših oblikah. Divane (patent), fotelje, salonske garniture, peresnice, žimnice (modroce) in vsa popravila izdeluje točno in najceneje to

SAJOVIC, Ljubljana,
Stari trg št. 6. 7704

Anton Kristan

predsednik nadzorstva Konzumnega društva za Slovenijo, minister n. r., predsednik Zadrugne banke, predsednik Zveze gospodarskih zadrug itd. itd.

Pokojsnikov pogreb se bo vršil dne 20. julija ob 3. uri popoldne iz palače Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Vse njegovo življenje je bilo spomenik neutrudljivemu delu na zadrugnem in socialnem polju.

Konzumno društvo za Slovenijo
r. z. z o. z. v Ljubljani

10293

Hranilnica in posojilnica na Prevojah, javlja tužno vest, da je nje dolgoletni prvi načelnik, gospod

Josip Rus

posestnik in gostilničar na Prevojah

dne 17. t. m. preminul.

Zavod mu bo ohranil trajen in hvaležen spomin!

Podpisane zadruge javljamo pretresljivo vest, da je naš ustanovitelj, odnosno predsednik in član upravnega sveta, gospod

ANTON KRISTAN

dne 17. julija ob 22. uri prerano končal svoje splošnosti posvečeno življenje.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 20. julija ob 15. uri iz palače Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. V svojih delih bo živel med nami, mi pa pojdemo dalje za svetim idealom zadrugištva.

Splošno kreditno društvo, Zadruga založba, Stan in dom, Poljedelska zakupna zadruga, Zadruga liga, Izseljenska liga, „Depa“ parna pekarna, Produkcija, Počitniški dom vse reg. zadruge z o. z. v Ljubljani.
Zadruga dom r. z. z o. z. v Mariboru.

Upravni odbor Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani javlja vsem svojim članicam zadrugam, da je njen zaslužni predsednik gospod

Anton Kristan

minister na r., predsednik Zadruga banke v Ljubljani, predsednik Konsumnega društva za Slovenijo, itd. itd.

dne 17. julija dovršil svoje plodonosno življenje. Pokojnika spremimo na zadnji poti v nedeljo dne 20. julija ob 3. uri popoldne iz Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Možu neutrudljivega dela se v hvaležnosti klanja vse slovensko zadrugištvo. Ohranimo mu iskren spomin!

Zveza gospodarskih zadrug za Jugoslavijo
r. z. z o. z. v Ljubljani.

Upravni in nadzorstveni svet ter ravnateljstvo Zadruga banke v Ljubljani naznanja tužno vest, da je velezaslužni in neumorno delavni ustanovitelj in predsednik, gospod

Anton Kristan

minister na r., predsednik Zveze gosp. zadrug, itd. itd.

v četrtek, dne 17. t. m. ob 22. uri preminul.

Nenadomestljivega pokojnika spremimo k večnemu počitku v nedeljo, dne 20. julija 1930 ob 3. uri popoldne iz palače Delavske zbornice Miklošičeva cesta na evangelijsko pokopališče.

Ohranimo mu trajno hvaležnost in časten spomin.

V Ljubljani, dne 18. julija 1930.

10299

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod